

” GÖKBAYRAK

Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Yayını-Kayseri

DÜNYA UYGUR KURULTAYI

Özet

Doğu Türkistan'la ilgili kitaplar

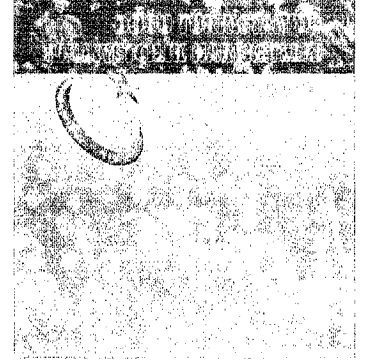
İSTEME ADRESİ

Hoca Ahmet Yesevi Mh. Türkistan Evleri 44. Sk. 28/A 38090 Kocasinan KAYSERİ/TÜRKİYE
Tel: (0.352) 339 39 65 Fax: (0.352) 337 35 04 web:www.gokbayrak.com e-mail:gokbayrak@gokbayrak.com

UYGUR TÜRKLERİ TARİHİ ve KÜLTÜRÜ

Doç. Dr. Saadettin GÖMEÇ

Prof. Dr. Sultan Mahmut Kaşgarlı

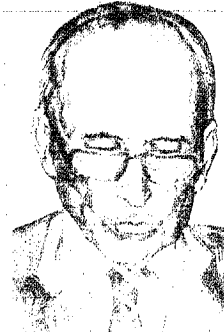
UYGUR TÜRKLERİ KÜLTÜRÜ VE TÜRK DÜNYASI

DOĞU TÜRKİSTAN TÜRKLERİ TARİHİ (Başlangıçtan 1878'e Kadar) C. I

Türklük Müchidi İSA YUSUF

GÖKBAYRAK

İçindekiler

Rabiye KADİR/ Dünya Uygur Kurultayı Başkanı: Milli Birliğimizin Yeni Ufuku	02
MİLLİ BİRLİĞİMİZİN YENİ UPUQI	03
Ebubekir TÜRKSOY: Tarihi Süreçte Dünya Uygur Kurultayı	04
Dünya Uygur Kurultayı 2.Olağan Kongresi (24-27 Kasım 2006) Almanya -M	06
"DUK" Kasım Ayı Faaliyetleri	08
DUK Başkanı Rabiye KADİR'İN Kanada Ziyareti	12
Dernekten Haberler	15
Doğumunun 1000. Yılında Kaşgarlı Mahmut Anıldı	19
DUK Sabık Başkanı Erkin ALPTEKİN'in konuşması: Dünya Uygur Kurultayı 2.Olağan Genel Kurulu	22
UNPO Gen.Sek. Marino Basduchen'in konuşması: Dünya Uygur Kurultayı 2.Olağan Genel Kurulu	23
Tehlike Altındaki Toplumlar Asya Masası, Ulrich Delius'un katkılarından bir özet/ "UYGURLAR": Çin'in ekonomik büyümesinin ilk kurbanları	24
Sophia Freitas/Sınır Tanımayan İnsan Hakları Koruyucuları : Doğu Türkistan'da Dini Özgürlük	25
Prof. Yitzhak SHİCHOR: Uygur Diasporası: Bir araştırma projesinin preliminere neticeleri	26
Seyit TÜMTÜRK/ DUK Başkan Yrd: Doğu Türkistan'da Yeni Katliam (05.Ocak 2007)	28
M.Emin BUĞRA Şarki Türkistan Tarihi	29

Abdulcelil TURAN
Göğöğöğ Mh. 41. Sk. No:7
Date: 4 Zeytinbumu

YURT DIŞI TEMSİLCİLERİMİZ

Almanya	Doğan İsa	00 49-179 851 98 60
Almanya	Dişad Hazneci	00 49 172 999 23 32
Avusturya	Hüseyin Hasan	00 411 492 01 19
Amerika	Nurye Türk	00 202 255 68 48
Amerika	Gülmetin Pahta	00 516 542 46 69
İngiltere	Enver Tohti	044 078 631 160 77
Hollanda	Nurettin Alabay	0031 207 104 528
Hollanda	Sadihan Seley	00 6 458 58 110
İsviçre	Küresh Kusen	0046 73 56 22 408
İsviçre	Karahan Endilli	0041 78 79 54 707
Kanada	Muhammed Tohti	00 416 882 49 08
Kazakistan	Khahirman Gojamberdi	0073272 -- 280670
Kırgızistan	Rozimehmet Abdalnbakiev	00996-312 -240616
S. Arabistan	Sirajiddin Azizli	00986 54511612

YURT İÇİ TEMSİLCİLERİMİZ

Genel Merkez	Adı Soyadı	TELEFON	FAX	CEP TEL
Ankara Şube	Okday Bozkurt	0.352 338 39 65	0.352 337 35 04	0.535 461 38 93
	Hayruallah Efendigil	0.512 319 54 72	0.312 319 54 72	0.535 735 05 40

Istanbul	Mehmet Dönmez	0.543 849 49 49	0.538 743 00 00
Istanbul	Abdullah Tuşcu		0.533 651 53 38
Istanbul	Gürhan Alan		0.555 536 49 77
Izmir	Ali Çağın		0.536 410 87 48
Gaziantep	Öğr. Gr. Mustafa Mete		0.532 553 76 89
G. Antep/İslihaie	Yusuf Yıldıçlı		0.537 355 04 27
Sinop/Baybati	Cemal Yılmaz		0.543 483 61 57
Ş. Urfa	Yusuf Türkmen		0.543 551 05 20
Samsun/Bafra	Ahmet Dost		0.505 246 64 39
Sivas	Kürşad Özkaynar		0.505 212 90 36
Elazığ	Tuna Ercan		0.532 515 10 90
Malatya	Serkan Küpük		0.532 737 60 27
Konya	Fevzi Atılgan		0.506 728 37 92
Konya	Alev Ayyıldız		0.544 395 13 26
Kocaeli/Değirmendere	Burak Kuraner		0.532 280 92 87
Niğde	Doç. Dr. Remzi Kılıç		0.536 467 09 19
K. Maraş	Osman Topal		0.542 675 64 10
Mucur (Kırşehir)	Hakan Karakaya		0.544 614 78 14
Erzurum	Seydiel Bostancı		0.537 843 33 31
Çorum	Ahmet Saim Altıntaş		0.505 342 99 88
Adıyaman	Yağar Olgun		0.536 628 46 89
Bursa	Tayfun Kermanlı		0.535 624 04 84
Sakarya	Serkan Tan		0.535 323 43 94
Budur	Canan Tören		0.544 551 88 31
Kastamonu	Adem Bahadır		0.544 246 55 65

Millî Birliğimizin Yeni Ufuzu

Rabiye Kadir

Dünya Uygur Kurultayı Başkanı

Dünya tarihinde dalgalar yaratan büyük hareketlerin hepsi birlik, beraberlik, ittifaklık temelinde meydana gelmiştir. Hayatın her sahasında başarı kazanma, günlük yaşamın daha düzenli olması, Her şey birliği beraberliği şart kıldığı gibi, millî davalar, mücadeleler de birlik, beraberlik, ittifaklığı şart kılması gayet doğaldır. Millî nüfuz olmadan milletin hiç itibarı olmaz; millî nüfuz ise millî birlikten ve beraberlikten doğar.

Son yıllarda Uluslar arası alanda destek kazanmaya başladık, Diğer yandan ise istilacı Çin'in sömürge politikası acımasız derecelere ulaştı. Doğu Türkistan millî mücadelesinin mücahitlerine, insan hakları faaliyetçilerine karşı son derece vahşi politika izlemeye başladılar. Millî mücadelemiz çok karmaşık, çok zor bir vaziyetle karşı karşıyadır. Mücadelemiz her Doğu Türkistan'lıdan gayret şecaat, akıl, feraset, daha önemlisi amaca mutlaka ulaşacağımız inanç ve iradesinde sabit olmalarını, birlik, ve ittifak'a önem vermelerini talep etmektedir. Çünkü yüce bir davayı hedef alan milletin gündeminde birlik ve beraberlik en önde gelmektedir.

24 Kasım 2006'dan 28 Kasım 2006' arası Almanya'nın MÜNİH kentinde gerçekleştirilen Dünya Uygur Kurultayının 2.Olağan genel kurul toplantısına katılım arzu ettiğimiz birlik ve beraberlik, Ufununun görüldüğünün belirtisi olmuştur. Kurultayımıza Uluslar arası kuruluşların temsilcileriyle katılması, tanınmış bilim adamlarının katılması Almanya hükümet yetkililerin kutlama mesajları göndermesi iddialarımızı ispatlamış, İşgalci Çin'i rahatsız ettiği gibi ve bundan büyük kaygı duyduğu anlaşılmaktadır.

Şimdi Doğu Türkistanlıların insan hakları, hürriyet istekleri yolunda birlikte çalışmasının yeni ufuzu doğdu. Bu yolda birlik ve beraberliğimizi kaybetmeden ittifaka, güçlü sarılırsak amacımıza ulaşmamız şüphe götürmezdir. Çünkü hak bizimdir, Halk yanımızdadır. Vatan bizimdir, hakkı, adaleti ve demokrasiyi seven tüm dünya insanları bizimledir.

Şöyle diye bilirim ki bu Kutsal dava yolunda bize tarihi bir fırsat doğmaktadır. Bizler, Vatan ve millet önünde üstlendiğimiz sorumluluktan dolayı bu fırsatı doğru değerlendirmeliyiz, doğru istifade etmeliyiz, halkımızın bizlerden beklediği ümitleri yerine getirmede ortak çaba harcamalıyız.

Hepinizi bu büyük birliğe çağırıyorum. Yaşasın büyük millî birliğimiz! Yaşasın Milli bağımsızlık mücadelemiz. ●

(Uyghurche)

Milliy Birligimizning Yengi Upuqi

Rabiye Kadir

Dunya tarihida dolqunlar yaratqan ulugh heriketlerning hemmisi birlik, ittifaqliq اساسida barliqqa kelgen. Hayatning her saheside muweppiqiyet qazinish, kundilik hayatning tehimu tertiplik bolishi,... uchunmu ittifaqliq shert bolghinidek, milliy dawalar, milliy musteqilliq koreshlirimu birlik, ittifaqliqni shert qilidu. Milliy nopuz bolmisa milletning hich etibari bolmaydu; milliy nopuz bolsa ittifaqliqtin barliqqa kelidu.

Xelqarada qollashqa erishiwatimiz, bir yaqin bolsa tajawuzchi Xitaylarning mustemlike siyasiti eng rehimsiz derijige yetti. Sherqiy Turkistan milliy mujadilisining koreshchilirige, kishilik hoquq paaliyetchirige qarita eng wehshiy siyaset yurguzushke bashlidi. Demek, milliy mujadilimiz ghayet murekkep we intayin qiyin bir weziyetke kirdi. Korishimiz her bir Sherqiy Turkistanliqtin gheyret- shijaet, eqil-paraset, teximu mohimi mexsetke yetidighanliqimiz ishenchide mustehkem bolishini, birlik-ittifaqliqqa ehmiyet berishini telep qilidu. Chunki ulugh bir mexsetni nishan qilghan bir milletning kuntertibide ittifaqliqtinmu mohim ish yoq.

2006 yili 24 Nuyabirdin 28 Nuyabirghiche Germaniyining Myonxin shehride chaqirilghan DUQ ning 2-qurultiyi

hemmimiz arzu qiliwatqan ittifaqliqning upuqini korsetti. Qurultiyimizgha xelqara teshkilatalarning wekillirining qatnashqanliqi, dangliq alimlarning qatnashqanliqi, Germaniye hokumet erbaplrining tebrik telegrammisi ewetkenliki sozlimizning delili bolush bilen bille tajawuzchi Xitaylarni tolimu biaram qildi; Xitaylar buningdin buyuk bir wehime his qilishqa bashlidi.

Emdi Sherqiy Turkistanliqlarning kishilik hoquqi, horriyet arzusi yolida birlikte ishleshning yengi upuqi tuguldi. Bu yolda mustehkem ittifaqlashsaq mexsetke yetish ishenchimizdin shubhe qilishning orni yoq. Chunki heq bizningdur, weten bizningdur; heq-adaletni, demokratiyini soyguchi putun dunya helqi biz bilen bile.

Shundaq deyishke boliduki, bizge bir tarixiy purset keliwatidu. Biz weten, xelq aldida ustimizge alghan mes'uliyetning teqezasidin bu pursetni toghra molcherlishimiz, toghra paydilinishimiz lazim. Xelqimizning bizdin kutken umitlrini beja kelturush uchun ortaq tirishchanliq korsitishimiz kerek.

Hemminglarni bu buyuk birlik- ittifaqliq chaqirimen. Yashisun buyuk milliy birlikimiz. Yashisun musteqilliq mujadilimiz. ●

TARİHİ SÜREÇTE

DÜNYA UYGUR KURULTAYI

Ebubekir Türksoy
Yazı İşleri Müdürü

Dünya tarihine bakıldığında; Doğu Türkistan halkı kadar uzun süre bağımsızlık mücadelesi vermiş, bu mücadele sonucunda pek çok kez bağımsız devlet kurmuş ancak bu devletler komşu iki veya daha fazla ülkenin işbirliği nedeni ile varlığını sürdürememiş ve en önemlisi henüz 58 yıl öncesine kadar bağımsız bir devlete sahip iken şimdi esaret altında olan başka bir millet var mıdır? Doğu Türkistan'ın kaderine benzer bir kadere sahip başka bir devlet göstermek mümkün değildir. Evet 58 yıl önce bağımsız devletleri varken, bu gün Doğu Türkistanlılar; dünyanın en kalabalık ülkesinin işgali altında yaşamaktadır. Tarihe mal olmuş Çin işkencesi altında uzun yıllar bağımsızlık mücadelesi veren Doğu Türkistanlılar, 1949 yılından itibaren komünizmin insan hak ve özgürlüğünü tanımayan, dini inancın uyuşturucu olduğunu ve yok edilmesi gerektiğini savunan anlayışı ile karşı karşıyadır. Bu yapı içerisinde son yılların ekonomik göz bebeği olan Çin'e karşı yabancı ülkelerin duyarsızlığı, kanlı ellerle hazırlanan ticari pastadan pay alma çabası Doğu Türkistan davasının önünde büyük bir engel olarak ortaya çıkmaktadır.

1990 yılında Barın kasabasında meydana gelen ayaklanma ve Çinlilerin kanlı müdahalesi sonrasında Doğu Türkistan dışında yaşayan ve sesini duyurmaya çalışanlar, mücadelenin ortak bir strateji üzerinde kurulmuş, çatı bir teşkilat tarafından yürütülmesi gerektiği inancında birleşmişlerdir. Bu maksatla İstanbul'da bulunan Doğu Türkistan Vakfı ve merhum liderimiz İsa Yusuf Alptekin beyin önderliğinde, 12-14 aralık 1992 tarihinde İstanbul'da "I. Doğu Türkistan Milli Kurultayı" toplandı. Kurultaya Suudi Arabistan'dan Pakistan'a, ABD'den

Avustralya'ya, Kazakistan'dan Almanya'ya, Türkmenistan'dan Fransa'ya pek çok ülkeden Doğu Türkistan davasının önce gelen isimleri katıldı. Bini aşan katılımcı arasında; merhum liderimiz İsa Yusuf Alptekin, emekli general M. Rıza Bekin, Merhum Ziya Semedi, Abdurrauf Mahdum, merhum Nur Muhammed Kencioğlu, Muhammed Gasitoğlu, Abdulveli Can, Ahmet İgementdi, Gulamettin Pahta, Kerim Şerif, Prof. Dr. Sultan Mahmut Kaşgarlı, Seyitcan Yusuf, Muhammet Emin Kasım, Mehmet Cantürk gibi pek çoğu şimdi aramızda olmayan davamızın önde gelenleri yer almaktaydı. Bu kurultayda Doğu Türkistan davasının yönü, amacı ve stratejisi açık olarak belirlendi. Ülkemizin adı "Doğu Türkistan'dır", Bayrağı "Gökbayrak'tır" ve amacımız "Tam Bağımsızlıktır" denildi ve çok önemli kararlar alındı.

Toplanan bu ilk kurultaydan sonra tüm Doğu Türkistan'lı teşkilatların bir çatı altında toplanması için çalışmalar devam etti. Ekim 1996 tarihinde II. Doğu Türkistan Milli Kurultayı İstanbul'da toplandı. Bu kurultayda 1992 yılında yapılan kurultayda alınan kararlar ışığı altında Doğu Türkistan Milli Merkezinin kurularak tüm teşkilatların aynı çatı altında toplanması kararı alındı.

5 şubat 1997 yılında Gulja vilayetinde meydana gelen olaylar, yurt dışındaki Doğu Türkistan'lılar arasında infiale ve sonucunda ortak tepkiye sebep oldu. Bu olayların sonrasında tepkilerin tek bir noktadan yönlendirilmesi için İstanbul'da 8 şubat 1997'de "Doğu Türkistan Milli Merkezi" kuruldu. Yeni gelişen Gulja olaylarına tepkilerin birleştirilmesi, kamuoyunun bilgilendirilmesi amaçlanırken, ilk kurultayda alınan kararlar

doğrultusunda çatı örgütün yapılanması çalışmaları yapıldı. Kurulan Doğu Türkistan Milli Merkezine dünyanın dört bir yanındaki Doğu Türkistan'lı teşkilatlar güç verdiler ve milli merkez çatısı altında yer aldıklarını açıkladılar.

Türkiye ile Çin arasında ekonomik ve siyasi ilişkilerin gelişmesi, Doğu Türkistan sorunu nedeni ile Çin'in Türkiye üzerinde sürekli baskısı ve imzalanan iki anlaşmaların sonucu olarak Doğu Türkistan Milli Merkezinin Avrupa ülkelerinde yapılanması ve faaliyetlerini Avrupa'da sürdürmesi düşüncesi ortaya çıktı. Bu amaçla ekim 1999 tarihinde Almanya'nın Münih şehrinde milli merkez delegeleri toplandı. Toplantı sonucunda Doğu Türkistan Milli Merkezinin adının "Doğu Türkistan Milli Kurultayı" olarak değiştirilmesi kararlaştırıldı. 2 yıl Milli Merkezin başkanlığını yürüten Doğu Türkistan vakfı başkanı Emekli General M. Rıza Bekin Paşanın onursal başkan olmasına karar verilirken, yapılan seçimde Enver Can kurultay başkanlığına seçildi. Avrupa'da faaliyetlerine başlayan kurultay Enver Can'ın başkanlığında önemli girişimlerde bulundu. Özellikle Avrupa parlamentosu, Uluslar arası Af Örgütü ve diğer sivil toplum örgütleriyle siyasi partilerle yakın ilişkiler kuruldu.

Yapılan bu çalışmalar meyvelerini kısa sürede verdi. Milli kurultayın Avrupa'daki ikinci toplantısı ekim 2001'de Belçika'nın başkenti Brüksel'de bulunan Avrupa parlamentosu binasında gerçekleştirildi. Yaptığı başarılı çalışmalar sonucunda Enver Can ikinci kez kurultay başkanlığına seçildi.

Milli kurultay gibi önce Türkiye'de kurulan ve sonra Avrupa'ya taşınan Doğu Türkistan Gençler Kurultayı faaliyetlerine devam etmekteydi. Tek bir çatı örgüt altında birleşme I. Kurultayın öncelikli kararı olduğundan kasım 2002 tarihinde Almanya'da yapılan toplantı sonucu iki kurultayın birleşmesi kararı alındı. 16-18 Nisan 2004 tarihinde Münih'te yapılan toplantıda iki kurultay birleşti ve "Dünya Uygur Kurultayı" olarak hayata geçti. Yapılan seçimler sonucunda da Merhum liderimiz İsa Yusuf Alptekin Beyin oğlu ve Doğu Türkistan davasının en önde gelen isimlerinden bir olan

Erkin Alptekin bey yeni örgütün başkanlığına seçildi. Özellikle Avrupa ve Amerika'da faaliyet gösteren yeni örgüt, Doğu Türkistan'ın tanıtılması ve davamıza destek sağlanması için çalışmalar yürüttü. Dünyanın pek çok ülkesinde bulunan Doğu Türkistan'la ilgili teşkilatların bir araya getirilmesi ve aralarında koordinenin sağlanması için çok önemli adımlar atıldı.

23-27 Kasım 2006 tarihinde yine Münih şehrinde toplanan Dünya Uygur Kurultayının olağan genel kuruluna teşkilata bağlı tüm delegeler katıldı. 2 yıllık süre zarfında yapılan çalışmalar gözden geçirildi. Eksikler belirlenerek gelecekte yapılması gerekenler karara bağlandı. Yapılan seçimlerde Doğu Türkistan'lıların manevi annesi, "Bin Analar" hareketinin kurucusu, Uygur Amerika Derneğinin başkanı Rabiye Kadir hanımefendi başkanlığa getirildi.

1992 yılında İstanbul'da toplanan I. Doğu Türkistan Milli Kurultayı ile yeni bir döneme giren Doğu Türkistan davası, son gelişmelerle yeni bir ivme kazanmıştır. I. Kurultayda dava büyüklerimizin aldığı kararlar temelinde kurulan ve belirlenen amaçlar doğrultusunda hareket etmeyi ilke olarak benimseyen Dünya Uygur Kurultayı, önünde bulunan engellerin büyüklüğünün farkında çalışmalarına devam etmektedir.

Şu anda Dünya Uygur Kurultayı çatısı altında resmi olarak 13 farklı ülkeden 21 Doğu Türkistan ile ilgili teşkilat bulunmaktadır. Buldukları ülkelerin şartları nedeni ile kurultay çatısı altında bulunamayan, ancak gerçekte kurultay ile ortak hareket eden teşkilatlar ile bu sayı çok daha yüksek rakamlara ulaşmaktadır.

1992'de temelleri atılan Milli Kurultay, uzun yıllar içinde yavaş ancak sağlam şekilde yapılanmış, engelleri tek tek aşarak "Dünya Uygur Kurultayı" olarak mücadelesine devam etmektedir. Dünya Uygur Kurultayının yeni yönetim kadrosunun hayırlara vesile olmasını diliyorum. Unutmayalım ki inançla hareket edersek;

Yarın elbet bizim elbet bizimdir. ●

DÜNYA UYGUR KURULTAYI 2.OLAĞAN KONGRESİ:

24-27 Kasım 2006
ALMANYA - MÜNİH

Dünya Uygur Kurultayı 2. Olağan genel kurulu tüm vekillerin bir araya gelmesi ile başladı.

Dünya Uygur kurultayı Dünyanın çeşitli ülkelerinde bulunan Doğu Türkistan teşkilat başkanları vekiller ve delegelerin toplanması ile Almanya'nın MÜNİH şehrindeki EDEN otelinin Avrupa salonunda 24.Kasım 2006 günü saat 19.00 da başladı.

Kurultayın açılışı ABD, Kanada, Avustralya, Türkiye, Suudi Arabistan, Fransa,İsveç,İsviçre, Belçika, Hollanda, Norveç, İngiltere, Kazakistan, Kırgızistan ve Almanya'da bulunan teşkilat başkanları Federal Almanya Cumhuriyeti parlamentosundan üyeler üst düzey yönetiminden bürokratlar BAVYERA eyalet hükümeti temsilcileri parlamento üyeleri siyasi parti temsilcileri İnsan hakları örgütü uluslar arası Af örgütü temsilcileri ve basın mensuplarının yanı sıra Almanya'nın çeşitli eyalet ve şehirlerinde yaşayan Uygur kardeşlerimiz katılmıştır.

Bu kongreye Federal Almanya Başbakanı Sn. Angela MERKEL başta olmak üzere İçişleri bakanı, siyasi parti başkanları yabancı ülke Büyükelçilikleri toplantıya katılmayan sivil toplum örgütleri birer kutlama telgrafi göndererek desteklemişlerdir.

Uygurların manevi annesi Rabiye KADİR hanım ve beraberindeki Federal Almanya'daki Türk İslam teşkilatları başkanları şeref misafiri sıfatı ile salona girişlerinde sevinç ve alkışlarla karşılandı.

Kongrenin açılış töreni ALPTEKİN talim terbiye

merkezi öğrencilerinin Doğu Türkistan milli marşı ve Federal Almanya devlet marşlarını söylemesiyle resmen başladı.

Dünya Uygur kurultayı başkanı Sn. Erkin ALPTEKİN açılış konuşması için kürsüye gelerek misafirleri ve katılımcıları selamlayarak konuşmasına başladı. Erkin ALPTEKİN bey konuşmasında Dünya Uygur kurultayı başkanlığına seçildiği günden bugüne kadar Doğu Türkistan ve Uygur halkının sorunlarını anlatmakla yapmış olduğu çalışmalarının neticelerini görmekte olduğunu ifade etti başkanlığı süresince milli davamıza gönül veren her zaman destek olan bütün dava arkadaşlarına teşekkür ederek sözlerini tamamlayarak kurultayın bundan sonraki çalışmalarında başarı dileyerek tamamladıktan sonra kürsüye davet edilen Rabiye KADİR hanım şimdiye kadar büyük bir fedakarlıkla Doğu Türkistan'ın milli davasına yapmış olduğu hizmetlerinden dolayı Erkin ALPTEKİN beye teşekkür ederek sözlerine başladı.

Dünya Uygur kurultayı yönetimi diğer ülkelerdeki Uygur teşkilatlarını ve hemşerilerimizi düzenledikleri yardım kampanyasına davet etti.Duyarlı teşkilatlarımız ve hemşerilerimizin bu kampanyaya vermiş olduğu destekle toplanan 100 bin Euro,ve Rabiye KADİR hanım için yaptırılan plaket DUK Başkanı Sn. Erkin ALPTEKİN bey tarafından Rabiye KADİR hanıma takdim edildi.Takdim edilen bu ödüller karşısında çok duygulanan Rabiye KADİR ödülünü alırken bu ödül

Doğu Türkistan halkının Uygur evlatlarının bana bahsettiği en değerli ödüdür diyerek aldı. 100 bin Euro'luk nakdi ödülü Dünya Uygur kurultayına hibe olarak geri vermesi toplantıya katılanları da duygulandırdı. Rabiye KADİR hanım Doğu Türkistan ve Uygur halkının bugün içinde bulunduğu durumu halkının yaşadığı zulümü işkenceyi bir bir anlatarak Doğu Türkistan davasının ve Uygur halkının ve yapılmakta olan bu kutsal davanın önemini altını çizdi. Rabiye KADİR hanım'ın sözlerini bitirmesinden sonra konuşmaya davet edilen dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen teşkilat başkanları kendilerinin yaşadıkları ülkelerde Doğu Türkistan meselesinin boyutları ve geldiği nokta bundan sonra yapılacaklar hakkında kısa konuşmalarla sözlerini bitirmelerinden sonra sırası ile kürsüye gelen yabancı bilim adamları ve misafirler, Doğu Türkistan

davasası ve Uygur meselesi hakkındaki fikir ve düşüncelerini analizlerini ortaya koydu. Misafirlerden kürsüye ilk gelen Tehlike Altındaki Milletler Teşkilatı Başkan yardımcısı Sn. Ulrich DELIUS sözlerine Çin'in Doğu Türkistan halkına dünya kamuoyunun gözleri önünde uygulamakta olduğu akıl almaz zulüm, işkence ve baskıları kınadı. Sırasıyla kürsüye gelen, Sınırsız İnsan Hakları Teşkilatı Başkanı sözlerine Doğu Türkistan ve Uygur halkının muhakkak bir gün bağımsızlığına kavuşacağını Çin'in bugünkü zorbalıkla yürüttüğü siyaset ile bir yere gidemeyeceğini ve bunun ilmi araştırmalarından örnekleri ile belirtti. Daha sonra kürsüye gelen Temsil Edilmeyen Milletler Teşkilatı genel sekreteri Sn. Marino BASDUCHEN Çin hükümetinin Doğu Türkistan ve Uygur halkına uyguladığı insanlık dışı baskı zulüm ve işkenceler, Doğu Türkistan halkının bağımsızlık yolundaki mücadelesinden asla vazgeçemez bunu bizde biliyoruz. Çin'de bilmelidir dedi.

Söz sırası gelen ve toplantıya İsrail'den katılan HAYFA Üniversitesinden Sn. Prof. Yitzhak SİCOR sözlerine 2.si yapılan Dünya Uygur kurultayına davet edilmekten ve bu toplantıya katılmaktan duyduğum minnettarlığımı belirtmek istiyorum, beni bu toplantıya davet edenlere teşekkür ederim dedi, sözlerine Doğu Türkistan ve Uygur halkının bugün maruz kaldığı durumu hakkında bilgi veren SİCOR Uygur milletinin gelecekteki bağımsızlığı hakkındaki araştırmaları ve bilgilerini aktardı.

Doğu Türkistan ve Uygur meselesinde bir uzman olan Sn. Av. Alberichit GÖRİNG Dünya Uygur Kurultayının kurulduğu günden bugüne kadar geçen

kısa bir zaman içinde kendini ispat eden uluslar arası bir teşkilat haline gelmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi, bundan sonraki çalışmalarını Dünya Uygur kurultayı ile dayanışma içinde Doğu Türkistan ve Uygur halkının bağımsızlığı için yapacağını söyledi.

Kurultaya katılan misafirlerin konuşmalarından sonra Dünya Uygur kurultayı kültür kolunun hazırladığı programla Uygur folklarından örnekler ile halk sanatçılarının Uygur milli müziği gösterisi ile toplantı salonu bir anda bayram şenliğine dönüştü.

Dikkatleri çeken bir diğer olay ise Dünya Uygur kurultayına katılacak olan vekiller ve delegeleri bu kurultaya gitmelerini engellemek için delege ve vekillerin buldukları ülkelere yapılan Çin baskılarına karşı eksiksiz olarak katılmaları bile sevinç kaynağı olmuş, Çin ne şekilde engellerse engellesin bu halk bu millet, Çin'e gereken dersi böyle vermiş ve Çin

emeline ulaşamamıştır. Alman basınının önde gelen gazetelerinden AKŞAM gazetesinin 24. Kasım 2006 tarihli haberinde "Çin düzenlenecek Dünya Uygur kurultayına suikast düzenledi" şeklinde vererek sert bir dille suçladı. Diğer yandan Almanya'nın önde gelen siyasi partilerinden (Yeşiller Partisi, Çin'in Almanya'da bulunan Başkonsolosu hakkında suç duyurusunda bulunarak mahkemeye baş vuracaklarını ifade etti.

Almanya'nın MÜNİH şehrinde yapılan Dünya Uygur kurultayının 2. kongresi Alman İçişleri Bakanlığının ve MÜNİH emniyet müdürlüğünün sağladığı olağan üstü güvenliği ile yapıldı. İlk günkü kurultay oturumu saat 19.00 da başladı gece saat 23.00 da sona erdi. Kurultayın 2. günkü oturumu 25 ve 27 Kasım'da değişik 15 ülkeden gelen Doğu Türkistan teşkilat başkanları, delege ve vekillerinin iştiraki ile Doğu Türkistan milli hareketinin izleyeceği stratejisi plan ve programı gözden geçirilerek yapılması gereken değişiklikler karara bağlandı. Dünya Uygur kurultayının 2. olağan kongresi sonunda yapılan seçimde Rabiye KADİR hanım toplantıya katılan vekiller ve delegelerin oyları ile Dünya Uygur kurultayına genel başkan olarak seçildi. Genel başkanlığa seçilmesinden dolayı bir konuşma yapan Rabiye KADİR hanım, bana güvenerek inanarak bu kutsal davanın başına getirdiğiniz için teşekkür ederim, ömrümün bundan sonrasında hayatımın sonuna kadar yılmadan bu davaya hizmet edeceğime yemin ederim diye sözlerini tamamladı. ■

DUK KASIM AYI FAALİYETLERİ

Dünya Uygur Kurultayı (DUK) DÜNYA SİYASET ARENASINDA

2006 yılı dünya genelinde büyük değişiklikler ve önemli siyasi olayların yaşandığı bir yıl oldu. Bu yıl içinde Dünyadaki siyasi hadiselerle paralel olarak milli hareketimizde de büyük değişiklikler ve tarihi olaylar yaşandı. Doğu Türkistan meselesi demokratik devletlerin hükümet ve parlamentolarında önemli meseleler arasında müzakere edilir seviyeye ulaştı. Uygur meselesi geçmişteki her dönemle karşılaştırıldığında dünya milletlerinin gözünde itibar kazandı. Muhaceretteki milli hareketimiz **Dünya Uygur Kurultayı'nı** merkez haline getirerek siyasi bir teşkilat olarak şekillendirdi.

24-27 Aralık 2006 günleri gerçekleştirilen Dünya Uygur Kurultayı 2.genel kurulu tarihi bir toplantı oldu, milli hareketimiz yeni bir başlangıca

Münih'teki Çin Konsoloslugu
önünde protesto

27 Kasım tarihinde Dünya Uygur Kurultayı 2.genel kurul toplantısı tamamlandıktan sonra, yeni idare heyeti, dünyanın farklı bölgelerinden gelen vekiller, Almanya'da yaşamakta olan 100 üzerinde Uygur'un katılımı ile Çin'in Münih konsoloslugu önünde görkemli bir protesto gösterisi düzenlenerek Doğu Türkistan milli hareketinin yeni başkanları ile dahada güçlü olduğunu Çin Hükümetine gösterdi

adım attı. **Dünya Uygur Kurultayı'nın** halkımız içinde ve dünya milletleri arasında itibarı gücü günden güne artmakta, milli hükümetler, parlamentolar uluslar arası teşkilatların Dünya Uygur Kurultayı'na olan ilgisi artmaktadır.

Dünya Uygur Kurultayı 2.genel kurulunun hemen ardından, demokratik devletlerin hükümet parlamenterleri Dünya Uygur Kurultayı delegelerini kabul ederek duygularını paylaştılar. Dünya Uygur Kurultayı 2.olağan genel kurulundan bir ay gibi kısa bir süre geçmesine rağmen liderimiz ve manevi annemiz Rabiya hanım önderliğinde dünyanın birçok yerinde birçok faaliyetler gerçekleştirdi. Aşağıda bu faaliyetler kısaca özetlenmiştir. ■

DUK Başkanı KÖHLER Başbakan MERKEL'den Kutlama mesajı

24 Kasım günü başlayan Dünya Uygur Kurultayı 2.Genel Kurulu toplantısı 27 Aralık günü başarı ile tamamlandı.

Kurultayda Uygur milli hareketinin lideri Rabiye Kadir hanım başkanlığındaki yeni yönetim seçildi. Doğu Türkistan hareketinin plan ve programı müzakere edildi ve karara bağlandı. Kurultayın açılış programına Almanya Cumhurbaşkanı

KÖHLER, Başbakan MARKEL, bakanlar, parlamento üyeleri ve birçok devletin elçilerinden elli üzerinde tebrik mesajı alındı. Birçok uluslar arası teşkilatların liderleri açılış konuşması yaptı.

DUK Başkanı ve idare heyeti BAVYERA Eyaletinde

27 Kasım tarihinde Dünya Uygur Kurultayı lideri Rabiye Kadir hanım önderliğinde, genel başkan yardımcısı Asgar CAN, Seyit TÜMTÜRK, icra komitesi başkanı Alim SEYTOFF ve hanımlar komitesi Başkanı TAMARA hanımdan oluşan heyet Dünya Uygur Kurultayının oluşturulmasından sonra BAVYERA Eyaleti'nin üst düzey hükümet temsilcileri ile görüşmeler gerçekleştirmiştir. Rabiye hanım BAVYERA Eyaletinin en büyük partilerinden biri olan Sosyal Demokratlar Partisi'nin başkanı Franz MAGET bey ile görüşmesinden sonra Münih vilayetinde vali yardımcısı Her MAUATZEDER ile görüşme yaptı. Daha sonra Yeşiller Partisi BAVYERA Eyalet başkanı MARGARİTA hanım ile görüştü. Bu görüşmede Kurultay toplantısından önce Çin yetkililerinin BAVYERA

Parlamentosunu ziyaret ederek parlamento üyelerinin toplantıya katılmamalarını rica ettikleri detaylı olarak anlatıldı. Öyleki Yeşiller Partisi, Çin'in Münih başkonsolosu YİNG'in casusluk iddiası ile hakkında davacı olacaklarını bildirdi. Bu konudaki haber Münih'te yayınlanmakta olan "Akşam Gazetesi'nin 24 kasım tarihli sayısında yayınlandı. ■

DUK Başkanı ve idare heyeti Almanya Parlamentosunda

Rabiye Kadir hanım Kurultay açılışı öncesi 21-23 Kasım günleri Dünya Uygur Kurultayı'nın programı çerçevesinde İcra komitesi başkanı Alim SEYTOFF, başkan yardımcısı

Abdulkhakim İDRİS eşliğinde Almanya Parlamentosunu ziyaret etti. Bu ziyaret programında Almanya Federal Parlamentosu üyesi, Yeşiller Partisinin Parlamentodaki temsilcisi Volker BACK beyle görüşme yapılarak

Uygur meselesi hakkında izahatlı görüşme yaptı. Ayrıca dışişler bakanlığı üst düzey yetkilileri ile görüşerek Uygur meselesi konusunda destek istendi. ■

DUK Başkanı ve idare heyeti Brüksel'de Avrupa parlamentosunda

Dünya Uygur Kurultayı başkanı Rabiye Kadir hanım 27 Kasım tarihinde Almanya'daki programını tamamladı. Dünya Uygur Kurultayı programı çerçevesinde 28 kasım tarihinde başlayan iki günlük ziyaretle başkan yardımcısı Asgar CAN, icra komitesi başkanı Alim SEYTOFF beyler eşliğinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de Avrupa Parlamentosunun üst düzey yetkilileri ve Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları komitesinin yetkilileri ile görüştü. Görüşmede Doğu Türkistan'daki Çin zulmü ve Çin Devlet terörünün durumu hakkında bilgi verildi.

Parlamento yetkilileri görüşmeler üzerine kendilerinin Uygur meselesi hususunda daha ciddi yaklaşımlar göstermeleri gerektiğini her geçen gün daha derinden hissettiklerini ifade ettiler. Rabiye Kadir hanım Avrupa Parlamentosu ziyaretinde Parlamentoda düzenlenen "Dünyadaki Dini Özgürlükler meselesi" toplantıda ve "Çin'deki Dini Özgürlükler konulu toplantıya katılarak Doğu Türkistan'daki dini zulümler hakkında bilgi verdi. Ayrıca 29 kasım tarihinde gerçekleştirilen "Avrupa Parlamentosunun İnsan Hakları" konulu toplantısına

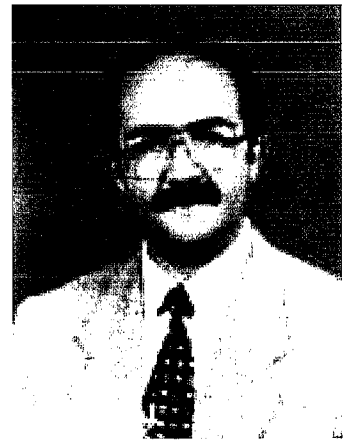
konuşmacı olarak katıldı. Başkan yardımcısı Asgar CAN bu toplantıda Çin'deki siyasi tutukluların özellikle Uygur siyasi tutuklularının ölüm cezalarına çarptırılmaları konusunda rapor sundu. İcra komitesi başkanı Alim SEYTOFF bey bu toplantıda 1989 yılından bu yana Avrupa Parlamentosunun Çin'e uyguladığı silah ambargosunun devam etmesinin önemli olduğunu, ambargonun kaldırılması durumunda Çin'in bu silahları Uygur'ları sindirmek için kullanacağını ifade etti. ■

DUK Almanya parlamentosun'da Özel gündemde

30 kasım tarihinde Almanya Parlamentosu Yeşiller Partisi temsilcisi Volke BECK bey, Almanya Parlamentosundaki 600 üzerindeki parlamento üyelerine, Dünya Uygur Kurultayı ve Rabiye Kadir hanım hakkında özel konuşma yaptı. Konuşmasında Çin hükümetinin uluslar arası terörle mücadele bahanesi ile, Uygurlar üzerinde ciddi baskı yaptığını, Bundan birkaç gün önce Almanya'da Dünya Uygur Kurultayı'nın 2. genel kurulunun açılışının yapıldığını, Kurultayda Rabiye Kadir hanımın başkan olarak seçilmesinin hemen ardından Çin hükümetinin Rabiye Kadir hanımın oğlunu 7 yıl hapse mahkum ettiğini ifade ederek Almanya Dış İşleri Bakanının Pekin hükümeti ile ciddi bir şekilde görüşerek Rabiye hanımın çocuklarının serbest bırakılması için girişimde bulunulması gerektiğini ortaya koydu. ■

DUK Üyesi Merhum Köreş KÖSEN anıldı

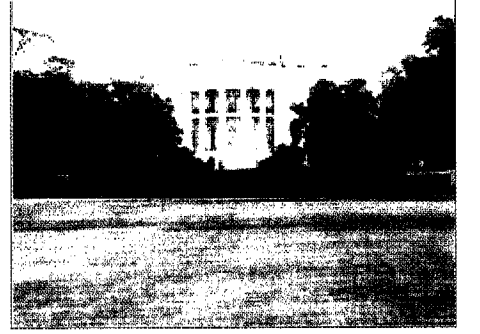
1 Kasım tarihinde Dünya Uygur Kurultayı'nın eski baş denetçisi merhum Köreş KÖSEN efendinin kırk yemeği İsveç'in Eskilstona şehrinde verildi. Bu güne, Dünya Uygur Kurultayı'nın eski başkanı, şimdiki baş danışmanı Erkin Alptekin, gen. sekreter Dolkun EYSA, Dünya Uygur Kurultayı delegeleri ve yakın Ülkelerdeki kurultay üyeleri, İsveç'teki Uygur cemaati katıldılar. ■

DUK Başkanı ve heyeti ABD Dışişlerinde

Dünya Uygur Kurultayı başkanı Rabiye Kadir hanım ve icra komitesi başkanı Alim SEYTOFF bey 4 Aralık tarihinde ABD Dış İşleri Bakan Yardımcısı Ellen SAUERBREY Hanım ile görüşüp Uygur'ların şu andaki siyasi durumunu Çin

hükümetinin Uygurlara karşı uyguladığı zulmü ve Uygur Göçmenleri meselesini hakkında görüştü. Bakan Yardımcısı Ellen SAUERBREY Hanım Amerika Hükümetinin Uygurlar meselini yakından takip ettiğini bildirdi. ■

Amerika'daki Protesto Gösterisi

10. Aralık 2006 günü Uygur Amerikan Cemiyeti ABD deki Washington Çin Büyükelçiliği önünde protesto düzenledi. Gösteriye Washington'da yaşamakta olan çok sayıda Uygur katıldı. Gösteri öğleden sonra saat 15.00 da başlayıp 2 saatten fazla devam etti. ■

Kanada'daki Protesto Gösterisi

10. Aralık 2006 'de Kanada TORONTO şehrindeki Çin Konsoloslugu önünde Kanada Uygur Cemiyeti, Uluslar arası Af örgütü, Tibetli ve Tayvanlı bağımsızlık yanlılarının organizasyonu ile protesto gösterisi düzenlendi. Eyleme Kanada'da resmi ziyarette bulunan DUK Başkanı Rabiye Kadir hanım DUK Baş Danışmanı Sıdık ROZİ ve Kanada Uygur Cemiyeti Başkanı Mehmet TOHTİ'den oluşan bir grup Uygur katıldı. ■

Türkiye'deki Gösteri

10 Aralık 2006 Ankara: 10 Aralık 2006 Dünya İnsan Hakları günü münasebeti ile Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Ankara şubesi Ankara Sakarya Caddesinde Doğu Türkistan'da İnsan hakları ihlallerini gösteren bir resim sergisi düzenlendi. Sergide Doğu Türkistan'daki cezaevlerindeki ve Uygurlar üzerinde genel hak ihlalleri içeren görüntüler katılımcıları ve ziyaretçileri derinden etkiledi. Daha sonra basın açıklaması yapıldı. Eyleme Ankara'daki siyasi parti temsilcileri sivil toplum örgütleri,

dernekler, vakıf yöneticileri, Öğretim görevlileri ve Öğrencilerden oluşan bir grup katıldı. ■

DUK Başkanının Kanada ziyareti

DUK Başkanı Rabiye Kadir hanım 8-12-2006 / 13-12-2006 'tarihine kadar Kanada'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaret esnasında Kanada parlamento yetkilileri ve Kanada hükümeti yetkilileri samimi bir şekilde kendilerini kabul ettiler. DUK Başkanı Rabiye Kadir hanıma bu seferki Kanada ziyareti DUK'un Uluslar arası kamuoyundaki itibar ve saygınlığını bir kez daha en üst seviye'ye taşıdı. Başkanımız Rabiye Kadir hanım'ın ziyareti aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir.

DUK Başkanı Kanada CBC Televizyon programında

DUK Başkanı Rabiye Kadir hanım DUK Başkan Danışmanı Sıdk Rozi ve DUK İcra Kurulu Başkanı Alim SEYTOFF'tan oluşan bir heyet havaalanında karşılandıktan sonra ilk olarak CBC Tv.sinin 1 saatlik Uygurlarla ilgili programına katıldı.

DUK Başkanı ve İdare heyetinden Hüseyin CELİL ailesine ziyaret

Aynı gün DUK Başkanı Rabiye Kadir hanım ve Beraberindeki heyet Çin ceza evinde haksız yere yatmakta olan Hüseyin Celil'in Hanımı Kamile hanımı ziyaret için ONTORİO Vilayetinin BURLİNGON bölgesine gitti.Onun ve çocukların hatırını sordu. Bu sırada Kanada'nın en büyük Gazetelerinden olan Globge and Mail'in yönetmeni Ömer El AKKAD beyin ziyaretini kabul etti.

DUK Başkanı ve idare heyeti Kanada'daki Uygurlarla bir araya geldi

Aynı gün akşam Kanada'daki Uygur Cemiyetinin organize ettiği, Rabiye Kadir hanımı karşılamak ve yüz yüze görüşmek için Kanada'daki LİTVANYA Elçiliğinin toplantı salonunda tertip edilen geceye katıldı. Salondaki Uygurlar ile görüşüp onların derdlerini dinledi. Sorularını cevaplandırdı. Cemaate DUK. İle ilgili geniş bir açıklama yaparak bilgilendirdi.

DUK İdare heyeti uluslar arası af örgütü ile bir araya geldi

9.12.2006 'tarihinde Uluslar arası Af örgütünün TORONTO şubesi tarafından Rabiye hanım için özel olarak düzenlenen toplantıya iştirak etti.CBC'Tv. başta olmak üzere bir çok gazetenin muhabirlerini kabul etti.

DUK Başkanı ve İdare heyeti OTTOWA'da basın toplantısı

TORONTO'da organize edilen faaliyet gerçekleştirildikten sonra. OTTOWA'daki hükümet yetkilileri ve parlamenterler ile yapılacak görüşmeler için 10.12.2006 'de Rabiye hanım başkanlığında'daki DUK.heyeti OTTOWA'ya hareket etti. Rabiye hanım 12.12.2006 günü Ottawa'da ilk olarak parlamento'da muhabirlerle bir basın toplantısı gerçekleştirdi. Bu toplantıya 12'den fazla Tv. ve birçok gazetenin muhabirleri katıldı. Toplantının gündemini Hüseyin Celil meselesi ve Rabiye hanımın tutuklanan çocuklarının meselesi oluşturdu. Bu toplantı Kanada'daki CPAC televizyon kanalından canlı olarak yayınlanmıştır. Aynı kanal daha sonra 15 dakikalık bir program gerçekleştirdi.

DUK dan uluslar arası Af örgütüne ziyaret

11.12.2006 Günü akşam saat 17.00 ila 19.00 arasında uluslar arası af örgütü genel sekreteri Sn.Alex NEVE Bey DUK başkanı Rabiye Kadir hanım ve heyeti onuruna ziyafet verdi.Rabiye hanımın tüm faaliyetleri Kanada devlet televizyon kanalı CPAC tarafından belgesel şeklinde kayda alındı.

DUK Başkanı ve heyeti CIDA Televizyon kanalında

11.12.2006 öğleden sonra DUK heyeti CIDA (Kanada Uluslararası Gelişim Ajansı) Asya işleri Direktörü Jeff NANKİVELL bey başkanlığında 4 kişilik üst düzey yetkili ile görüştü.

DUK Başkanı ve heyeti Kanada Dışişlerinde

12.01.2007 Sabah DUK başkanı Rabiye Kadir ve heyeti Kanada dışişleri bakanlığı Başkanını Peter VAPRAAP bey ile görüştü, Bu görüşme esnasında Kanada'nın Uygurlar ve

ur davasına nasıl yardım edebileceği üzerine
akere edildi.

DUK Başkanı ve İdare Heyeti Kanada
Parlamentosunda

Aralık 2006 saat 11.00 de Dünya Uygur
Kurultayı heyeti Kanada parlamentosunda
toplantıda Uygur meselesi ele alındı. Toplantıda
başbakanlığının parlamento genel
sekreteri JASON KENNEY bey toplantıya
muhterem başkanlığı yaptı. Bu toplantıya muhterem
partilerinden (EN-ENİCHİLER) partisi
üyeleri, Liberal Parti üyeleri, Adalet eski bakanı
Sn. IRWIN COTLER, Yeni Demokratik Parti
üyelerinin ve parlamentoda üyesi bulunan tüm
partilerin katıldığı toplantıda Rabiye KADİR
hanım tarafından verilen bilgiler ele alındı. Doğu
Türkistan Uygurlarının bugünkü durumu
hakkındaki toplantıda, Doğu Türkistan'daki insan
hakları ihlalleri ve bugün Çin hapisanesinde
bulunan Uygur asıllı Kanada vatandaşı Hüseyin
Celil'in durumu görüşüldü. Bu toplantıda söz alan
Dünya Uygur Kurultayı Başkan yardımcısı
Mehmet TOHTİ Uygurların bugünkü durumu
hakkında bilgi verdi.

DUK Başkanı ve İdare Heyeti Onuruna
Ziyafet

12 Aralık 2006 günü saat 13.00 de Kanada
Başbakanı genel sekreteri JASON KENNEY ve
Kanada Dışişleri bakanının Parlamento sekreteri
OBHRAİ bey Rabiye KADİR hanım onuruna bir
ziyafet verdi. Sıcak ve samimi bir ortamda geçen
yemekte yine dile getirilen Doğu Türkistan ve
Uygur meselesinde Kanada hükümetinden, ve
sivil toplum örgütleri, siyasi partilerin, kamuoyun
destekleri ile Kanada dışişlerinin dış siyasetinde
daha aktif roller üstlenmesi talep edildi.

DUK Başkanı ve heyeti Kanada
parlamentosunda şeref misafiri

12 Aralık 2006 günü saat 14.00 de Rabiye
KADİR hanım başkanlığındaki Dünya Uygur
Kurultayı heyeti Kanada Parlamentosuna şeref
misafiri olarak davet edildi. Parlamentodaki bu
toplantıda Radikal Parti üyesi Sn. Mike
WALLİCE 'ye tarafından Rabiye KADİR hanım
ve DUK heyetinin Kanada'ya yapmış olduğu bu
ziyareti parlamentoda buluşlarının önemi
hakkında bilgi verdi. Milletvekilleri Rabiye
KADİR ve heyetini ayakta alkışlayarak sevgi
gösterisinde bulundular. Kanada başbakanı Sn.
Stephén HARPER ve dışişleri bakanı Sn. Peter

MACKAY başta olmak üzere bakanlar
bürokratlar üst düzey yönetici ve milletvekilleri,
şeref locasındaki Rabiye KADİR ve heyeti ile
ayrı görüşerek aralarında bulunmalarından
duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

DUK Başkanı ve İdare Heyeti Kanada
Başbakanlığında

12. Aralık 2006
günü öğleden
sonra DUK
başkanı Rabiye
KADİR hanım,
Bşk. yardımcısı
M e h m e t
T O H T İ ve
DUK yürütme

Kurulu başkanı Alim SEYTOFF'tan oluşan heyet
Kanada Başbakanı tarafından kabul
edildi. Rabiye KADİR hanım kabulde Başbakana
gösterdiği yakın ilgi ve alakalarından dolayı
teşekkür etti, Rabiye hanım Başbakan Stephén
HARPER'a Uygur doppası hediye ederek hatıra
resmi çekirtti. Görüşmede Kanada hükümetinin
Doğu Türkistan ve Uygur halkına göstermiş
olduğu samimi ilgi ve alakalarından dolayı Doğu
Türkistanlılar adına teşekkür ettikten sonra
şu anda Kanada vatandaşı olduğu halde Çin
hapisanesinde bulunan Hüseyin Celil, ve Rabiye
KADİR hanımın tutuklanan çocukları hakkında
bilgi verilerek fikir alışverişinde bulundular.
Başbakan Stephén HARPER yakın bir zamanda
DUK başkan yardımcısı Mehmet TOHTİ ile bu
konuyu tekrar görüşeceğini dile getirdi.

DUK Başkanı ve İdare Heyeti Kanada
Dışişlerinde

12. Aralık 2006 günü öğleden sonra Kanada
dışişleri bakanlığını ziyaret eden Rabiye KADİR
hanım başkanlığındaki heyet dışişleri üst düzey
yöneticileri ve insan hakları komisyonu ile
yaptığı görüşmede Çin'deki insan hakları
ihlallerini görüşerek Kanada hükümetinin
yapabilecekleri açıkça masaya yatırıldı.

DUK Başkanı ve İdare Heyeti (NDP) yi
ziyaret etti

12 Aralık 2006 günü akşam saatlerinde Rabiye
KADİR başkanlığındaki DUK heyeti (NDP)
Yeni demokrat Parti başkan yardımcısı Sn. Bill
BLAİKE ve aynı zamanda bir Uygur dostu olan
Kanada Hükümeti eski genel sekreteri Sn. David
KİLGOUR beyler ile bir araya gelerek ikili
görüşmeler gerçekleştirdiler. ■

DUK Başkanı Sn.Rabiye KADİR hanım yazılı açıklama yaptı

12 Aralık 1985 günü Çin'de meydana gelen öğrenci hareketinin 21.yıldönümü dolayısı ile DUK genel Başkanı Rabiye KADİR hanım yazılı bir açıklama yaparak Doğu Türkistan gençlik gününü kutladı. Dünya Uygur Kurultayının 2.olağan Kongresinde (12Aralık 1985) gününü Doğu Türkistan gençlik günü olarak karara bağlanmış bugünün anısına yapmış olduğu açıklamada bugün Doğu Türkistan'lı öğrencilerimizin önderliğinde yapılan bu hareket, Doğu Türkistan halkının, İşgalcı Çin hükümetinin baskıcı Komünist rejimine Uygur halkı adına yapılmış şerefli bir baş

kaldırış Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı adına Uygur halkının layık olduğu hürriyet için yakılan bir meşaledir. Vatanı için halkının özgürlüğü için kendini feda eden vatan uğruna şehit olan aziz şehitlerimizi burada yad ederken Çin hapishanelerindeki kardeşlerimizin aile ve yakınlarının bu günlerini kutlarım. Vatanlarını terk etme zorunda bırakılan Dünyanın çeşitli Ülkelerindeki kardeşlerimizde şimdiye kadar yapılan her türlü sıkıntıların giderileceğini söyleyerek bu faaliyetlerin hızlandırılarak devam edeceğini sözlerine ekledi.■

DUK Din işlerinde yardıma dave

Dünya Uygur Kurultayı Din işleri komisyonu toplantısında yaklaşan mübarek Kurban Bayramı dolayısı ile 14.Aralık 2006 da yayınladığı bildiri ile Doğu Türkistan'daki ve dış dünyadaki kardeşlerimizin bayramlarını tebrik etmek, şimdiye kadar Dünya Uygur Kurultayının girişimleri ile devam eden gelen bir merkezden yürütülen sadakai fitre ve canlı kurban toplama işi her yıl olduğu gibi bu yılda devam edeceğini toplanan yardımların Doğu Türkistan'da vatan için millet için din için canlarını feda eden hapisler yatan kardeşlerimizin mağdur olan ailelerine ve çocuklarına verilmek için yardım toplama kampanyası başlatıldı.■

DUK ve ADTB Tarafından Merhum lider İsa ALPTEKİN anıldı

17.Aralık 2006 günü Doğu Türkistan bağımsızlık hareketinin yılmaz savunucusu merhum İsa Yusuf ALPTEKİN'in 11.ölüm yıldönümü dolayısı ile Dünya Uygur Kurultayı ve Avrupa Doğu Türkistan birliğinin ortaklaşa düzenlediği anma toplantısı Kuranı kerim hatmi ve merhum liderin hizmetleri anlatılarak yapıldı.Anma

toplantısında bir konuşma yapan DUK genel sekreteri ve Avrupa Doğu Türkistan birliği (ADTB) başkanı Dolkun EYSA yaptığı konuşmada merhum İsa beyin 94 yıllık ömrünü Doğu Türkistan ve Uygur halkının bağımsızlık mücadelesi için harcadığını İsa beyin 20. asrın 1930.yıllarında yakmış olduğu bağımsızlık meşalesini hayatının sonuna

kadar devam ettirdiğini Doğu Türkistan bağımsızlık hareketini bugünlere kadar taşımış yalnız Doğu Türkistan değil, tüm Türk dünyasının medarı iftihar olduğunu altını çizmiş rahmetle anıyoruz demiştir.■

I GÖKBAYRAK I
DERNEKTEN

HABERLER

Uyghurche

Türk Bilimine Hizmet Ödülü

11.11.2006
Kayseri: Kayseri Sağlık Enstitüsü Müdürlüğü tarafından derneğimize uygun görülen 2006 Yılı Türk Bilimine Hizmet Ödülü 11 Kasım 2006 cumartesi günü Kayseri Türk Ocağı Toplantı salonunda düzenlenen törenle takdim edildi. Sağlık enstitüsü tarafından bu yıl ilk kez düzenlenen ödül töreninde Türk tarihi

ve Türk dünyasına katkıları bulunan dernek ve kuruluşlar ile bilim adamlarına ödül verildi. Doğu Türkistan ve tüm Türk dünyasının anlatılması için yaptığı etkin faaliyetler nedeni ile derneğimizde ödüle layık görüldü. Ödül törenine Türk ocakları, Aydınlar Ocağı, Kafkas dernekleri, Yörük Türkmen derneği Başkanları, diğer dernek vakıf yöneticileri hazır bulundu.

Türk Bilimige Xizmet Mukapatı

2006-11-11-Kayseri: Kayseri Sehiye İnstitoti modirliqi teripidin jemiyitizge birilishi muwapik 2006-yili Türk Bilimige Xizmet mukapati 11-Noyabir, 2006 Shenbe küni Kayseri Türk Öchaqi yighin zalida ötküzülgen murasimda teqdim qilindi. Sehiye İnstitoti teripidin bu yıl tünji ketim yolgha koyulghan mukapat murasimida Türk tarihi we Türk dunyasigha hesse koshkan jemiyet we

organlar bilen ilim ehilirige mukapat birildi. Sherqi Türkistan we pütün Türk dunyasining tunulishi üçhün elip barghan aktip paaliyetliri sewepk Jemiyitimiz mukapatka layik körüldi. Mukapatlash murasimida Türk Ochakliri, Aydınlar Ochiqi, Kawkaz jemiyetliri, Yörük Türkmen Jemiyiti reisliri, bashqa jemiyet we weqf idare heyetlirimu qatnashdi.

Doğu Türkistan Cumhuriyetleri Anıldı

12.11.2006 Kayseri: 12 Kasım 1933 ve 1944 yıllarında kurulan Doğu Türkistan Cumhuriyetleri Deneğimizde düzenlenen törenle anıldı. 12 Kasım 2006 pazar günü saat 12:00 de Kayseri dernek genel merkezinde düzenlenen törende, öncelikle İstiklal Marşı okunarak göndere bayrak çekildi. 1933 Cumhuriyetinde milli

Sherqi Türkistan Jumhuriyetliri Hatirlendi

2006-11-12-Kayseri: 12 Noyabir, 1933 we 1944- yillirida qurulghan Sherqi Türkistan Jumhuriyetliri Jemiyitimizde elip berilghan mehsus paaliyet bilen hatirlendi. 12-Noyabir, 2006 Jüme küni saet 12:00 de Kayseridiki Jemiyetning bash merkizide ötküzülgen murasimda aldi bilen İstiqlal marshi uqulush bilen birge GÖK BAYRAK chikirildi. Ösmürlirimiz teripidin ishtirakchilarni tolimu

marş olarak kabul edilen ve

uqulghan milli marsh

ishtirakchilarni tolimu

Mehmet Emin Tevfik'in yazdığı Milli Marşımız gençlerimiz tarafından okundu ve dernek binamızın gönderine Gök Bayrak çekildi. Küçük yavrularımızın okuduğu Milli Marşımız katılımcıları oldukça duygulandırdı. Şehitlerimiz ve gazilerimiz için dua edilmesinden sonra Genel Başkanımız Sayın Seyit TÜMTÜRK kısa bir açılış konuşması yaparak toplantımızın nedenini anlattı. Ebubekir TÜRKSOY 1933 ve 1944 cumhuriyetlerinin kurulması ve önemi hakkında kısaca bilgi verdi. Toplantımıza katılan büyüklerimizin anılarını atlatması ile toplantı sona erdi.

Bilkent Üniversitesinde Doğu Türkistan Paneli

17.11.2006
Ankara: Bilkent Üniversitesi Öğrenci derneği ve Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma derneği Ankara Şubesinin birlikte organize ettiği "1933 ve 1944 Cumhuriyetlerini Anma ve Doğu Türkistan'da İnsan Hakları İhlalleri" konulu panel 17 Kasım 2006 Cuma günü saat 14:30 da Bilkent Üniversitesi Konferans salonunda düzenlendi.

Panelde Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı Sayın Seyit Tümtürk, İsa Yusuf Alptekin Vakfı başkanı Sayın Aslan Alptekin, Yrd.Doç.Dr. Erkin Emet ve Türk Dünyası İnsan Hakları derneği Genel Başkanı Sayın Abdullah Buksur konuşmacı olarak katıldı. Panelde Bilkent Üniversitesi öğrencileri büyük ilgi gösterdi.

Çin Oyununa Bakan Nezdinde Protesto

19.11.2006 Ankara: Çin Halk Cumhuriyeti Kültür Bakanlığının Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı ile ortaklaşa, Uygur sanatçılarının Mukam Baharı isimli gösterileri 12 Kasım 2006 ile 23 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul, İzmir, Ankara illerinde halka açık ve protokole ayrı olmak üzere ikişer günlük turne düzenlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı bu organizasyona tamamen kültürel iletişim ve iyi niyet çerçevesinde taraf olmuştur. Malesef Çin Halk Cumhuriyeti tarafı Uygur folklor ekibinin gösterisini tamamen Türk kamuoyunun gözünü boyamaya yönelik ve aldatıcı bir tavır içindedir. Çin Halk Cumhuriyeti yönetimi 35

tesirlendürdi. Şehit ve gazilerimiz için kilinghandin keyin bash reisimiz Seyit Tümtürkenin qisqiche sözlengen bir nutqi sözligen arqı yighinning rohi hekkide melumat berdi. Ebubekir TÜRKSOY 1933 ve 1944 yillarda Cumhuriyetlarning qurulishi we ehmiyiti heqqide qisqiche melumat berdi. Yighinimizgha qatnashqon chonglirimizning eslimilirini sözlep birishidin keyin yighin ahirlashti.

Bilkent Üniversitesinde Sherqi Türkistan Yighini

2006-11-17- Enqere: Bilkent Üniversitesi

Uquchuchi Jemiyiti we Jemiyitimiz Enqere shöbisi hemkarliship orunlashturghan "1933 ve 1944 Jumhuriyetlerini Hatirlesh we Sherqi Türkistanda İnsan Heqliri" serlewhilik yighin 17-Noyabir, 2006 Jüme küni saet 14:30da Bilkent Universititi yighin zalida ötküzüldi.

Yighingha Sherqi Türkistan Medeniyet we Hemkarliq Jemiyiti bash reisi Seyit Tümtürk, İsa Yusuf Alptekin Weqfi

reisi Arslan Alptekin, Dr.Erkin Emet we Türk Dünyası İnsan Hekliri Jemiyiti reisi Abdullah Buksur ependiler sözlighichi süpitide qatnashti. Yighingha Bilkent Universititi uqughuchiliri intayin qizghinlik bilen katnashti.

Xitay Oyunigha Ministir Huzurida Naraziliq

2006-11-19- Enqere: Xitay Xelk Jumhuriyiti Medeniyet Ministirlikining Türkiye Jumhuriyiti Medeniyet Ministirliqi bilen hemkarlishish اساسida Uyghur senetchilirining Mukam Bahari isimlik körgezmiliri 12- Noyabir 2006 din 23-Noyabir 2006 künliri arisida İstanbul, İzmir, Enqere sheherliride xeliqqe uchuq we tekliplik mihmanlarga ayrim bulush shekli bilen ikki künlüktin sayahet orunlashturdi. Türkiye Jumhuriyiti Medeniyet Ministirliqi bu orunlashturushka tamamen munasiwet we yaxshi niyet dairiside özige munasip yer aldi. Epsuslinarliqi Xitay Xelq Jumhuriyiti terep bolsa Uyghur folklor gurupisining oyunlirini tamamen Türk jamaetchilikining közini buyash we aldanchiliq tüside muamile qildi. Xitay xelk dairiliri 35 milyon

milyon Müslüman Türkün yaşadığı Doğu Türkistan'ı tamamen imhaya yönelik devlet politikasını uygulamaya koymuş bulunmaktadır. Yakındakini ez uzaktakini oyala stratejisini uygulayarak 70 milyonluk Türkiye halkı, Türk bürokrasi ve siyasetçilerin huzurunda, Uygur sanatçılarına Mukam Baharı adlı sanat gösterimini icra ettirmişlerdir. Adeta izleyicilere Uygur Türklerinin huzur

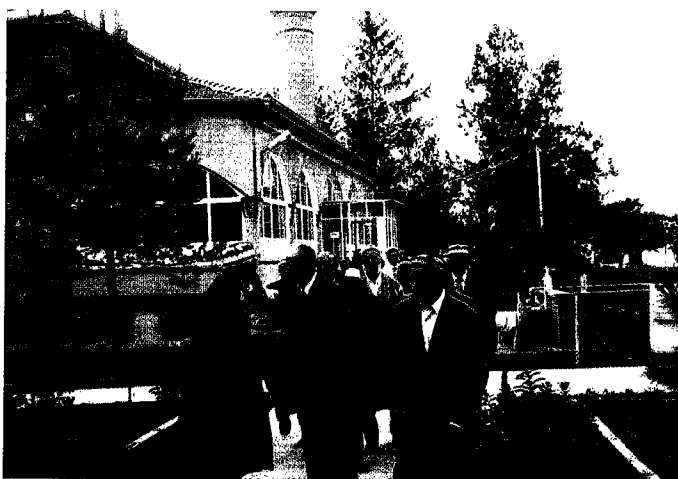

dolu, müreffeh bir hayat yaşamakta oldukları imajını vermeye çalışmaktadır. Bizler bu gerçekleri anlatmak için Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanı Sayın Atilla Koç beyden randevu talebinde bulunduk. Bizleri kabulünde kendilerine Doğu Türkistan dramını ve sahnelenmekte olan bu traji-komik oyunun altında yatan gerçekleri en ince ayrıntılarına kadar anlatma imkanı bulduk. Bu vesile ile Kültür Bakanımız Sayın Atilla Koç Beye nezaket göstererek bizleri kabul ettikleri için tüm Doğu Türkistan'lılar adına en kalbi şükranlarımızı arz ederiz.

Ziyaret esnasında Genel Başkanımız Sayın Tümtürk tarafından Sayın Koç'a Gökbayrak, Doğu Türkistan Milli Giysisi Dobba ve Gökbayrak dergisi hediye edilmiştir.

İsa Yusuf Alptekin ve Doğu Türkistan Şehitlerine Dua

15.12.2006
Kayseri: Kayseri İl müftüsü sayın Şaban İşlek bey makamında derneğimiz yönetimince ziyaret edildi. Ziyaret vesilesi ile il müftüsüne Doğu Türkistan hakkında bilgi verildi. Merhum liderimiz İsa Yusuf Alptekin beyin 17 Aralık 1995 yılında vefatının etmesinin 11 yıldönümü olması münasebeti ile merhum ve Doğu Türkistan Şehitleri için Cuma günü dua edilmesi hususu dile getirildi.

musulman Türk yashaydighan Sherqiy Türkistanni tamamen yoq qilishni mexset kilghan dölet siyaseti yürgüzüp kelmekte. Yekindikini ez, yiraqtikini alda stratigiysini yolgha qoyush arqiliq 70 milyonluk Türkiye xelqi we siyasetchilirinin huzurida Uyghur senetchilirige Muqam Bahari namlik senet oyunlirini körsitish arqiliq tamashibinlarga Uyghur Türklirining huzurhalawet ichide hayat kechüriwatqanliqi signalini birishke

orunghan. Bizler bu heqiqetlerni yetküzüş üçün Türkiye Cumhuriyeti Medeniyet ministiri Atilla Koch ependidin körüşhüş teliwimizni sunduq. Bizni qubul qilghanda uninggha Sherqiy Türkistan drammi we sehnileshtüriliwatkan bu traji-komik oyunning astida yetiwatkan heqiqetlerni eng tepsili shekilde chushendürüş pürsitige erishtuq. Bu sewepk Medeniyet ministirimiz Atilla Koch ependige bizni qobul qilghanliqi üçün pütün Sherqiy Türkistanliklar namidin rehmet eytimiz.

Ziyaret esnasida bash reisimiz Seyit Tümtürk ependi teripidin ministir Atilla Kochqa Kökbayrak we Sherqiy Türkistan milli kiyimi doppa we Gökbayrak jornili hediye qilindi.

İsa Yusuf Alptekin we Sherqiy Türkistan Şehitlirige Dua

2006-12-15 Kayseri:
Kayseri éli muftisi Shaban İşlek ependini xizmet ornida ziyaret qilghan Jemiyitimiz idare heyiti Shaban ependige Sherqiy Türkistan heqqide melumat berdi. Merhum rehbirimiz İsa Yusuf Alptekin epending 17-dékabr 1995-yilida wapat kilshining 11-yili munasiwiti bilen merhumgha we Sherqiy Türkistan shehitliri üçün

Jume küni Kayseridiki barlik meschitlerde dua qilinish mesilisini otturigha qoydi.

15 Aralık cuma günü merkezi sistemle yayın yapan cuma vaazı sırasında merhum liderimizin İsa Yusuf Alptekin ve tüm şehitlerimiz ruhu için fatihalar okunarak dualar edildi.

Akademisyenler Birliğinde Doğu Türkistan Davası

15.12.2006 Ankara : Ankara'da Akademisyenler birliği tarafından "Uluslararası alanda Doğu Türkistan Davası" konulu toplantı düzenlendi. Konferansa Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı Seyit Tümtürk, Gazi Üniversitesi öğretim görevlilerinden Prof.Dr.Mehmet Sezgin konuşmacı olarak katıldılar.

Toplantı başlangıcında merhum liderimiz İsa Yusuf Alptekin ve mücadele hayatı kısaca dile getirildi.

Konuşmacılar katılımcılara Doğu Türkistan konusunda geniş bilgi sundu. Azerbaycan'lı Doğu Türkistan'lı ve Türkiye'li akademisyenlerin büyük ilgi gösterdiği toplantıdan sonra soru cevap kısmında heyecanlı bir sohbet gerçekleştirildi. Toplantıyı kalabalık bir akademisyen grubu takip etti.

Akademisyenlere Doğu Türkistan davası hakkında tafsilatlı bilgi aktarmayı hedefleyen bu toplantı Ankara'da bir ilk olmuştur.

Üniversitede Okuyan Öğrencilerimize Burs

31.12.2006 Her yıl kutladığımız mübarek kurban bayramını bu yılda huşu içinde kutladık. Bundan önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl kurban bayramından önce arkadaşlarımız arasında yapılan görev taksimatı ile kurban derisi toplama kampanyası yapıldı. Bu kampanyaya Doğu Türkistan davasına ilgisi olan hayır sever gönüldeşlerimizden topladığımız bağış gelirinin bir bölümü Türkistan Camii ve Kuram Kursu'na bir kısmı Üniversitelerde okuyan öğrencilerimize burs olarak verilmiştir. Kalan kısmı Derneğimizin giderleri için ayrılmıştır. Bu kampanya'ya bağışta bulunan bu kampanya'ya emeği geçen tüm dostlarımıza bütün Doğu Türkistan'lı kardeşlerimiz adına en derin kalbi şükranlarımızı sunarız. ●

15 dékabir Jume küni merkezi sistima bilen tarkitilghan Jume wezi esnasida merhum rehbirimiz İsa Yusuf Alptekin we barliq shéhitlerimiz rohi üçhün fatihe oqush bilen Birge dualar qilindi.

Akademiklar birligide Sherqiy Türkistan Davasi

2006-12-15 Enqere: Enqerede Akademiklar birliqi teripidin "Xelqara Sahede Sherqiy Türkistan Davasi" yighin tertipleshdü. Konfrensta Jemiyitimiz bash reisi Seyit Tümtürk ependi, Gazi Ünivérsititi oqutquchisi Prf.Dr. Mehmet Sezgin söz kildi.

Yighinning bashlinishida merhum rehbirimiz İsa Yusuf Alptekin we mujadile hayati heqqide qisqiche tilgha élinidi. Sözliguchiler ishtirakchilargha Sherqiy

Türkistan heqqide keng melumat berdi. Ezerbeyjanliq, Sherqiy Türkistanliq we Türkiyelik akademiklar küchlük kongul bölgen yighindin kéyin, sual- jawap qismida hayajangha tolghan bir menzire otturigha chiqti. Yighingha köp sandiki akamiklar qatnashti.

Akademiklarga Sherqiy Türkistan davasi heqqide tepsili melumat birishni közde tutqan bu yighin Enqerede tünji kétim ishqa ashti.

Universitette Okuydighan Uqughuchilirimizgha Oqush puli

2006-12-31: her yili ötküzüp kiliwatqan Qurban Heitini bu yilmu nahayiti yaxshi ötküzduk. Buningdin ilgiriki yillardikige oxshashla bu yil Qurban Bayrimidn ilgiri dostlirimiz arisida élip béirilghan wezipe teqsimati bilen Qurbanliq tirisi toplash dolquni élip béildi. Bu dolqungha Sherqiy Türkistan dawasigha qiziqidighan yaxshiliq süyer kishilerdin toplighan tirilerning kiriminin bir kimsi Türkistan Jemiesi we Quran kursigha, bir qismi bolsa Universitelerde okuwatqan oqughuchilirimizgha oqush puli süpitide birildi. Qalghan qismi Jemiyitimizning chiqimlirigha ayrildi. Tire toplash doqunigha tire bergen, bu dolqunda emgiki singgen dostlirimizgha pütün Sherqiy Türkistanliqlar namidin chin qelbimizdin chongqur rehmet éytimiz. ●

Doğumunun 1000.yılında Kaşgarlı Mahmut anıldı

16-17-Aralık 2006 günü İstanbul'da Doğu Türkistan vakfının organize ettiği doğumunun 1000.yılında Mahmut KAŞGARLI ve Doğu Türkistan sempozyumuna 20 kişiyi aşkın bir ilim adamının konuşmacı olarak katıldığı sempozyumda açılış konuşması yapan Devlet eski bakanı Sn. Prof. Dr. Ahat ENDİCAN, İstanbul vali yardımcısı Sn. Murat KOCABAŞ, Büyük Birlik Partisi genel başkan yardımcısı Sn. Ertuğrul MOGANBAY, Türk dünyası araştırmaları vakfı başkanı Sn. Prof. Dr. Turan YAZGAN, DUK Başkan yardımcısı ve Doğu Türkistan kül. ve dayanışma derneği genel Başkanı Sn. Seyit TÜMTÜRK, Ankara şube başkanı Hayrullah EFENDİGİL, DUK onursal başkanı ve Doğu Türkistan vakfı başkanı Sn. Em. Gen. M. Rıza BEKİN beyin konuşmaları ile Büyük Türk

düşünürü ve bilgini Mahmut KAŞGARLI ölümsüz eseri LUGATİD Türk eseri hakkında bilgi verildi. İki gün süren sempozyumda Doğu Türkistan ve Uygurların bugünü ve geleceği tartışıldı.

Cumhuriyetleri Anma Toplantısı İstanbul

11.11.2006 İstanbul: İstanbul'da faaliyet gösteren Doğu Türkistan Göçmenler derneği, Doğu Türkistan Dayanışma Derneği ve Doğu Türkistan Maarif ve Dayanışma Derneğinin birlikte düzenlediği toplantı ile 12 Kasım 1933 ve 1944 tarihlerinde kurulan Doğu Türkistan

Cumhuriyetleri anıldı.

Vefa lisesi toplantı salonunda düzenlenen toplantı saygı duruşu, istiklal marşı ve şehitlerimiz için okunan Kuran-ı Kerim ile başladı. Prof. Dr. Mahmut Kaşgarlı bey toplantının açılış konuşmasını yaptıktan sonra protokol konuşmaları yapıldı.

Protokol konuşmaları kapsamında söz alan genel başkanımız Sayın Tümtürk kısaca Doğu Türkistan cumhuriyetlerin önemine ve günümüzde Doğu Türkistan davasının durumuna değindi.

Toplantı esnasında Oturum başkanlığını Mehmet Türköz'ün yaptığı ve Dr. Ataullah Şahyar ve Hızırбек Gayretullah'ın konuşmacı olarak katıldıkları Doğu Türkistan Cumhuriyetleri konulu bir panel düzenlendi. Toplantıda Doğu Türkistan davasına hizmeti geçen derneklere ve kişilere birer plaket takdim edildi ●

DUK Başkanı Rabiye KADİR hanımın teşkilatlara genelgesi

19.Aralık 2006 Dünya Uygur kurultayı başkanı Rabiye KADİR hanım 1997 GULJA olayları dolayısı ile Doğu Türkistan teşkilatlarına gönderdiği genelge ile dünyanın çeşitli ülkelerinde bulunan Doğu Türkistan teşkilatlarını uluslar arası Af örgütü ve İnsan hakları örgütü, Tibetliler Çinli demokratlar, FALUNGUNG örgütü, İç MOĞOLİSTAN örgütleri ile ciddi bir şekilde işbirliğine giderek bu örgütlerin destekleri ile ortaklaşa hareket edip her teşkilat bulunduğu ülkelerdeki Çin

Büyükelçilikleri ve Konsoloslukları önünde 4 ve 6 şubat 2007 günleri arasında yapılacak, Çin hükümetini protesto gösterilerine şimdiden hazırlıklarını yapmalarını yazılı ve görsel basın mensuplarını şimdiden bilgilendirmelerini istedi.

DUK Başkanı ve heyeti

Cumhuriyetçiler toplantısında

19.Aralık2006 günü DUK Başkanı Rabiye KADİR hanım ve Alim SEYTOFF Washington uluslar arası Cumhuriyetçiler Enstitüsüne yapmış olduğu ziyarette buradaki yıllık toplantısına'da katılarak Doğu Türkistan ve Uygur halkının bugünkü durumu kendisinin yıllarca Çin hapishanelerinde

yaşadıkları ve şuanda Çin tarafından tutuklanan evlatları hakkında dünyanın çeşitli ülkelerinden bu toplantıya katılan 200 ü aşkın bilim adamı araştırmacılara anlattıkları ile duygulu anlar yaşayan katılımcılar Çin'e olan nefretlerini bir kez daha ifade ettiler.●

DUK Başkanı ve heyeti ABD Dışişleri Göçmen bürosunu ziyaret etti

21.Aralık 2006 günü Rabiye KADİR hanım ve Alim SEYTOFF ABD Dışişleri bakanlığı göçmenler bürosu başkanı Charlott PONTİCELLİ hanımla bir araya gelerek bugün yurtlarını terk eden dünyanın çeşitli ülkelerinde sefil ve perişan haldeki Uygur halkının durumunu dile getirdi.

Daha sonra Çin hükümetinin evlilik çağına gelen yaşları 15 ila 20 arasındaki Uygur kızlarını zorla toplayarak bu kızların okullarda eğitileceği bahanesi ile Çin'in Doğusundaki bölgelere göndermekte bu genç kızlarımızın aileleri ise çocuklarının akibetinden endişe

19.Aralık 2006 günü Rabiye KADİR hanım ve Alim SEYTOFF Birleşmiş milletler teşkilatı göçmenler dairesinin Washington'daki merkez bürosunu ziyaret etti. Bu ziyarette göçmen bürosu başkanı ve üst düzey yöneticilerinin hazır bulunduğu görüşmede Uygur göçmenlerinin sorunları ele alındı. Göçmen dairesi başkanından her türlü yardımın alınacağı sözü alındı.

19.Aralık2006 günü DUK icra komite başkanı Alim SEYTOFF Amerika'nın sesi radyosunun ek televizyonu Çin'ce bölümündeki açık oturum programına katılarak, bu oturuma telefonla katılan özellikle Çin'den katılan katılımcılara Uygurların geçmişi ve Çin'lilerin Doğu Türkistan'ı işgalleri hakkında sorulan sorulara geniş ve açıklamalı olarak diplomatik bir üslupla cevap verdi.

Dünya Uygur kurultayı 2.olağan kongresinde alınan kararlar DUK Başkanı Rabiye KADİR hanım imzası ile resmen yayımlandı.

etmektedir. PONTİCELLİ hanım ve dışişleri yetkilileri bu duydukları karşısında hayretlerini gizleyemeyen PONTİCELLİ en yakın zamanda bu konuyu masaya yatıracaklarını bildirdi.

DUK Gen.sekreteri U-TV'ye açıklama yaptı

25.Aralık2006 günü DUK genel sekreteri Dolkun EYSA Doğu Türkistan haber merkezi tarafından yayınlanacak olan U-TV'nin programına katılarak 1980 yılında Doğu Türkistan'daki gençlik hareketi hakkında sorulara cevap verdi.Bu program 30 Aralık günü internet sitesi aracılığı ile dağıtıldı.

DUK Din işleri kampanyası sonucu

Dünya Uygur kurultayı Din işleri yüksek kurulunun Kurban bayramı öncesi Canlı Kurban toplama kampanyasından 50 nin üzerinde canlı kurban toplayarak dünyanın çeşitli ülkelerindeki ihtiyaç sahibi mağdur Uygur kardeşlerimize ulaştırıldı.

DUK Başkanı Rabiye KADİR hanımın bayram mesajı

30Aralık 2006 günü Dünya Uygur kurultayı başkanı Rabiye KADİR hanım yayınladığı Kurban bayramı mesajında Doğu Türkistan'daki ve

Dünyanın çeşitli ülkelerinde bulunan bütün vatandaşlarımızın mübarek Kurban bayramlarını kutlarken bayram hediyesi niteliğinde olan DUK 2. olağan

kongresinde alınan kararları şahsımda bir yemin bir and olarak takdim ediyorum dedi.

DUK Merkezinde kurban bayramı

31.Aralık2006 günü Mübarek Kurban bayramı Almanya'nın Münih şehrinde DUK Merkezinde bayram namazını toplu olarak kıldı.Okunan hutbede DUK din işleri komite başkanı Turguncan ALAVUDUN kurtuluşun birlik ve beraberlikten geçtiğini ifade ederek birlik ve

beraberliğimizi sağlamamız lazım dedi. Aha sonra DUK Din işleri komitesi Bşk. yardımcısı Alim CAN efendi yaptığı açıklama ile tüm halkımızın mübarek kurban bayramlarını kutladı,Aziz şehitlerimize dualar edildi toplu bayramlaşma yapıldı.

DUK Kadın kollarından açıklama

Dünya Uygur kurultayı kadın kolları başkanı Aygül YUSUF, DUK 2. olağan kongresinde tüm vekillerin kabulü ile Uygur kadınlarının bu kutsal dava içinde aktif rol alabilecekleri konusundaki kararını hatırlatarak çeşitli ülkelerdeki Doğu Türkistan teşkilatlarının genç kızlarımızı ve hanım kardeşlerimizi davamızın tanıtımında üstlenmesi gereken göreve hazırlamak alacakları görevleri yerine getirerek milli davada onlarında söz sahibi olmaları istendi. Hanımlar ve çocuklarımızın bu davayı daha iyi bilmeleri ve daha güzel öğrenmeleri için bir radyo kanalı açıldı. Hür Uygur internet radyosu adındaki radyo Dünya Uygur kurultayı radyosunun yayın yönetimi DUK.kadın kollarına devredildi.

Rabiye KADİR Hanım'a Kötu Süpriz

27.11.2006 Dünya Uygur Kurultayının Başkanı seçilen Rabia Kadir Hanım'a Çin mahkemelerinden kötü bir sürpriz hazırlandı, halen Çin mahkemelerince vergi kaçırma suçlaması ile yargılanmakta olan oğlu Alimcan 7 yıl hapse mahkum ve 500 bin Yuen yaklaşık (60 bin dolar)da ceza kesilerek mahkeme sonuçlandırıldı.

Annesinin aynı gün başkan ilan edilmesine denk getirilen bu karar Çin hükümetinin nasıl bir oyun içinde olduğunu resmen ispatıdır.

Daha öncede Rabia hanımın Amerika'daki Uygur Cemiyetinin başkan seçilmesi ile Çin hükümetinin çocuklarını tutuklama furyasına başlamışlardı.Merkezi Newyork'ta olan insan hakları örgütü araştırmacısı Nikolas

Bekyulin Royters haber ajansına yaptığı açıklama ile bu kararı tanımadıklarını Çin'in öç alma siyaseti güttüğünü mahkemenin adil olmadığını,gereken araştırmaların yapılacağını dile getirmiştir.

13 ülkeden 60 delegenin ve Almanya'daki Yurttaşlarımızın katılımı ile 150 kişilik bir grubun katılımıyla Dünya Uygur Kurultayının organizasyonu ile, Aziz vatanımız Doğu Türkistan'ındaki Çin işgaline son verilmesi amacıyla Almanyanın Münih şehrinde Çin Konsolosluğun önünde protesto gösterisi yapılmıştır. Grup ellerinde taşıdıkları pankart ve dövizler ile, Ayyıldızlı Gökbayrak eşliğinde Doğu Türkistan'a özgürlük, İşgalci Çin Doğu Türkistan'dan defol gibi sloganlar atmıştır.

Erkin ALPTEKİN: DUK Baş Danışmanı/ DUK Eski Başkanı

Dünya Uygur Kurultayı 2. Olağan Genel Kurulu

(Açılış konuşması)

24 Kasım 2006

München/Almanya

Muhterem Rabiye Hanım,
Muhterem General Mehmet Rıza Bekin
Beyefendi,

Saygıdeğer vatandaşlarım, hanımefendiler,
beyefendiler,

Dünya Uygur Kurultayı (DUK) adına 2.Dünya Uygur Kurultayı'nın açılışında sizleri konuk etmekten şeref duyuyorum.

Dünya Uygur Kurultayı Doğu Türkistan'daki ve gurbetteki Uygur Türklerinin tam yararına çalışacak uluslar arası bir örgüt olarak kurulmuştur.

Bu örgüt iki yıl önce 16 Nisan 2004 tarihinde Almanya'nın München şehrinde Doğu Türkistan Milli Kurultayı ve Dünya Uygur Gençleri Kurultayı'nın birleşmesinden meydana gelmiştir ve hedefini "şiddete başvurmadan, demokratik yollarla Doğu Türkistan halkının siyasi geleceğini belirlemek için mücadele etmek" olarak belirlemiştir.

Halkımızın içinde bulunduğu çaresizlik, Dünya Uygur Kurultayı'nın meydana gelmesinde en önemli etken olmuştur.

Çinliler tarafından Şincang Uygur Özerk Bölgesi diye adlandırılan vatanımız Doğu Türkistan'da yaşamakta olan halkımız şuan ölüm-kalım arasında kendi varlığını korumak için mücadele etmektedir. Halkımızın siyasi, iktisadi, sosyal, kültürel ve dini hak ve özgürlüklerinden oluşan temel hak ve özgürlükleri Çin hakimiyeti tarafından toptan yok sayılmaktadır. Bir taraftan milyonlarca ifade edilen Çinli göçü diğer taraftan Uygurlara karşı acımasızca uygulanmakta olan doğum kontrolü siyaseti ve sistematik bir şekilde Uygur kültürüne karşı yürütülen Çinileştirme politikası Uygurların varlığını devam ettirmesine karşı tehlike arz etmektedir. Kendi haysiyeti ile yaşamayı talep eden Uygurlar çeşitli siyasi suçlamalarla sürekli bir şekilde hapsedilmekte, işkenceye maruz kalmakta ve edilmektedir.

BM'nin işkenceyi araştırmaktan sorumlu görevlisi Bay Manfred NOVAK'ın araştırmasına göre Çin'de işkence çok yaygın olup Uygurlar ile Tibetliler bu işkencenin kurbanlarıdır.

Uluslar arası Af örgütü'nün hazırladığı rapora göre 11 Eylül 2001'den sora 3000 den fazla suçsuz

Uygur Çinliler tarafından hapse atılmış ve bunların çoğu fiziksel baskı ve zulme maruz kalmıştır. Reuter Haber ajansı'nın Şincang Gazetesine dayanarak verdiği bilgiye göre sadece 2005 yılında 18.000 Uygur "TERÖRİST BÖLÜCÜ"

suçlaması ile hapse atılmışlardır. 200 den fazla Uygur siyasi suçlama ile idam cezası almış ve 50 den fazlası idam edilmişlerdir.

1990'lardan beri Çin hükümetinin buna benzer siyasi uygulamalarından dolayı 5000 den fazla Uygur evlerinden ayrılarak yabancı ülkelere iltica etmek zorunda kalmışlardır.

25'i aşkın üye örgütün bir araya gelmesiyle meydana gelen DUK, bu tür zor şartlarda Uygurların dünyanın her yerine yerleşerek sağlam bir sosyal çevreyle bütünleşmesi için çok çaba sarfetmiştir. ABD, Kanada, Avrupa Birliği ülkeleri, Türkiye, Avustralya, ve Japonya gibi ülkelere yayılan Uygurlar kısa süre içerisinde yaşadığı ülke toplumuyla kaynaşarak o toplumların şerefli birer üyesi olup o toplumda yerlerini almaktadırlar.

Son 15 yıl içerisinde çok sayıda genç, güçlü ve olgun Uygur meydana gelmiştir.

Onların içinden Mühendisler, avukatlar, doktorlar, ve teknisyenler bulunmaktadır.

California NASA uzay araştırma dairesinde çalışan tek Müslüman'ın Uygur olmasından çok gurur duyuyoruz.

Almanya'da yaşamakta olan 550'den fazla Uygur'un %90 dan fazlası Almanca kurslarını başarı ile tamamlayıp çalışma hayatına atılmıştır.

Bir ata sözünde söylendiği gibi kahramanı denemek için meydan lazım. Vatanımızda yetenekli insanlarımıza fırsat verilmediği için hak ettikleri yere gelememektedirler.

Demek'ki parlak bir medeniyetin varisi olan Uygurlar kendilerine yeterince fırsat verildiğinde faydalı bir vatandaş olarak şerefli bir şekilde yaşayabilirler.

UNPO Genel Sekreteri Marino Basduchein konu ması

Dünya Uygur Kurultayı 2. Olağan Genel Kurulu

24 Kasım 2006
München/Almanya

Bugün burada bulunmaktan mutluluk duyuyorum ve Temsil Edilmeyen Milletler ve Halklar Örgütü (UNPO) adına düzenlenen bu önemli toplantıda size seslenme fırsatı bulduğum için minnettarım. Sizlere dünya çapında 200 milyon insanı temsil eden UNPO'nun 63 üyesinin selamlarını getirdim.

Sizlere, UNPO üyesi olan Başkurdistan, Kırım, Gagavuzya, Çuvaş, Kırım Tatarları ve Tataristan, Kumuk ve Irak Türkmenleri gibi Türk topluluklarının ve milletlerinin selamlarını özellikle sunmak istiyorum. Belirtmek isterim ki, burada böylesine önemli ve kendisini insan haklarına adanmış savunucular ve yakın arkadaşlarım olan Erkin Alptekin ve Rabiya Kader, Alim Seytoff, Dolkun Isa ve Enver Can arasında bulunmak benim için bir onur ve ayrıcalıktır. 15 yıl önce, Uygurlar Temsil Edilmeyen Milletler ve topluluklar örgütünün kurucuları arasındaydı ve o zamandan bu zamana onların yardımları ve çabaları UNPO'nun çalışmalarına önemli ölçüde katkı sağladı.

UNPO ve örgütün çalışmaları üzerine daha fazla konuşmak istesem de bugün burada bulunuş gayem bu değildir. Çin'deki Uygurların içinde buldukları korkunç durum konusunda birkaç şey söylemek istiyorum. Onlar ezilmişlerdir ve temel insani, siyasi ve sivil hakları ellerinden alınmıştır.

Anayasa ve 1984 tarihli Bölgesel Etnik Özerklik Yasası azınlık olarak nitelendirilen gruplara, belirli özerk bölgelerde kendi kendini yönetme yetisi, hükümette nispi temsil, kendi dilini, dinini ve kültürünü geliştirme ve merkezi yönergeleri yerel koşullara uydurma özgürlüğünü garanti etmektedir.

Fakat Çin hükümeti sistematik biçimde bazı azınlıkların yasal haklarını tanımamakta, ve yasal olarak korunan özgürlükleri yerine getirdikleri gerekçesiyle bireyleri keyfi olarak tutuklamaktadır.

Çin hükümeti özellikle Tibet Özerk Bölgesi'nde, Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde ve İç Moğolistan Özerk Bölgesi'nde yaşayan azınlıkların yasal haklarını korumakta başarısız olmuştur.

Çin'de inanç özgürlüğü yoktur. Birçok major insan hakları ihlalleri sürekli olarak Cenevre'deki İnsan Hakları Konseyine rapor edilmektedir. 20 milyon Müslüman, temel bir insan hakkı olan özgürce inancını yaşama hakkını kullanamamaktadır.

Mevcut Çin Hükümeti ve Çin'in komünist siyaset sistemi, özerk sosyal ve siyasi gruplara yönelik olarak,

Çin tarihinde varolmuş olan hiçbir rejimle kıyaslanamayacak biçimde az hoşgörü tanımaktadır. Hoşgörü barındırmayan bir tarih. Çin'in tüm ayrılıkçı sorunlara yönelik güncel politikaları Tibet, Doğu Türkistan, İç Moğolistan, Hong Kong ve Tayvan - her zaman oldukça serttir.

Bu duruma, CCP içindeki ayrılıkçı sürtüşmelere dayanan geçici bir durum olarak bakılmıyorsa; merkezi, üniter ve milliyetçi bir Çin devleti içerisinde özerklik kavramı yalnızca geçici bir kavram olabilir dersek daha doğru olmuş olur. Çin, bugün kendi kaderini kendi tayin etme olgusunun uluslararası ilişkilerde yeni bir norm haline gelme olasılığında büyük ölçüde tedirginlik duymaktadır.

Çin aynı zamanda, 'humaniter müdahale' doktrininin devlet egemenliği doktrininin yerini almasından da tedirginlik duymuştu. 11 Eylül olaylarından beri terörizme karşı yürütülen uluslararası savaş, uluslararası ilişkilerde devlet egemenliğini tekrar hakim ilke haline getirmiştir. Çin terörizme karşı yürütülen savaşı, Doğu Türkistan'daki baskılarını haklı gösterme gerekçesi olarak kullanmıştır.

Azınlık haklarına ilişkin küçük çaplı gelişmelere rağmen, Çin hükümeti Çin'in en önemli ve kritik bölgelerindeki azınlıkları korumaya yönelik minimum standartlara ulaşmakta halen başarısız olmaktadır.

Sevgili arkadaşlar, dünyada herkesin Çin ile ve Çin içerisinde ticari işbirliği yapmaya hazır olduğu bir dönemde; uluslararası toplumdan ve transnasyonal ticari şirketlerden; Çin'de özgürlük ve demokrasi, Doğu Türkistan'da özgürlük ve demokrasi adına Çin'e baskı yapmalarını istemek konusunda yürüttüğümüz çabaları iki katına çıkarmalıyız.

Tek istekleri özgürlük olan genç Uygurların ayrılıkçı ve terrorist sıfatlarıyla suçlanarak infaz edilmelerine bir son vermek durumundayız.

Rabiya Kader'in ailesinin ve Çin'deki daha binlerce Uygur siyasi tutuklunun salıverilmesi için çağrıda bulunmalıyız. Çin'de her şey yoluna girecek mi? Bu sizin, bardağın boş mu yoksa dolu tarafını mı görmek istediğinize bağlı. Benim kanaatimce bardak halen tamamen boştur.

UNPO ve Uygur halkı iki iyi dosttur, ve her uzun vadeli ve gerçek dostluklarda olduğu gibi, bu da çok fazla sözcüğe gerek duymadan anlaşılabilir.

Teşekkürler. •

Tehlike altındaki toplumlar Asya masası, Ulrich Delius'un katkılarından bir özet

Uygurlar

Çin'in ekonomik büyümesinin ilk kurbanları

(Dünya Uygur Kongresi, Münih, 24 Kasım 2006)

Çin devlet başkanı Jiang Zemin Haziran 1999'da Western Development kampanyasını lanse ettiğinde, 2006 yılında Çin'in ekonomik büyümesinin belkemiğini oluşturan ögenin Doğu Türkistan olacağını kimse hayal bile etmemiştir. Gulja'daki katliamdan 2 yıl sonra, Doğu Türkistan; Çin'de bir etnik gruba karşı yapılabilecek modern zamanların en acımasız baskı kampanyasına maruz kalmıştır.

İnanç odaklı zulümler, kitlesel tutuklamalar, keyfi gözaltına alma ve hapis cezaları, haksız davalar, işkence ve keyfi ve fezleke infazlar halen Uygur'ları korkutmaktadır. Geçen 12 yıl zarfında, onbinlerce Uygur anti terörizm maskesi altında tutuklanmıştır. Çin hükümetine karşı herhangi bir ayrılıkçılığı veya eleştiriye bastırmak amacıyla bütün bir etnik grup rehlin alınmıştır. Korku Doğu Türkistan'da kesinlikle herkese yayılmış durumdadır. Büyük çaplı uluslararası eleştirilere rağmen Çin, terörizm karşıtı uluslararası savaşı; Uygurların acımasızca baskı altına alınması ve Çin'in geri kalanından dil, etnik kimlik ve din bağlamında ayrılan bir bölgenin sıkıca kontrol altında tutulması için bahane olarak kullanmaktadır.

Fakat Çin'in Uygurlar'a olan garezi sadece Doğu Türkistan ile sınırlı değildir. 2003 yılında buldozerler ve yıkım ekipleri Pekin'de bulunan son Uygur mahallesindeki Uygurların evlerini parçalamaktaydı. Pekin'de bulunan bir diğer müslüman civar da 1999 yılında yıkılmış ve binlerce Uygur başkenti terketmeye zorlanmıştır. Çin'in refah düzeyi yüksek doğu kıyısında iş arayan Müslüman göçmenler fark gözetilmesinden ve ırkçılıktan şikayetçidirler. Sürekli bir endişe ve korku içinde yaşamaktalar ve ne zaman evlerinden dışarı adım atacak olsalar polis onları durduracak ve kimlik kartlarını soracaktır. Bazen Doğu Türkistan'a giden trenlere zorla bindirilmekteler.

Guangzhou şehrinde yaşayan Uygurlar ve diğer han çinlisi olmayanlar, etnik azınlıklara yapılan saldırılarda artış olmasından ve yetkililer tarafından farklı muamele görmekten şikayetçidirler. Çin anayasasına göre azınlıkların korunması kabul edilmiş olsa da ve azınlıklara karşı farklı muamele yasak olsa da, Guangzhou'daki yetkili merciler son zamanlarda Uygurlar ve Tibetlilere yönelik yasal olmayan seyyar satıcılık konusunda baskı uygulamaya başlamışlar ve emlak sahiplerine Uygurlara dükkan veya ev kiralamamaları için baskı uygulamaya başlamışlardır.

Uygurlar farklı muamele görmekte ve ırkçılığın darbesine uğramaktadır. Ne zaman bir bomba patlasa hemen onlar suçlanır. Bu kaba ırkçılık çok etnik kimlikli Çin Halk Cumhuriyeti'nin; etnik kimlikler arasındaki

ilişisini tehdit etmekte ve han çinlileri ile Uygurlar arasında şiddeti körüklemektedir.

Han Çinlilerinin Doğu Türkistan'a göçü Uygurlar arasında büyük çapta endişeye sebep olmuştur ve bu durum Doğu Türkistan'ın etnik kompozisyonunu zorla bozmak anlamında tehdit oluşturmaktadır. 57 yıllık Çin komünist egemenliği sonrasında, Uygurlar bugün kuzey batı Çin'de bulunan en önemli etnik gruptur. Yedi yıl önce Çin; Kaşgar'ı taşra başkenti olan Urumçi'ye bağlayan bir demiryolu açmış, bu da muazzam sayıda han çinlisinin göçüne ve yörenin yerlisi olan Uygurları ezme tehditine yol açmıştır.

Doğu Türkistan'ın geleneksel toplumu ve Tibet bugün; Çin egemenliğini kuvvetlendirmeye ve bu stratejik ve ekonomik anlamda önemli bölgelerin kontrolünü sağlamaya yönelik Çin göç politikaları tarafından tehdit altındadır.

Sözde Sincan Uygur Özerk Bölgesi olarak adlandırılan bölgenin kuruluşundan 51 yıl sonra Çin yetkilileri Sincan'ın, refah içinde bulunduğunu ve stabil olduğunu iddia etmektedir. Tabi ki Doğu Türkistan içindeki birçok han Çinlisi varlık ve refah içinde yaşamaktadır; Çin yetkili mercilerinden ekonomik destek ve yasal koruma almaktadır. Sincan'da GDP'deki artışa rağmen Uygur'ların geçinebilme gücü tehdit altındadır.

Çin yetkilileri Halk Cumhuriyeti'ni refah içinde, birlik içinde, çok etnik kimlikli bir ülke olarak tanıtsa da, gerçek şudur ki kültürel, sosyal ve ekonomik eşitsizlikler ve gerginlikler, bu birliği baltalamaktadır. 1980'lerde başlayan ekonomik reformlardan bu yana, daha fakir olan batı bölgeleri ve daha varlıklı olan güney doğu bölgeleri arasında artan bir gerginlik mevcuttur. Bu eşitsizlikler farklı etnik gruplar arasındaki gerginliklerdir ve Uygur'lara marjinalize oldukları ve zarar gördükleri hissini vermektedir.

Çin'in enerji tüketimi ekonomik gelişme ile eş zamanlı olarak artmaktadır. Pekin Doğu Türkistan'da bulunan zengin petrol ve doğalgaz rezervlerini işletmek istemektedir. Tarım, Jungar ve Turpan havzaları 20 milyar ton petrol kaynağına ve 11 trilyon metre küp doğal gaz ev sahipliği yapmaktadır. 2010 yılında Doğu Türkistan Çin'in en önemli petrol ve doğalgaz bazı haline gelecektir. Pekin bu enerji rezervlerini kontrol etmek için ve doğu Çin'de ekonomik gelişmeyi güçlendirmek için Doğu Türkistan üzerindeki baskısını arttıracaktır. Bu sebele Uygurlar Çin'in ekonomik büyümesinin ilk kurbanları haline gelmiştir. Biz, batı dünyası olarak bunu önemsemeliyiz çünkü global ekonomi ve serbest ticaret Çin'deki ekonomik büyümeden istifade etmektedir. ●

Dünya Uygur Kurultayı 2.Olağan Genel Kurulu

(Genel Açılış Bölümü)

Doğu Türkistan'da Dini Özgürlük

München, 24 Kasım, 2006

Sophia FREITAS

Sınır Tanımayan İnsan Hakları Koruyucuları

55 yıldır Doğu Türkistan'lı Uygurlar Çin makamları tarafından uygulanan sistematik dini baskı ve ayrımcılığa maruz kalmışlardır. Çin hükümeti bu bölgeyi ikinci sınıfa koyma politikaları ile İslami yaşamı sıkı bir şekilde kontrol altında tutmaktadır. Ülke çapındaki tüm camiler hükümet tarafından yönetilen Çin İslam Cemiyetine kayıt yaptırmakla yükümlüdür. İmamlar düzenli bir şekilde Çin hükümeti tarafından tayin edilerek ve vatanseverlik eğitimine tabi tutulmaktadır. Mart 2001 de Çin hükümeti Dini işleri yönetme komitesini kurmuştur. Bu komitenin önemli görevlerinden biri tüm yayınların, hükümetin görüşüne uygun olmasını sağlamak için dini yayınları sansürlemek.

Çoğunluğu Müslümanlardan oluşan (Şincang) Uygur Özerk bölgesindedir. Din Uygurların milli kimliği ve geleneğinde önemli bir etkidir. Çin hükümeti bunun özgürlük isteğine hız kazandırmasından endişelidir ve Uygurların özel dini yaşamlarını "Aşırı Dincilik" ve "Etnik bölücü" ile özdeşleştirmiştir. Bunun temel nedenlerinden biri, Uygurlar Şincang'daki diğer Uygur olmayan Müslümanlara göre daha fazla sınırlamalara maruzdurlar. Bir Şincang Sosyal Bilimler Akademisi üyesinin anlattığına göre Şincang'da diğer eyaletlere göre hükümetin dini kontrol altında tutmak için kullandığı "güçlü legal silah'a dayanan daha katı kurallar vardır. Örneğin Şincang yönetimi, eyalet düzeyinden daha düşük olan devlet tarafından onaylı dini grupların, Şincang Din işleri Bakanlığından önceden izin almadan dini yayın yapmasını yasaklar. 2005 yılında Çin hükümeti 200 Müslüman Uygur'u yasal olmayan dini yayın yaptığı için hapse atmıştır.

Kasım 2004'te devlet konseyi 01.Mart 2005 ten itibaren geçerli olacak yeni "Din işleri yönetmeliğini" yayınlamıştır. Bu, hükümetin kontrolü dışına çıkan dini faaliyetleri kısıtlamayı amaçlayan son politikasıydı.

2004 yılında yetkililer yeni kuralların dini işler konusunda hükümetin resmi düşüncesindeki "değerler dizisi kayması" olacağını iddia etmiştir. Dini işlerin Eyalet yönetimi tarafından özgürce yönetilmesini taahhüt altına almasına rağmen, bu kurallar hükümetin dini aktiviteleri daha iyi kontrol etmek için tasarlanmış ve uygulamaya konmuştur. Bu yeni kuralların uzun süreli etkisi gözlemlenecek ve analiz edilecek; ancak hükümetin tüm politikalarının doğrudan sonucu baskı, tutuklama, endişe ve korku havasının hakim olması ve çoğunluk Çinli inanç sahiplerinin önünü görememesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Bu kuralların temel kusurları, yerel görevlilerin istediği şekilde inançlı kişileri tutuklayabilmesi ve hapse atabilmesi, dini mekanların kapatılması, dini kişilerin hareketi, ilişkileri, ziyaretlerinin kısıtlanmasındaki keyfiliklerdir. Aynı şekilde bu yeni kurallar normal dini faaliyetleri aşırı dincilikten ve toplum düzenini bozmaktan ayırt etmemektedir. Dolayısıyla bu yeni uygulamalar mevcut siyaset çerçevesinde barınmakta olan belirsizlikleri ortadan kaldırmamaktadır, ki bu dini işleri doğru yönetmenin vazgeçilmez şartıdır. Dolayısıyla şu sonuca varabiliriz; Çinli yetkililerin iddia ettikleri "değerler dizisi kayması" nı gerçekleştirdiklerine dair hiçbir delil yoktur. Bunun aksine bu yeni uygulamalar, Çin hükümetinin din işlerini daha sıkı kontrol etmekte kararlı olduğuna dair yeni deliller sunmaktadır. ●

Dünya Uygur Kurultayı 2.Olağan Genel Kurulu

Uygur Diasporası:

Bir araştırma projesinin preliiminer neticeleri

Prof. Yitzhak SHICHOR

Sevgili arkadaşlar,

Sözüme başlamadan önce, Dünya Uygur Kurultayı Başkanı Sn. Erkin ALPTEKİN'e beni ikinci WUC buluşmasına davet ettiği için teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Bu benim araştırmacı kimliğim için inanılmaz bir ayrıcalık ve olağanüstü bir fırsattır.

Uygurlara yönelik akademik ilgim 1990'lı yıllara dayanmakta fakat son yıllarda Uygurları ve Uygur diasporasını daha yakından tanıma fırsatı buldum.

Birçoğunuzun da bildiği gibi, US Mac ARTHUR vakfı tarafından finanse edilen bir araştırma projesinin parçası olarak son yıllarda dünyanın her yanını gezmekte ve Uygur diasporası cemaati ve liderleriyle görüşmelerde bulunmaktayım.

Bu projenin yediyüz başvurudan otuzuncu veya kırkıncı sırada kabul edilmesi, Uygurlara karşı uluslar arası ilginin arttığını göstermektedir.

Yıllar boyunca Uygur mülteciler ve göçmenler çeşitli ülkelerde birçok örgüt kurmuşlardır. Davalarının sesini duyurabilmek için Uygur diasporası; başvurular, toplantılar, tanıklıklar, gösteriler, medyayla ilişkiler, birçok konferans ve workshop gibi yollar kullanmışlardır. Benim çalışmam bu faaliyetleri ve bunların yerel bağlamda (PCR) , bölgesel bağlamda (orta Asya) ve global bağlamda (uluslar arası arena) etkisini incelemeye çalışmaktadır. Bu

faaliyetler 1950'li yıllarda başlamış olsa da, 1980 ve 1990 lı yıllardan bu yana Uygur diaspora eylemciliği önceki yıllara kıyasla daha fark edilir hale gelmiştir, buda hükümetlerin, parlamentoların, NGO'ların, medya ve akademisyenlerin ilgisini çekmiştir. Yanıtlarını doğru biçimde verebilmek, doğru bir şekilde Çin'deki ve Çin dışındaki koşulları anlayabilmek Uygur milliyetçiliğinin umutları ve geleceği için olmazsa olmazlardır.

Aslında, bu umutlara ve Uygur eylemciliğinin siyasi etkinliğine ilişkin başlangıç neticeleri diaspora'nın varlığı ve yaşamasına doğrudan bağlı başka problemleri işaret etmektedir. Çalışmamda Uygur göçmen toplumlarını ve örgütlerini yalnızca haritalayıp gözlemekle kalmadım, aynı zamanda Uygur kültürünü, dilini, mirasını, tarihi ve siyasi mirasını korumanın günlük hayattaki zorluklarını özellikle gelecek nesiller için ortaya koydum. Ayrıca Uygur göçmenlerinin Doğu Türkistan Cumhuriyetini yeniden canlandırmak ve bu günümüzün zor ve neredeyse imkansız koşulları altında bağımsız bir devlet ve anavatana kavuşmak yolundaki bağlılıkları bende merak uyandırdı.

Neticelerim henüz tam olarak artiküle değil fakat başlangıç gözlemlerim mevcut. Öncelikle DUK Çin'deki ve dünyadaki objektif koşulları yansıtan önceliklerini ortaya koymalıdır. Ve objektif durumda; Doğu Türkistan Cumhuriyetinin kısa veya

uzun vadede canlandırılması ve bağımsızlık kazanılması umutları uzak görünmektedir. Özet olarak Çin günden güne güçlenmekte ve uluslar arası toplum Pekin'i, İrite etmemeye dikkat ettiği gibi en azından Çin'deki bir milli ayrılıkçılığı desteklemekten veya onaylamaktan kaçınmaktadır. Daha fazla Özerkliğin Ağustos 2002'de Urumçi'de Çin'li bir Profesörle yaptığım görüşmelerde ortaya çıkan ikinci bir seçenek- başlangıç olmadığı ortadadır. Bazı Çinli aydınlar Uygurlara fazla özerklik tanınmasından yana olsa da, bu fikir Pekin tarafından süreklilikli ve kategorik olarak geri çevrilmektedir. Üçüncü bir seçenek ise Çin'deki insan hakları ihlallerini engellemeye yönelik uluslar arası bir kampanya başlatılması benim kanaatime pek etkin olmayacaktır. İnsan hakları mahrumiyeti dünyada Han Çin'lilerini de içeren bir çok kesime uygulanabilecek evrensel bir meseledir. İnsan hakları bayrağını kullanmak Uygur meselesinin eşsizliğini ve özelliğini gizlemektedir. Buna benzer olarak, Çin'de demokrasiyi ilerletmek hedefindeki kampanya geri tepebilir. Aslında, benim bakış açımına göre, Çin ekonomik olarak ne kadar ilerlerse ve teknolojik olarak ne kadar gelişirse, demokratik olma yolundaki umutları da o ölçüde azalmaktadır. Bütün bu seçeneklere; yani bağımsızlık savaşına, gerçek özerkliğin arayışına, insan hakları ve demokrasinin ilerlemesine devam edilmeli ve hiçbir surette son verilmemelidir. Ancak gözlemlerime dayanarak konuşmam gerekirse, en önemlisi olduğuna inandığım bir misyon var ki ve çok acil olarak Uygur davasının temel önceliği olmalıdır, oda kültürün korunması olgusudur- hem Çin toprakları içerisinde hem de Çin dışında.

Uygurlar yönelik en büyük tehlike; bağımsızlığın, özerkliğin, insan hakları ve

demokrasinin olmaması değil, kültürel kayıptır. Bu ivedi bir tehlike değildir fakat uzun vadeli bir tehdittir. Milli dirilişin ve siyasi anlamda yenilenmenin uzun zaman alacağı hatta yıllar alacağı düşünülürse, vakti gelene kadar devletsiz ve vatansız bir şekilde de olsa bir millet olarak Uygur kültürel kimliğini korumak olmazsa olmazdır. Yoksa, doğru zaman geldiğinde dünyada tek bir Uygur kalmamış olabilir. Bu sebeple kültürün korunması temel öncelik olmalıdır. Ve bağımsızlık, Özerklik, insan hakları ve demokrasi gibi olguların tersine, bu önceliğe hiç kimse karışamaz veya karşı çıkamaz. Uluslar arası toplum için Çin toprakları içindeki Uygur kültürünün korunması davasını sahiplenmek ve bu davaya arka çıkmak daha kolay ve uygun olacaktır. Pekin için böyle bir kampanyayı geri çevirmek daha zor ve uygunsuz hale gelecektir. Fakat problem yalnızca Çin toprakları ile sınırlı değildir.

Diaspora terimi Yunancadan gelmektedir fakat primer olarak anavatanlarından göçmeye zorlanan ve başka ülkelere gönderilen Yahudilerle bağdaştırılmıştır. Geri dönmeleri ve bağımsızlıklarını kazanmaları yüz yıllar almıştır. Bağımsızlıklarını kazanmaları ise yalnızca askeri güce veya uluslar arası desteğe bağlı olmamıştır, bunun temel sebebi yaşadıkları tüm felaketlere rağmen Yahudilerin kültürel kimliklerini korumayı başarmış olmalarıdır. Sonunda fırsat önlerine çıktığında ise, onlar buna hazır olmuşlardır. Bu Uygurlar içinde hayati bir derstir; Milli mücadele için kültürün korunması en önemli olgu ve temel uyarıdır. Çin'deki Uygurlar için bu Pekin'in sorumluluğundadır, fakat Çin dışındaki Uygurlar söz konusu olduğunda bu, Dünya Uygur Kurultayı'nın sorumluluğu haline gelmektedir.”

Doğu Türkistan'da Yeni Katliam (BASIN BİLDİRİSİ)

Şeyit TÜMTÜRK

Dünya Uygur Kurultayı Başkan Yrd

Fransız AP haber ajansı, “Çin silahlı güçlerinin Afganistan, Pakistan ve Kırgızistan üçgenindeki Pamir yaylasında Doğu Türkistan İslami Hareketine (DTİH) bağlı bir eğitim kampına Cuma günü düzenlediği operasyonda DTİH üyesi 18 kişinin öldürüldüğü ve 17'sinin tutuklandığı, bir Çinli askerin öldüğünü birinin de yaralandığını” bildirdi.

Bu haber, Doğu Türkistan Toplum Güvenliği merkez büro başkanı Song Hongli'nin 8 Ocak günü yaptığı açıklamalara dayanmaktadır. Çin'in olaylar ile ilgili yaptığı açıklamalar, kamuoyunu yanıltmak, gelişen olayları kendi lehine kullanmak amacı ile baştan aşağıya hayali senaryolarla süslenmiştir.

Birinci Yalan: Olaylar Çin'in iddia ettiği gibi Afganistan, Pakistan ve Kırgızistan üçgeninde yer alan Pamir yaylasında gerçekleşmemiştir. 5 Ocak 2007 günü gelişen çatışmalar Doğu Türkistan sınırları içindeki Kaşgar iline bağlı Aktu'nun Koşrap köyünde meydana gelmiştir. Bu bölge 5 Nisan 1990'da Doğu Türkistan halkının Çin işgaline karşı bağımsızlık hareketlerinden biri olan Barın olaylarının patlak verdiği bölgenin sınıridir. Çin coğrafi olarak yanıltıcı açıklamaları ile Doğu Türkistanlıları bu bölgede aktif olan El-Kaide ve Taliban gibi radikal örgütlere bağlantılı göstermeye çalışmaktadır. Hâlbuki Çin'in Amerika'ya karşı Afganistan'da El-Kaide ve Taliban'a maddi ve askeri destek sağladığı dünya kamuoyu tarafından bilinmektedir.

İkinci yalan: Şehit olan Doğu Türkistanlıların 11 Eylül 2002 de bölgeye sızan DTİH örgütüne bağlı güçler olduğu iddiasıdır. Konu hakkında kesin tarih verebilen Çinlilerin neden önlem almak için 5 yıl beklediği sorusu akla gelmektedir. Dile getirilen tarihteki 11 Eylül ise 11 Eylül terör olaylarına çağrışım yapmaktan başka bir şey değildir.

Haberin en can alıcı kısmı ise olayların DTİH ile ilişkilendirilmesidir. Bilindiği üzere 11 Eylül saldırılarından sonra Çin uluslar arası terörle ilgili mücadeleye destek vermek için ABD'den DTİH'nin terör listesine alınmasını şart koşmuştur. ABD de tarihi bir hata yaparak sadece Çin'in münferit birkaç olayı iftira atmamak sureti ile isnat ettiği DTİH örgütünü terör listesine almıştır. Bu fırsatı bir koz olarak kullanan Çin tamamen legal olarak faaliyet gösteren tüm Doğu Türkistanlıları DTİH ile bağlantılı göstererek terörist olarak itham etmektedir. Doğu Türkistan halkı Müslüman'dır. Ama terörist değildir. Bu nedenledir ki; günümüze kadar masum insanlara asla zarar vermemiştir. Çin'in yaptığı gibi zulüm ve baskı ile hareket etmemiştir. Terör ile asla ilgisi olmamış ve bundan

sonrada olmayacaktır. 5 Ocak 2007'deki Çin operasyonunun arka planında hala Çin hapisanesinde bulunun Doğu Türkistan asıllı Kanada vatandaşı Hüseyin Celil'in olaylarla ilişkilendirilme çabası bulunmaktadır. Çinli yetkililerle görüşmek üzere önümüzdeki günlerde Kanada hükümeti devlet sekreteri Jason Kenney, maliye bakanı Jim Flaherty, ticaret bakanı David Emerson'un Çin'i ziyareti bekleniyordu. Hüseyin Celil olayına Kanada hükümetinin ve Avrupa Parlamentosunun takipçi olmasını engellemek için Çin devlet televizyonlarında 5 Ocak 2007 operasyonunun sözde görüntülerini yayınlayarak, sonrasında hapisteki Hüseyin Celil'in Çin'in isnat ettiği tüm suçlamaları baskı sonucu zorla kabul ettirilen görüntüleri yayınlanmıştır. Bu görüntülerle Kanada başta olmak üzere batılı ülkelere Hüseyin Celil meselesinden uzak durması için mesaj verilmiştir.

Altını çizerek ifade etmek isterizki Milli bağımsızlık mücadelemizin terörle hiçbir ilgisi yoktur. Davamız öncesi ile birlikte 1933 ve 1944 bağımsız Doğu Türkistan cumhuriyetlerinin, 1990 Barın, 1995 Hoten, 1997 Gulja halk ayaklanmalarının devamıdır. Bu tarihi gerçekler de mi Çin'in iddia ettiği gibi terör hareketleriydi? Mücadelemiz mazlumum zalime, haklının haksıza karşı mücadelesidir. Ecdadımızın çizdiği bu şerefli yolda Doğu Türkistan bağımsız olana kadar yürüyeceğiz.

Ne yazık ki; Çin dünya kamuoyunu yalan haberler ile yanıltmaya devam etmektedir. Doğu Türkistan'da bağımsız haber kaynaklarının çalışması mümkün olmadığından Çin'in tamamen kendi lehine yaptığı açıklamalar ile yetinilmektedir. İddiada yer alan elde edilen silah ve mühimmatlar nerededir. 18 Doğu Türkistanlının şehit olduğu çatışmada sadece 1 Çinli askerin ölmesi ne kadar gerçekçidir. En önemlisi de, ele geçirildiği bildirilen 17 Doğu Türkistanlının akıbeti nedir?

Doğu Türkistan adını 11 Eylül saldırılarına kadar ağzına almayan ve ret eden Çin, bu tarihten itibaren her şeyi DTİH bağlamakla, hayali ve yalan açıklamalar yapmakla özellikle batıyı ve dünya kamuoyunu Doğu Türkistanlılar aleyhine çevirmeye çalışmaktadır.

Türk yurdu olan Doğu Türkistan'da işgalci olan Çin'dir. Son olaylarda da 18 Doğu Türkistanlıyı şehit eden, 17'sini tutuklayarak akıbetini gizleyen, sonra hayali senaryolara dayanan açıklamalar yapan Çin'dir. İnsanları öldüren, öldürdükten sonra da bunlar teröristtir diye iftira atan ve gerçek terörist olan Çin'dir.

Şehitlerimize Allah'tan rahmet, esir düşen arkadaşlarımıza , tüm Doğu Türkistanlılara sabır ve metanet diliyoruz.

Karahanlılar Döneminde

Doğu ve Batı Türkistan'ın Medeniyeti (2)

El sanatları

Eskiden beri el sanatlarında usta olan Doğu Türkistanlılar Karahanlılar döneminde de el sanatlarını daha geliştirmiştir. İpekten şayı, etles ve bekesem (yerel kumaş çeşitleri) kumaşlarının üretimi bu dönemde çok gelişmiştir. Mimarlık, nakkaşlık sanatları da Karahanlılar döneminde zirveye ulaşmıştır. Çünkü bu dönemde inşa edilen cami, medrese, minare, kubbe, hamam ve benzeri yapıların harabelerinde bulunan ustalık izleri bunu ispat etmektedir. Bu yapıların günümüze kadar muhafaza edilememesinin şöyle iki sebebi vardır: 1. Bu yapılarda malzeme olarak taş yerine ahşap ve tuğla kullanılmıştır. 2. Karahanlılardan sonra Doğu Türkistan'a çok cahil, mutaassıp, herşeyi yakıp yıkan soyguncuların peş peşe saldırmasıdır. Hoten, Keriye, Çerçen, Kaşgar, Üçturfan, Kuça, Karaşehir, Turfan, Kumul, Üçel civarlarında bulunan ipek, yün ve pamuk giysi parçaları, özellikle Yusuf Kadirhan döneminde Hoten'de şehit edilmiş İslam askerlerinin kefenine bakıldığında Türklerin Karahanlılar döneminde çok üstün dokuma sanatına sahip oldukları anlaşılır. O dönemde yapıldığı ispat edilmiş her çeşit altın, gümüş, bakır ve çelik süs eşyaları, silah, ev aletleri, çiftçilik eşyaları, özellikle kaştaşı bilezik, yüzük, kemer, ayakkabı, tabak ve fincan gibi el sanat ürünlerinin bulunması bunu yapan el sanat ustalarının ne kadar üstün yeteneğe sahip olduklarını gösterir. Madencilik ürünleri ihtiyaçtan fazla olduğu için yabancı memleketlerde altın, bakır ve kaştaşı gibi madenlerden yapılmış ürünlerin satıldığı bilinmektedir. Karahanlılar ve İlkhanların ismi ile bastırılmış altın, gümüş ve bakır paraları şuan petesborg, Berlin ve Londra müzelerinde sergilenmektedir. Tarihçi Stanlinpul Karahanlıların ve İlkhanların ismini, devlet kurdukları tarihleri ve vefat ettikleri tarihleri bu müzelerdeki paralardan aldığı söyler.

Tarım, Ticaret İktisadi Zenginlik

Doğu Türkistan'ın altı şehir ve Turfan illerini gören herkes bir bakışta bu topraklarda insanlar tarafından yapılan ırmak nehir sularıyla tarım yapıldığını ve refaha kavuştuğunu farkeder; bunlar olmadan bu toprakların refaha kavuşamayacağını görür. Bunlar, bölge halkının kaç bin yıldan beri şehir hayatı yaşamış, tarım, ticaret ve el sanatlarıyla meşgul olduğunu kanıtlar.

Şuan bulunan ırmak, nehir gibi su yapılarının çoğunun Karahanlılar döneminde yapıldığı bilinir. Bugün kötü durumda olan, ancak Karahanlılar döneminden kalma ırmak, nehir ve diğer su yapılarının izlerinin çok olması bu dönemde tarım sulama işlerinin çok geliştiğini ve tarım arazisinin bol olduğunu ispat eder. Susuz arazileri sulamak için dağları delip su getirme işleri ve kariz gibi uzak dağ vadisinden su getirmek için kullanılan su yapıları Karahanlılar döneminde çok ilerlemiştir. Bu su yapılarından günümüze kadar gelenler de vardır. Tarımda hububatlı bitkiler dışında pamuk, çeşitli sebzeler, kendir ve yağ üretilen bitkiler ekilmiştir. Aynı anda meyve üretimi de çok gelişmiştir.

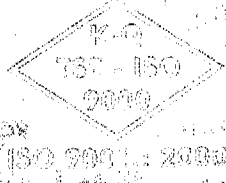
Dahili ticarete, Doğu Türkistan'ın Güneyinden çeşitli ürünleri Batısına getirerek hayvan ve maden ürünleriyle değiştirmek çok yaygın olmuştur. Aynı şekilde kervan ticaretleri ve tezgahtarlık gibi yerleşmiş ticaret şekilleri gelişmiştir. Kervan tüccarlarına "arkış", tezgahtarlara "kibetçi" denmiştir. Dış ticarete, Doğu Türkistanlı kervan tüccarlar Çin, Tibet, Batı Türkistan, İran ve Hindistan'a giderek Doğu Türkistan'da üretilmiş sanayi ve tarım ürünlerini satmışlardır. Dönüşlerinde Çin'den ipekten dokuma ürünleri, giysi, çini tabak; Hindistan'dan ise baharat ve renk malzemeleri getirmişlerdir. Hindistan ve Tibet ile olan ticaret Hotenli tüccarların elindeydi.

Demek Karahanlılar döneminde ülkedeki istikrar ve barış sayesinde iç ve dış ticaret çok gelişmiş olup Asya'nın Doğusu ve Batısı arasındaki ticaret Doğu Türkistanlı tüccarların elindeydi. Karahanlılar hükümeti seyahat ve ticaret seferlerini kolaylaştırmak ve asayiş sağlamaya için yol üzerinde kuyu ve konaklama yerleri (lenger) inşa etmiştir. Yolcuların dinlenmeleri, yeme içme ihtiyaçlarının giderilmesi ve at gibi binek hayvanlarının beslenmesi için her durdukları yerlere "lengerci" tayin edilmiştir. Bunların gelir giderlerini takip etmek için vakıflar kurulmuştur. Bu lenger ve vakıflardan günümüze kadar gelenler de vardır. Çöllerde yolculuk yapanların yollarını kaybetmemeleri için yol kenarlarına direklerle işaret konmuştur. Bu işaret direklerine "ula" veya "ila" denmiştir.

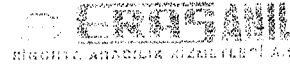
Karahanlılar döneminde insanların yaptıkları ev-binalarının harabelerinde görülen altın, gümüş gibi değerli madenler ile süslenmiş nakışlar, ev eşyaları ve elbiselere bakıldığında Doğu Türkistan halkının Karahanlılar döneminde tarihte benzeri olmayan refahta yaşadıkları anlaşılır.

ERAS

HOLDING A.Ş.

Gülük Mah. İnönü Bulv. Karakuş Sok. Eras İş Mrk. Kat:3/302 Melikgazi/KAYSERİ
Tel: +90.352.330 21 10 (5 Hat) Fax: 330 21 15
www.eras.com.tr eras@eras.com.tr

- ERCİYES TV • ERCİYES RADYO • AKIN GÜNLÜK GAZETESİ • GRAND ERAS OTEL
- GRAND ERAS ERCİYES OTEL • GRAND ERAS AKSARAY OTEL • ERAS BETON SANTRALİ

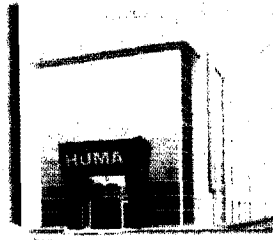

Özel

HÜMA

KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM HASTANESİ

ANADOLU'NUN İLK VE TEK
TÜRKİYE'NİN SAYILI
ÖZEL KADIN HASTALIKLARI VE
DOĞUM HASTANESİ

- > Kadın hastalıkları ve gebe izleme ünitesi
- > Yenidoğan yoğun bakım ünitesi
- > Jinekolojik ameliyathane ve doğum ünitesi
- > Menopoz ve kanser tarama ünitesi
- > Psikolojik danışmanlık ünitesi
- > Diyetisyen ziyafetüme ünitesi
- > Radyoloji ünitesi
- > Laboratuvar ünitesi
- > Acil Servis

SSK, BAĞ-KUR, EMEKLİ SANDIĞI
MENSUPLARI ve ÖZEL SİGORTA
ŞİRKETLERİYLE ANLAŞMALIYIZ

Tacettinveli Mah. Seyyid Burhanettin Bulvarı No: 58 (Kartal Kavşağı)
Tel : 0.352. 222 61 61 (pbx) - 221 08 84 Fax : 0.352. 222 22 52 KAYSERİ

www.humahastanesi.com.tr

bilgi@humahastanesi.com.tr

ÖZKAR Grup

ÖZKAR İnşaat

ÖZKAR Enerji

ÖZKAR Metal

ÖZKAR Ahşap

ÖZKAR Dıştic

www.ozkar.net.tr İstasyoncad. 0801

00 352 222 90 12 ÖZKAR Merkezi

00 352 222 90 22 KAYSERİ

Kıyafet

Moda Merkezi

“Giyimde Tercihiniz”

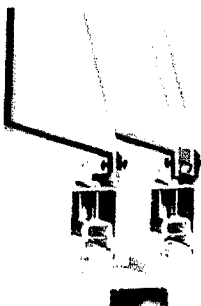
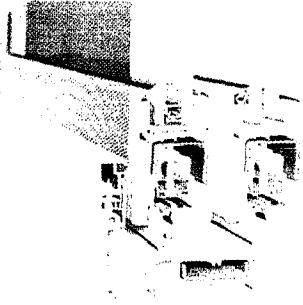
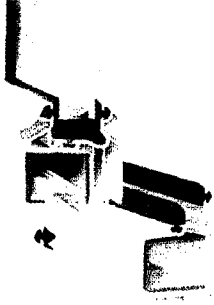
Vatan Caddesi No.24 KAYSERİ

Tel.:0.352 221 07 50 - 221 07 51 Faks: 0.352 232 27 36

UPVC PENCERE VE KAPI SİSTEMLERİ

her kalbin bir

var

www.alfapen.com.tr

ÜCRETSİZ TÜKETİCİ DANIŞMA HATTI

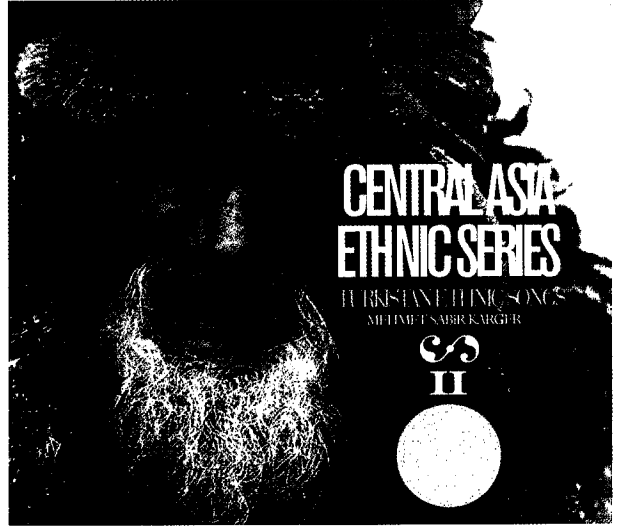
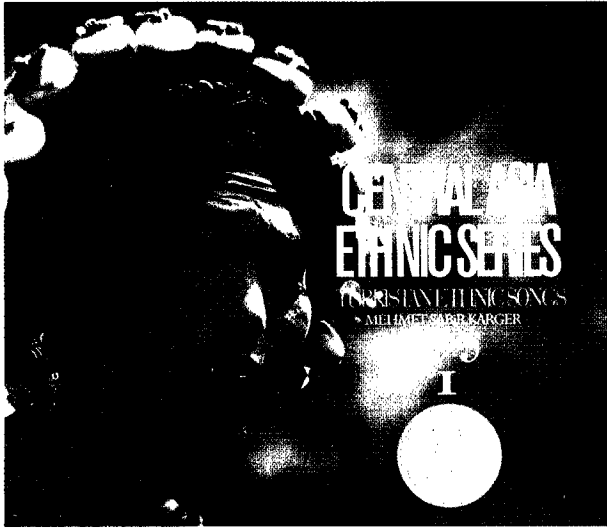
0 800 361 55 55

KEMA
ISO 9001:2000

ALFAPEN PLASTİK İNŞAAT YAPİ ELEMANLARI SANAYİ ve TİCARET A.Ş.
MERKEZ / FABRİKA Ankara Yolu Üzeri 22. km KAYSERİ / TÜRKİYE
Tel: +90 352 697 41 15 (pbx) - Fax: +90 352 697 41 22
http: www.alfapen.com.tr - e-mail: alfapen@alfapen.com.tr

Doğu Türkistan Müziği CD ve Kasetleri

İSTEME ADRESİ

Hoca Ahmet Yesevi Mah.
Türkistan Evleri 44. Sk. 28/A
38090 Kocasinan/KAYSERİ-TÜRKİYE
Tel: (0.352) 339 39 65
Fax: (0.352) 337 35 04

Web : www.gokbayrak.com

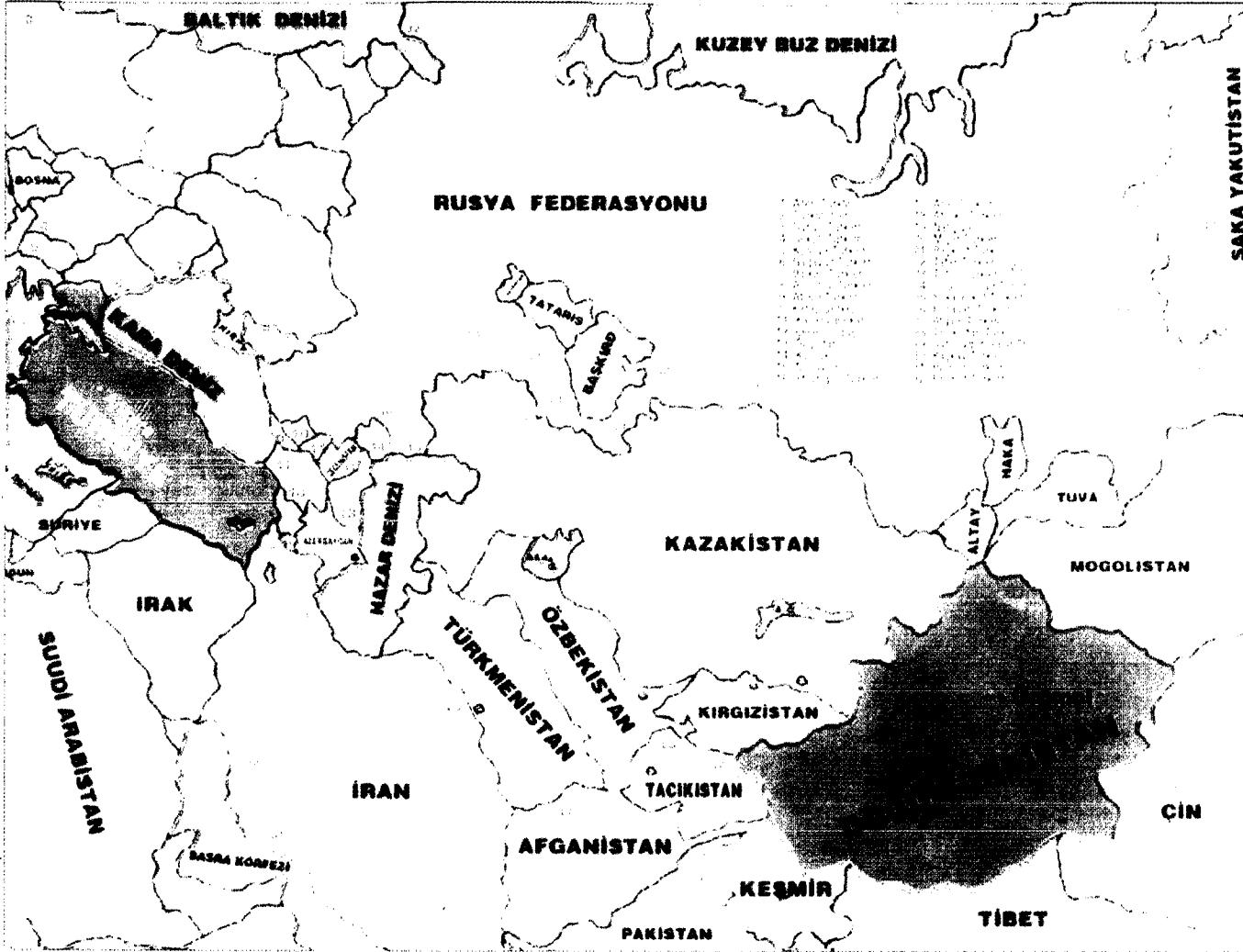
E-mail : gokbayrak@gokbayrak.com

**BİREYSEL
İLGİ
DERSHANESİ**
Profesyonel, Teknolojik, Etkin, Eflit

Doğu Türkistan GİN İSGALİNDE

**ROTA
DERSHANELERİ**

Doğu TÜRKİSTAN
1.828.418 Km² yüzölçümü ile
35 milyon müslümanın yaşadığı
bir Türk yurtdur.

DERSHANESİ

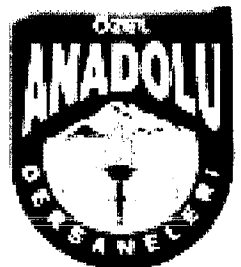
GENEL MERKEZ

Hoca Ahmet Yesevi Mah. Türkistan Evleri 44. Sok. No: 28
Tel: 352.339 39 65 Fax: 337 35 04 38090 Kocasinan/KAYSERİ

ŞUBE

Sakarya Mah. Talat Paşa Bulvarı Kılıç Apt. No: 141/3
Dört Yol / Cebeci / ANKARA
Tel & Fax : 312.319 54 72

www.gokbairek.com gokbairek@gokbairek.com

GÖKBAYRAK

Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Yayını-Kayseri

Doğu Türkistan'ın mimari eserlerinden

Yunan Minaresi

3194 SAYILI İMAR KANUNU İÇİN

İNŞAAT İŞLERİNİN DENETLENMEKTEDİR

S.S. Beşparmak
ALTINKENT
TOPLU KONUT YAPI KOOPERATİFİ

Bu
anahtar
size
neyi
hatırlatıyor..

ALTINKENT SİTELERİ

www.ssaltinkent.com

Modern işçilik ve sizlere özel yaşam olanakları sunan
konutlarımızı görmeden karar vermeyiniz.
Sınırlı kontenjanımızdan sizde faydalanın...

120m²lik daireler için ödeme

AYLIK ÖDENEK : 500.00 YTL.

AYLIK 400 YTL Taksitle

150m²lik daireler için ödeme

AYLIK ÖDENEK : 750.00 YTL.

AYLIK 450 YTL Taksitle

ÖZ-KAR
İNŞAAT - TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
(Sermaye Piyasası Kurulundan Kayıtlıdır)

...zaman size kalır

S.S. Beşparmak
ALTINKENT
TOPLU KONUT YAPI KOOPERATİFİ

MERKEZ:

Beşparmak Mh. Yurdakul Cd. Altinkent
Sanliye Binası Kömürcüler / KAYSERİ

TEL : 0.352. 818 26 99

0.352. 818 26 88

FAX : 0.352. 818 26 88

ERTIBAŞI:

İstinye Çarşısı
Kat:2 No: 315
KAYSERİ

TEL: 0.352. 818 26 99

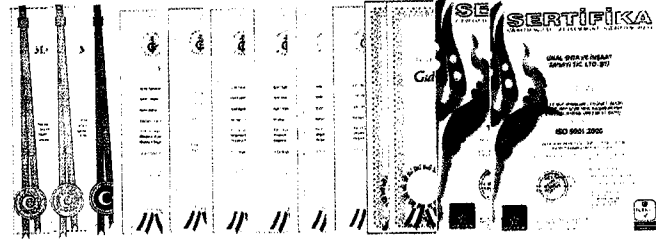
0.352. 818 26 88

FAX: 0.352. 818 26 88

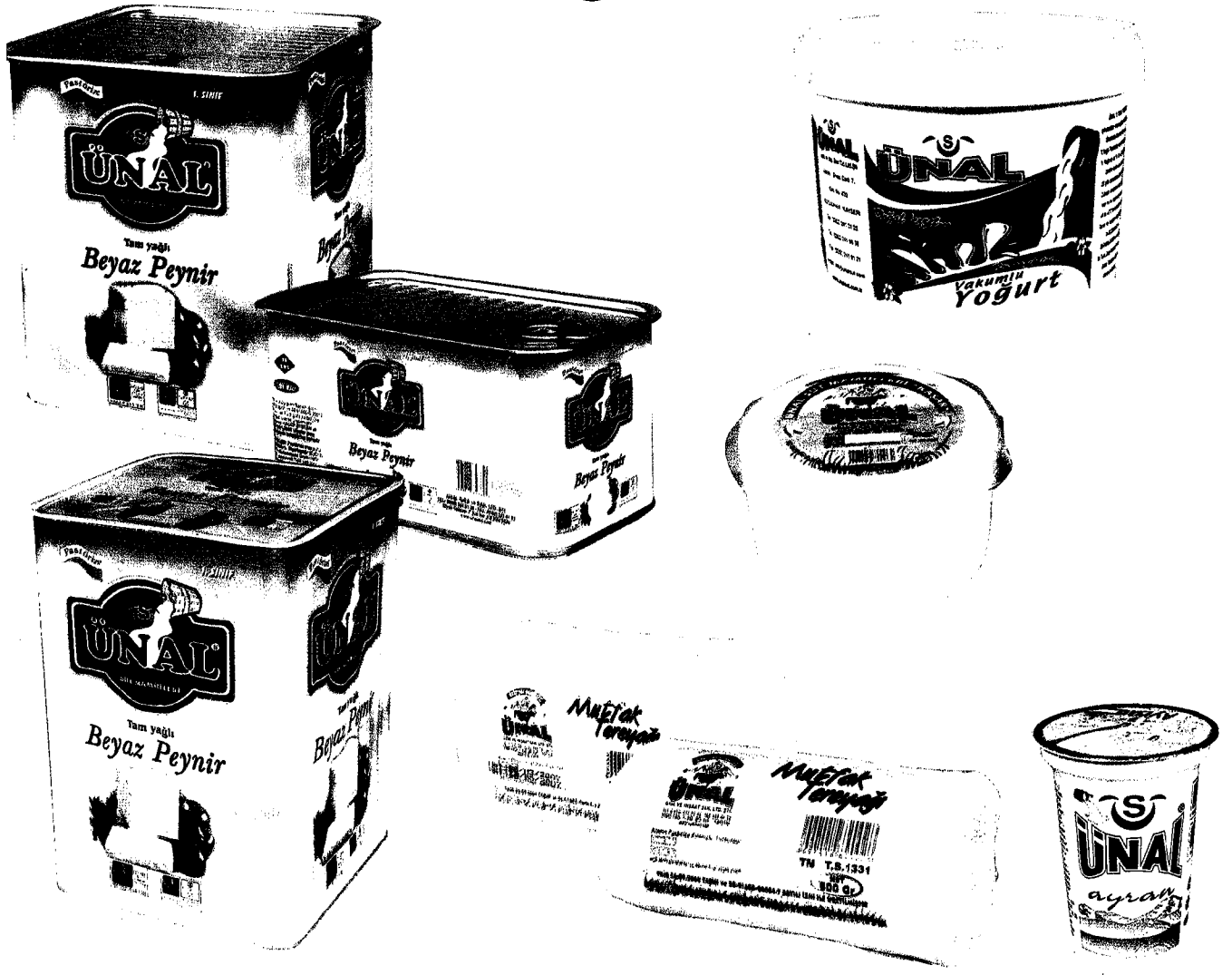
www.ssaltinkent.com

ÜNAL

Gıda ve İnş. San. Tic. Ltd. Şti.

Süt-Yoğurt-Ayran-Peynir-Tereyağı Tulum ve Kaşar Peynirleri

Sivas Caddesi 7. Km. No:439 KAYSERİ
Tel.:0.352 241 01 25 - 241 06 38 Fax:0.352 241 01 21
www.unalsut.com info@unalsut.com

Uğurevler S.S

KONUT YAPI KOOPERATİFİ

Kutay

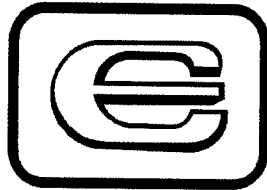
**KAYSERİ'NİN İNCİSİ
UĞUREVLER MAHALLESİNDE
YENİ BİR KENT DOĞUYOR...**

**SİZDE KAYSERİ'NİN İNCİSİ UĞUREVLER MAHALLESİNDEKİ
KONUTLARIMIZI GÖRMEDEN EV SAHİBİ OLMAYA KARAR VERMEYİN...**

**KAYSERİ'NİN CAZİBE MERKEZİ UĞUREVLERDEKİ,
UĞURLU EVLERE SAHİP OLMAKTA GEÇ KALMAYIN...
SINIRLI SAYIDA ÜYELİK KAYDIMIZ KALMIŞTIR...**

TEL: 240 63 83 - 245 08 77

ADRES: UĞUREVLER MAH. 255. SOKAK NO:2 KAYSERİ

ERAS

İNŞAAT TURİZM SANAYİ VE TİC. A.Ş

© 2000 ERAS

YENİDÖĞAN YAYINLARI

YENİDÖĞAN YAYINLARI
KARADİĞİ DOĞU TÜRKİSTAN
KÜLTÜR VE DİYARINA DERNEĞİ
SÖZLÜK İLKE İZMİR
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

CIHAN
KAĞIT OFSET MATBAACILIK
SÖREKLİ FORM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Söğütözü 100/100

YENİDÖĞAN YAYINLARI
Söğütözü 100/100

YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLERİMİZ			
Almanya	Dolgun İsa	00 49-179 651 98 60	
Almanya	Dişad Hazneli	00 49 172 999 23 32	
Avustralya	Hüseyin Hasan	00 411 492 01 19	
Amerika	Nury Turkel	00 202 255 68 48	
Amerika	Gulamotin Pahta	00 516 542 46 69	
İngiltere	Enver Tohti	044 078 631 160 77	
Hollanda	Nurettin Alabay	00 31 207 104 828	
Hollanda	Sadiqin Seley	00 6 458 56 110	
İsviçre	Karahan Endilli	0041 78 79 54 707	
Kanada	Muhammed Tohti	00 416 882 49 08	
Kazakistan	Khahriman Gajambardi	0073272 - 280670	
Kirgizistan	Rozimehmet Abdalnbakiev	00996-312 -240616	
S. Arabistan	Sirajiddin Azizli	00966 54511612	

YURT İÇİ TEMSİLCİLİKLERİMİZ				
TEMSİLCİLİKLERİMİZ	ADI SOYADI	TELEFON	FAX	CEP TEL
Genel Merkez	Oktaç Bozkurt	0.352 339 39 65	0.352 337 35 04	0.535 461 38 99
Ankara Şube	Hayrullah Etendilgil	0.312 319 54 72	0.312 319 54 72	0.535 735 05 40

İstanbul	Gürhan Alan	0.555 536 49 77
İstanbul	Abdullah Tuğcu	0.533 651 53 38
İstanbul	Mehmet Dörmez	0.538 743 00 00
İzmir	Ali Çeçen	0.538 410 57 48
İzmir	Hasan Çahan	0.533 219 34 76
Gaziantep	Öğr. Gr. Mustafa Mete	0.532 593 78 89
G. Antep/İslihiye	Yusuf Yıldızgil	0.537 355 04 27
Sinop/Baybuz	Cemal Yanıkoğlu	0.543 483 61 57
Ş.Urfa	Yusuf Türkmen	0.543 651 05 20
Samsun/Bafra	Ahmet Düpa	0.542 246 84 99
Elazığ	Tuna Ercan	0.532 515 10 90
Malatya	Serkan Küçük	0.532 737 60 27
Konya	Fevzi Abilgan	0.505 728 37 92
Konya	Alev Ayyıldız	0.544 395 13 28
Kocaeli/Değirmentepe	Burak Kuraner	0.532 260 92 87
Niğde	Doğ. Dr. Remzi Kılıç	0.536 467 09 19
Kahramanmaraş	Osman Düpa	0.542 215 94 10
Antalya	Cemal'in Emec	0.508 980 23 44
Kirgizistan	Recep Ali Gündüz	0.544 673 45 77
Mucur (Kirgizistan)	Hakan Karakaya	0.544 614 78 14
Erzurum	Serdar Bostancı	0.537 843 33 31
Çorum	Ahmet Salim Altıntaş	0.505 342 99 88
Adıyaman	Yasar Çiğdem	0.536 629 46 89
Bursa	Tayfun Keremelli	0.538 624 04 84
Sakarya	Serkan Tan	0.535 323 43 94
Budur	Canan Tören	0.544 551 88 31
Kastamonu	Adem Behadır	0.544 246 55 55

İçindekiler

Prof.Dr.Tahir Çağatay/Yazar- İlim Adamı:
Mehmet Emin BUĞRA 04

Dan Simpson, Emekli diplomat: Uygurlar kimdir-
Bunu öğrenmeliyiz 05

Selçuk Çolakoğlu/ U.S.A.K.Asay Uluslararası Stratejik
Araştırmalar kurumu üyesi: Çin'in Irak Kürtlerine
Yönelik Politikası 06

New York Times: Doğu Türkistan: Guantanamo sonrası
çöpe atıldı 08

Erdoğan İLGAZ/Araştırmacı-Yazar: Doğu
Türkistan'daki Uygurlar ve İnsan Hakları 10

Haberler 13

Abdulcelil TURAN
Yenidoğan Mh. 41. Sk. No: 7
Daire: 4 Zeytinburnu - İST.

Melike ÜLKER/Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Tarih bölümü 21

Mehmet Emin BUĞRA Şarkı Türkistan Tarihi 28

MEHMET EMİN BUĞRA

(1901 14.06.1965)

(VEFATININ 42.YILDÖNÜMÜ MÜNASEBETİYLE)

Doğu Türkistan kurtuluş mücadelesinin çilekeş önderi M.Emin Buğra 14 Haziran öğle üzeri hayata gözlerini kapadı.

M.Emin Buğra 1901'de Hoten'de doğmuş Karakaş Oybağ Yeni medresesinden 1921'de mezun olmuş medresenin baş müderrisliğini yapmıştır.

1931-1933 yılları arası Doğu Türkistan'ı Çin hakimiyetinden kurtararak bağımsız bir Cumhuriyet kurmayı amaç edinen gizli hareketi idare etmiş ve 1933 Şubatında Çin'in Doğu Türkistan'daki hakimiyetine karşı bir silahlı halk ayaklanmasını yönetmiş, Hoten'de teşkil olunan geçici Doğu Türkistan Cumhuriyetinin Başbakanlık ve Başkumandanlık sorumluluklarını deruhte etmiş,1934'ün sonunda milli hareket akamete uğrayınca Hindistan'a iltica etmiş ve 1945'den sonra mücadelesini siyasi alanda yürüten M.Emin Buğra,Çin'de savaş yılları başkenti olan Çunking'de Çin kurucu meclis üyesi olarak ve Doğu Türkistan'da Eyalet ikinci valisi olarak çalışmıştır. Bu arada Çunking'de "Altay" dergisi Urumçi'de 'Erk' gazetelerinin baş yazarlığını yapmıştır.

1949 da Kızıl Çin işgaline uğrayan memleketinden bir kere daha terk etmeye mecbur olan Buğra1952 yılından beri Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak Ankara'da yaşamaktaydı. Ankara'da yayınlanan 'Türkistan 've Voice Of Türkistan' adlı dergilerin sahibi ve başyazarı olarak Türkiye'de ve Türkiye dışında Doğu Türkistan davasının duyurulmasında büyük hizmetleri olmuştur. Hayatının son gününe kadar sözle ve kalemle Doğu Türkistan davasını savunmağa devam etmiştir. M.Emin Buğra,ölüm döşeginde iken şunları söylemiştir.

"Bütün milletlerin hür olma prensibi etrafında birleşen yakında Cezayir'de toplanacak olan Asya-Afrika devletleri liderlerinin Çin esareti altında onun kanlı müstemlekecilik siyaseti sonucu yok olma tehlikesi ile karşı karşıya bulunan Doğu Türkistan halkının hatırlanmalarını insanlık adına dilerim."

Şair ,yazar ve mücahit M.Emin Buğra'nın basılmış veya basılmamış bir çok eserleri arasında "Şarki Türkistan Tarihi", 'Kutluk Türkan'(piyes), 'Kadda-i Vataniye'-adlı eserleri misal olarak sıralanabilir. Bundan başka yüzlerce makale ve şiirleri vardır.

Bu yazı Mehmet Emin Buğra'nın vefatı nedeniyle "Türk Kültürü" dergisi 33.sayısı Temmuz 1965 yılında büyük dava adamına atfen hazırlanmıştır..

M.Emin Buğra'nın Ölümünün Ardından Prof.Dr Tahir Çağatay'ın Mezar başında yaptığı Konuşma :

Pek muhterem vatandaşlarım;

Bugün topağa vermekte olduğumuz büyük insanın mücadele ve mefkure arkadaşları adına kendisi ile

vedalaşmak üzere huzurunuzda birkaç söz söylememe müsaadenizi rica ediyorum.

Ölüm hepimiz için tabii bir hadisedir. Zamanı gelince önlemek veya geri bırakmak insani kudretinizin dışında kalmaktadır. Onun karşısında boyun eğerek aczimizi idrak etmekten başka bir kudrete sahip değiliz maalesef.

Bugün toprağa vermekte olduğumuz M.Emin Buğra'nın Türklük ve Türkçülük ideolojisi bakımından olduğu gibi Doğu Türkistan mücadelesi bakımından ifade etmekte olduğu hizmet büyüktür.Onun şahsında bugün uğramış olduğumuz kayıp nispeten ağır,duyduğumuz acıda o nispete derindir.Bugün sadece kıymetli bir mücahidi toprağa vermiş olmuyoruz.Onunla birlikte bir mücadele tarihinin yarım asırlık canlı vesikası bu topraklara emanet ediyoruz

M.Emin Buğra kırk yıldır memleketinin kurtuluş mücadelesinin ön saflarında yer alarak elindeki kalem ve omuzlarındaki silahıyla savaşmış ve bu savaş yıllarında müteaddit defalar müstevli kuvvetlerinin darağaçları altından kurtulmuş olan bir mücahittir.O bu mücadeleler esnasında iki defa korkunç Himalaya yollarını geçmek suretiyle dışarıdaki mücadele yuvalarını kurmuş ve son nefesini verinceye kadar bu yolda yürümüş olan kahraman bir mücahittir.

Bizim için böyle bir rehber iş arkadaşlarıyla vedalaşmanın ne kadar ağır ve ne kadar acı bir şey olduğunu takdir buyurursunuz. Bu mütevazi vedalaşma merasimimize katılmak ve acılarımızı paylaşmak suretiyle bizi teselli etmek lütfünde bulunduğunuz için hepimize candan şükranlarımızı arz ederken,emanet bıraktığı mukaddes vazifeyi onun izinden yürütmeğe samimiyetle çalışacağımıza huzurunuzda söz vermekle onun aziz ruhunu aziz etmek ve aynı zamanda kendimizi teselli etmek istiyoruz.

Aziz Arkadaşım Mehmet Emin Buğra !

Şüphesiz ki bu ayrılış senin için çok daha acı olmuştur,çünkü sen bu sefer severek ve inanarak yürüdüğün savaş safından ve omuz omuza beraber çalıştığın mefkure arkadaşların ile uğraştığın alanda maddeten çekilmek mecburiyetinde kaldın. Müsterih ol ki, mefkure arkadaşların milli emaneti korumaya ve senin izlemiş olduğun yoldan yürüyerek davayı tahakkuk ettirmeye bütün gayret ve samimiyetle çalışacaklardır. Bugün ay yıldızlı bayrakla kucaklaşarak senin tabutunu süslemiş olan ay yıldızlı Gök bayrağın yurdunun semalarında özgürce dalgalanmasını sağlanıncaya kadar bu mücadele durmayacak ve devam edecektir.

Bu hususta kat'i emin olarak huzur içinde ebedi uykuna dalabilirsin.Bugün senin vücudunu kucaklayan topraklar bizim için Doğu Türkistan toprakları kadar aziz ve öz olan topraklardır. ●

Uygurlar kimdir ?

Bunu öğrenmeliyiz

The Blade*

Dan Simpson, emekli diplomat
Pittsburgh Post-Gazette yazı kurulu üyesi
Ceviri:Nazlı BELEN

Amerikalıların dünyanın diğer yerlerine nazaran Orta Asya konusunda daha az şey bildiği muhtemelen doğrudur. Afrika'nın Orta Asya'ya nazaran daha tanınmayan bir yer olduğu tartışılır fakat bazı majör farklar vardır. Birincisi, Afrika daha ulaşılabilir bir bölgedir. Amerikan nüfusunun belirgin bir kısmı Afrika kökenlidir, bu Orta Asya için söz konusu değildir. İkincisi, Amerikalılar turizm ve yatırım bekleyen Afrikalılarca teşvik edilmektedir. Orta Asya konusu yine bu noktada apayıdır. Orta Asya'nın Çin sınırları içindeki kısmına Pekin hükümeti yabancıların girmesini istememektedir. Devasa bir tarihe ve hayran olunacak etkileyici bir manzaraya sahip olmasına rağmen birçok bölge için turist altyapısı yoktur. Hemen test edelim. Eski Sovyet Orta Asya Cumhuriyetlerini sayın isimlere ve okunuşlara bakmaksızın. Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan. Özet olarak Amerikalıların çoğunluğu orada olup bitenle ilgilenmiyor. 11 Eylül'e kadar Afganistan'da neler olup bittiği ile ilgilenmemiştik. Orta Asya'da şu anda olup bitenler ilgi uyandıracak gibi görünüyor. Çünkü Çin dünya arenasında artan bir biçimde ABD'ye meydan okur hale geliyor. Bu tabii ki yeni bir durum değil. Dünyanın bu kısmına ait hiçbir şey yeni değil. Çinliler Müslümanlarla M.S.751 'de bir ırmak vadisinde gerçekleşen Talas savaşında karşı karşıya geldiler ve savaşı kaybederek İslami kontrolün Orta Asya'dan şu anda uzak batı Çin'de bulunan Kaşgar'a kadar yayılmasına olanak sağladılar. Çinlilerce direnebilen o bölgenin insanı yada Çinliler için bölgenin kontrolünü ele geçirmek ve etnik Çinlilerle bölgeyi doldurmak konusunda zorlayabilen Uygurlardır (Çin'in kendi ifadesine göre-T) Çin'de yaklaşık olarak 8 milyon Uygur vardır, bu sayı komşusu olan Kırgızistan'da 50.000'i bulmaktadır. Türki bir topluluktur, Müslümanlardır ve dilleri Arap alfabesiyle yazılmaktadır. Çalışmalar

onların yüzde elli Kafkas olduklarını göstermektedir. Bölge anlamında Çin'in 5'te birinde yayılmış halde bulunmaktadır. Çin'lilere bayılmamaktalar ki birçoğu onları ruhsuz makinalar olarak görmektedir. Özerklik konusunda başarısız denemeleri olmuştur.1865'ten 1877'e kadar bağımsız bir Çin Türkistan'ı varolmuştur.1930'lu yıllarda Doğu Türkistan isimli bir Türk İslam Cumhuriyeti kurulmuştur. Uygurlar 1944 yılında ve 1997 yılında Çin hüküme karşı gelmiştir.1990 yılındaki beş Eski Sovyet Orta Asya Cumhuriyetlerinin bağımsızlığı onların kafasındaki bağımsız Uyguristan düşüncesini tetiklemiştir. Çinliler bu düşünceye sıkı bir baskı ile cevap vermiştir. Çin tepkisinin bir sebebi de bölgenin Çin'in diğer bölgeleri ile karşılaştırıldığında büyük petrol, doğalgaz ve mineral kaynaklarına sahip olmasıdır. Uygurlar, Çin hükümetinin üretim ve yapılandırma kurumları tarafından yürütülen 'işçi reform kampları'na kapatılmıştır. 11 Eylül sonrası, Amerika, Uygurlar arasında Çin egemenliğine karşı neredeyse görünmez bir hareket olan Doğu Türkistan İslami Hareketini yermiştir. Pekin hükümeti bu durumu büyük sevinçle karşılamıştır. Çin'in bölgeyi sadece askeri güçle kontrol altında tutmaması, aynı zamanda ekonomik anlamda da bölgeye hakim olacak insanlarla orayı doldurması becerisi düşünülünce, diğer Eski Sovyet Orta Asya Cumhuriyetlerinin arasına katılmak anlamında kafalarındaki bağımsızlık düşüncesine rağmen Uygurlardan herhangi ciddi bir isyan beklemek için bir sebebimiz olamaz. Aynı zamanda Uyguristan'ı geliştirmek ve ülkenin geri kalanına bütün olarak entegre etmek Pekin otoriteleri için bir gerekliliktir, çünkü bu Çin'in ABD ile rekabeti konusunda, dışarıya açılma anlamında en önemli mecburiyetlerinden biridir. Bu bağlamda, Uygurlar, haklarında daha çok şey bilmemiz gereken bir halktır.

Çin'in Irak Kürtlerine Yönelik Politikası

Selçuk Çolakoğlu,

U.S.A.K. Asya

Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu

Pek çok ülke gibi Çin'in de Irak politikası belirsizlik ve ikilemlerle doludur. Bunda II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'nin Ortadoğu'da birinci derecede nüfuz sahibi güç olmasının payı büyüktür. Saddam Hüseyin döneminde başta petrol alım anlaşmaları olmak üzere önemli ticari ve ekonomik çıkarları olduğu için Çin, ABD'nin 2003'te Irak'ı işgal etmesine karşı çıkmıştır. Ancak işgalden sonra Çin, ABD'yi doğrudan karşısına almaktan kaçınmış ve Irak'ın yeniden inşa sürecinde yer alabilmek ve enerji kaynakları üzerinde söz sahibi olabilmek için Washington'la daha uyumlu bir politika izlemeye başlamıştır.

Çin'in Irak Kürtlerine yönelik politikası da genel Irak politikasından pek farklı değildir. Genel olarak Çin, içte ve dışta her türlü bölücülüğe karşı çıkmaktadır. Çin'in toprak bütünlüğünün korunmasına büyük önem vermesinin temelinde Tayvan sorunu yatmakla birlikte Tibet, Doğu Türkistan/Şincang ve İç Moğolistan'daki ayrılıkçı hareketlerin varlığı da büyük rol oynamaktadır. Bu açıdan Pekin dünyanın diğer bölgelerindeki ayrılıkçı hareketlere mesafeli yaklaşmaktadır. Pekin, Ortadoğu'daki Kürtlerin her türlü meşru hakkının korunmasını desteklemekle beraber, Kürtlerin sorunlarının en fazla mevcut devletler içinde özerklikler verilerek aşılmasını istemektedir. Ancak Çin, Irak'taki gidişata bağlı olarak toprak bütünlüğü konusunda biraz daha esnek bakmaya başlamıştır. 1991'deki Körfez Savaşı'ndan sonra ABD'nin ilân ettiği uçuşa yasak bölgeler sayısında Irak'ın kuzeyinde yaşayan Kürtler Bağdat'ın baskısından kurtularak de-facto bağımsızlığa ulaşmışlar ve 2003'te Saddam Hüseyin'in devrilmesiyle birlikte Kuzey Irak, yeni kurulmakta olan merkezi Irak ordusunun denetimi dışında kalmıştır. Böyle bir ortamda Pekin, Irak Kürtleriyle daha yakından ilgilenme ihtiyacını hissetmiştir.

Ağustos 2003'te Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) Başkanı ve aynı zamanda Irak Geçici Hükümet Konseyi'nin bir üyesi olarak Celal Talabani Pekin'i ziyaret etmiştir. Bu ziyaret sırasında Talabani'yi kabul eden Çin Dışişleri Bakanı Tang Jiaxuan, muhababıyla Irak'lı bir

temsilci sıfatıyla görüşmüş ve Irak'ın iç istikrarının sağlanması konusu gündeme gelmiştir. Ocak 2005'teki seçimlerde Kürt koalisyonunun Irak parlamentosunda Şiiilerin ardından ikinci büyük grup haline gelmesi ve Celal Talabani'nin ilk Kürt kökenli Irak Cumhurbaşkanı olması Çin medyasında yeterince işlenmemiştir. Mayıs 2005'te Çin Komünist Partisi'nden (ÇKP) bir heyet KYB'nin Khanaqin'deki merkezini ziyaret etmiş ve heyet başkanı Ding Lifen, Celal Talabani'nin Pekin'i ziyaretinin ÇKP ve KYB arasındaki ilişkilerin gelişmesi açısından büyük ivme kazandırdığını belirtmiştir.

Mayıs 2005'te ise Çin'in Irak Büyükelçisi Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) lideri Mesut Barzani ile görüşmüş ve Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) ve Kürdistan bölge hükümeti ile ÇKP ve KDP arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesi temennisinde bulunmuştur. Bağdat büyükelçisi federal ve demokratik Irak'ın inşasında Kürdistan halkının önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir. Barzani ise Kürdistan'ın inşasında Çin hükümetinin katkılarını beklediklerini ifade etmiştir.

Çin'in Kürtlere yönelik olarak yaptığı bu iyi niyet girişimlerinin birkaç önemli nedeni bulunmaktadır. Çin'in Kürtlere yakın davranma gerekçelerinden biri, ABD'ye rağmen Irak'ın kuzeyinde de bir zemin kazanma isteğidir. Daha önemlisi ise Irak'ın kuzeyinde Kürtlerin kontrolünde bulunan petrol yatakları konusunda söz sahibi olma arayışıdır. Resmi verilere göre Kuzey Irak ülke petrolünün yaklaşık yüzde 40'ına sahip bulunmaktadır. Pekin, Ekim 2005'te onaylanan Irak anayasasının petrol endüstrisinin denetiminin merkezi hükümete mi yoksa yerel hükümete bırakılacağı konusunda muğlak hükümler içerdiğinin farkındadır. Büyük bir enerji açığı olan Pekin açısından hem ülke genelindeki hem de Kuzey Irak'taki petrol kaynakları büyük önem taşımaktadır.

Çin'in Kürt Politikası'nın Türkiye'ye Yansımaları

Çin'in Kürtlere yönelik politikası diğer bölge ülkelerini olduğu kadar Türkiye'yi de yakından

İlgilendirmektedir. 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte Orta Asya'da ortaya çıkan bağımsız devletler üzerindeki rekabetin yanı sıra, Orta Asya ile aynı kültürel coğrafyayı paylaşan Çin'in Doğu Türkistan/Şincang bölgesine yönelik politikaları dolayısıyla, Ankara ve Pekin arasındaki güvensizlik siyasi ilişkilerin özelliği haline gelmiştir. Ankara, Pekin'in bu güvensizliğini aşmak için 1990'ların ikinci yarısından itibaren daha dikkatli bir politika izlemiştir. Bu açıdan Çin Cumhurbaşkanı Jiang Zemin Nisan 2000'deki Türkiye ziyareti ikili ilişkiler açısından dönüm noktası olmuştur. Cumhurbaşkanı Zemin, ziyaret sırasında her iki ülkenin de toprak bütünlüğünü ve birliğini koruma konusunda önceliğinin olduğunu ve Pekin ve Ankara'nın her çeşit uluslararası terörizme, ayrılıkçılığa ve dini aşırılığa karşı olduğunu vurgulamıştır.

Artan ikili ilişkilere rağmen Pekin, 1990'ların ilk yarısına göre sayıları ve faaliyetleri büyük düşüş gösterse de, Türkiye'deki Uygur diasporasından dolayı halen Ankara'ya karşı temkinli yaklaşmaktadır. Bu açıdan Pekin, Ortadoğu'daki Kürtleri ülkesinde hâlâ ayrılıkçı Uygurları barındıran Ankara'ya karşı bir denge unsuru olarak değerlendirmektedir. Dolayısıyla Pekin, Kürt sorununun Türkiye'nin iç ve dış politikasını yakından ilgilendirdiğini iyi bilmektedir. Pekin bu şekilde Uygurlar ile Kürtler arasında bir benzeştirme yaparak, eğer Ankara Uygur ayrılıkçılara destek vermeye devam ederse, kendisinin de Kürtlere aynı desteği verebileceğini ima etmektedir. Aslında özellikle 1990'lı yıllarda Güneydoğu'da yaşanan yoğun terör olaylarından dolayı Ankara, dış politikasında nispeten çekingen tutum benimsemiş ve Avrasya coğrafyasında Türk/ Müslüman kökenli halkların yaşadığı bölgelerin sorunlarına karşı daha mesafeli durmuştur. Çeçenistan sorununda Rusya, Kosova konusunda Sırbistan ve Doğu Türkistan/Şincang sorununda da Çin, Türkiye'nin inisiyatif üstlenmesini engellemek ve kendi konumlarını meşru kılmak için sık sık PKK üzerinden Kürt sorununu gündeme taşımışlardır. Halbuki bu üç ülkede belli bir coğrafyada tecrit edilmiş bir şekilde yaşayan Arnavutlar, Çeçenler ve Uygurlar ile Türkiye'nin dört bir yanına dağılmış ve her türlü vatandaşlık hakkını hiçbir kısıtlamaya maruz kalmadan kullanabilen Kürtlerin konumları arasında varolan büyük farklılıklar, böyle kaba bir benzetmeyi fazlasıyla boşa çıkarmaktadır. Diğer

tarafтан uluslararası sorunlarda bire bir benzerlik olmamasının yanı sıra bölgesel ve uluslararası dengelere göre şekillenen politikalarda mutlak adalet kavramı da sözkonusu değildir. Çünkü aynı dönemde Yugoslavya'nın etnik temele göre parçalanmasına ses çıkarmayan hatta destekleyen Almanya, Fransa ve İngiltere, Kıbrıs'ın etnik-dini olarak ikiye bölünmesini sağlayan Türkiye'yi eleştirmekteydiler.

Bu yüzden Pekin'in Uygurlar ile Kürtler arasında kurduğu benzerlik, Ankara'ya karşı taktik bir yaklaşım olarak değerlendirilmelidir. Zaten Çin açısından Kürt sorunu, Güneybatı Asya'da yaşayan Kürt halkının bağımsızlık mücadelesiyle doğrudan bağlantılı bir konudur. ÇKP'nin yayın organı olan Renmin Ribao, 1999'daki Kosova operasyonu sırasında ABD ve Türkiye'yi Kürtlerin bağımsızlık isteklerini baskıcı bir şekilde ezerken, Kosova'daki Arnavutları destekleyerek Yugoslavya'yı bölmeye çalışmakla suçlamıştır. Yönetime yakın bazı Çinli uzmanlar Kürt sorununu Kosova'daki Arnavutlarla bir tutmakta ve PKK'nın Doğu Türkistan sorununda Türkiye'ye karşı koz olarak kullanmasını istemektedirler. Çin'de PKK ve liderinden bahsedilirken diğer uluslararası yayın organlarında olduğu gibi, "muhalif Kürdistan İşçi Partisi Lideri Abdullah Öcalan" ifadeleri kullanılmakta ve Türkiye'nin hassasiyetle vurguladığı "bölücü" ve "terörist" gibi terimlere pek yer verilmemektedir.

Çin'in Açmazları

Hemen hemen bağımsızlığını kazanmış gibi götüren Irak Kürtleriyle Pekin'in geliştirdiği ilişkiler, ayrılıkçılığa karşı geliştirdiği kendi ilkeleriyle çatışmaktadır. Bu açıdan Pekin, Uygurlar, Tibetliler ve Moğollarla başka ülkelerin kendisinden bağımsız ilişkiler geliştirmesine acaba tahammül edebilecek midir? Çin'in Kürt politikası Irak'ın parçalanmasını istememekle beraber, ortaya çıkabilecek bağımsız Kürt devletiyle iyi ilişkiler kurup ondan yararlanma temeline dayanmaktadır. Diğer taraftan muhtemel bir Kürt devleti Çin'deki Uygur ve Tibet ayrılıkçılarını da cesaretlendirecektir. Bu açıdan Çin, güçlü bir özerkliği olan Kürdistan ve zayıf merkezi Irak yönetiminden ibaret mevcut statükonun devamından yana tutum sergilemektedir. ●

E-Posta: seljuk3@yahoo.com
Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu
(U.S.A.K.) Http://www.usak.org.tr

Doğu Türkistan: Guantanamo Sonrası Çöpe Atıldı

The New York Times: 2007-06-11
Çeviri: Nazlı Belen

Yaklaşık bir sene önce Guantanamo'daki hapisneden salıverildiklerinden beri halen Arnavutluk mülteci kampında yaşayan Uygur etnik azınlığından insanların gidecek ve yerleşecek bir yerleri yok.

Tim Golden tarafından yazılan ve The New York Times'da yayınlanmış olan makaleden kesitleri aşağıda bulabilirsiniz.

Akhtar Qassim Basit, kendisini tutsak edenlerin onu kısa bir özür eşliğinde bir Balkan başkentine mülteci olarak göndermesinden önce, Küba'daki Guantanamo koyunda Amerikalı bir mahkum olarak geçirdiği 4 yıl konusunda kızgın olmadığını söylüyor.

Akhtar Basit ve diğer eski Guantanamo hükümlüleri, onları umutsuzluğa sürükleyenin Arnavutluk'taki bu yeni yaşamları olduğunu söylüyor.

Çin'in batısında yerleşik bulunan Uygur etnik azınlığının bu erkekleri, ABD'ye tehdit oluşturmadıkları anlaşıldıktan sonra Küba'daki hapisneden serbest bırakıldılar. Şu anda bir yılı aşkın bir süredir, silahlı polislerce korunan Tiran'nın varoşlarında konuşlanmış pis bir hükümet mülteci merkezinde yaşıyorlar. Bu insanlara merkezden çıkabilmeleri için iş bulmaları gerektiği, çalışma izni almak için de Arnavutça öğrenmek durumunda oldukları söylenmiş. Şu anda, çoğunlukla makarna ve pilavdan oluşan ücretsiz yemek ve aylık 67\$'a talim etmekte ki aldıkları paranın büyük bölümü aileleri ile yaptıkları kısa telefon konuşmalarına harcanmakta. Fakat bu insanların bazıları zaten eşlerini ve çocuklarını tekrar görme umudunu yitirmişler.

'Guantanamo'da çok acı çektik fakat burada acı çekmeye devam ediyoruz' diyor Basit. 'Diğer mahkumların ülkeleri vardı fakat biz yetim gibiyiz: bizim gidecek bir yerimiz yok'.

Uygur ayrılıkçılarca yönetilen Afganistan'daki ufak bir köyde vakit geçiren Basit ve diğer 4 erkek, Çin'in komünist hükümetince hala terörizm zanlısı olarak görülmekte. Yalnızca Arnavutluğun Amerikan yanlısı hükümeti onlara sığınma hakkı tanıdı fakat Arnavutluk yetkilileri bu insanlara daha başka bir olanak sağlayamayacaklarını bildirdi.

İşler daha da kötü gidebilirdi diyor eski mahkumlar.

Guantanamo'da geriye kalan 17 Uygur'dan en azından 15'i de serbest bırakılacak ancak Arnavutluk bile onları kabul etmeyecek Amerika da etmeyecek. Amerikalı diplomatlar yaklaşık 100 ülkeye bu tutuklulara sığınma hakkı verilmesini talep ettiklerini ancak Çin yetkililerinin bu ülkelerden bazılarında bu mahkumları kabul etmemesi yönünde uyarıda bulunduğunu öğrendiklerini söylüyorlar.

Bir röportajında 'Amerika Birleşik Devletleri Uygurları dünyadaki birçok ülkeye yerleştirmek yönünde kapsamlı ve yüksek seviyede çabalar göstermiştir' diyor Devlet Departmanı yasal danışmanı John B. Bellinger III. 'Bu konudaki başarısızlık, denenmemiş olmasından kaynaklanmayan bir başarısızlıktır' diye de ekliyor.

Birçok Amerikalı yetkili, Uygur'ların içinde bulunduğu kötü durumu, Bush yönetiminin gözaltı programının en sorunlu bölümlerinden biri olarak tanımlıyor.

Bu vaka aynı zamanda; Yerel ve uluslararası eleştiri altında Guantanamo'daki mahkum topluluğunu ayıklamaya çalışma esnasında Washington'un karşılaştığı kayda değer güçlükler konusunda bir bakış açısı sağlıyor.

Tiran'daki mülteciler, parçası haline geldikleri küresel satranç oyununu ne şekilde etkileyecekleri konusunda çok az fikre sahip gibiler. Günlerinin çoğunluğunu mülteci merkezinin yüksek, cüruf birikimli duvarları arkasında Kur'an okuyarak, Arnavutça öğrenerek ve merkezin tek bilgisayarını kullanabilmek için sıra bekleyerek geçirmekte. Çakıl döşeli futbol sahasına gitmiyorlar bile çünkü burası onlara Guantanamo'dakini hatırlatıyor. Bush'un Arnavutluk'a Pazar günü (10 Haziran 2007) yapacağı ziyaret ile Uygurlar ve diğer 3 eski Guantanamo tutuklusunu, onları boyunduruk altında buraya getiren ABD'nin, kendilerini ev, iş ve onlara kendilerinden beklentileri söylenen diğer konularda da destekleyip desteklemeyeceğini de soruyorlar. [...]

Uygurlardan birçoğu Guantanamo'daki en travmatik deneyimlerinin 2002 yılının Eylül ayında bir Çin güvenlik görevlisi ekibi tarafından sorgulanmaları olduğunu söylüyor. Çinliler 'bütün dosyalarımızı Amerikalılardan almıştı' diyor Kasım,

bizi arka arkaya tehdit ettiler ve mahkumların onlarla Çin'e dönmesi konusunda ısrar ettiler. Amerikalılar kabul etmedi.

Fakat Guantanamo'da görevli olan yetkililer, Amerikan Gizli Servisi personelinin birçok Uygur'un gerçek bir terörist tehdit oluşturduğu konusunda şüphe duymaya başladığını söylüyor. 2003'ün sonlarında, Washington'daki kıdemli ulusal güvenlik yetkilileri Uygurların büyük bölümünü serbest bıraktı. Bir yetkilinin hesabına göre 14 kişi.

Pentagon'daki bazı yetkililer Uygurları Çin'e geri gönderme taraftarı idi ve Devlet Departmanı da er geç Çin'den bu insanlara insanca davranacakları yönünde güvence almaya çalıştı.

Fakat kıdemli yetkililer, Çin'in Uygur azınlığa yönelik geçmişteki davranış biçimine dayanarak nihai olarak onları iade etmemeyi kararlaştırdı. Devlet Departmanı hem Türkiye gibi Müslüman hem de Almanya ve İsveç gibi bünyesinde ufak bir Uygur toluluğu barındıran ülkelere bu konuda yaklaşmaya başladı. Pentagon, 22 Uygur'un içinde bulunduğu mahkumlara düzgün davranılıp davranılmadığı konusunda Guantanamo'da jüri oluşturmaya başlayınca bu arayış 2004 yılında duraksamaya uğradı. Birçok Uygur serbest bırakılma aşamasına gelmiş olsa da, teftiş jürisi altısının aslında düşman savaşçısı olduğuna karar verdi. Kurullara Uygur vakalarının tekrar gözden geçirilmesi söylendi. Bu kez, yalnızca 5'inin serbest bırakılabileceğine karar verildi. (takip eden yıllık teftişler geri kalan 17 tutuklunun 15'ini temize çıkardı). Gönderilebilecekleri yer olarak bir olasılık batı Afrika cumhuriyeti Gabon'du ve bu ülkenin küçük bir müslüman azınlığı vardı. Gabon'un uzun yıllardan beri cumhurbaşkanı olan Omar Bongo Uygur'ları kabul etmeye açık olduğunu bildirdi. Fakat iki yetkiliye göre, bu mültecileri ülkesine almak için tazminat yanında uluslararası krediler konusunda hükümetine destek ve Başkan Bush ile Beyaz Saray'da bir görüşme ayarlanmasını talep etti. Kendisi zaten birkaç ay önce, yani Mayıs 2004'te Bush ile böyle bir görüşme yapmıştı.

Amerikalı diplomatlar Angola'dan İsviçre'ye ve Avustralya'ya kadar birçok hükümetle iletişime geçtiklerini söylediler. Artan bir biçimde, Çin'li meslektaşlarının gölgeleriyle karşılaştılar. Diplomatik konuları görüşürken isminin anonim olarak kalmasından yana olan bir idare yetkilisi 'Çin'liler bizi takip etmeye devam ettiler ve kendileriyle ticari ve finansal ilişkileri olan ülkeleri korkuttular' diyor. Çin Elçiliği sözcüsü bir bayan, Uygurlar konusunda kendi hükümetinin spesifik çabalarını tartışmayacağını söyledi. Fakat bir demeç sırasında Elçilik, Guantanamo'daki Uygurları 'Uluslararası terörist güçlerin bir parçası olan 'Doğu Türkistan' terörist gücü şüphelisi olarak tanımladı ve Çin'de yargılanmaları gerektiğini bildirdi. Pekin'in

Arnavutluk'taki elçisi, başbakan Berisha ile en az 3 kez Uygur'ların iadesi konusunu görüştü diyor Arnavutluk yetkilileri. Arnavutluk bundan beri Washington'a daha fazla Uygur tutuklu kabul edemeyeceğini bildirdi. 'Fakat elimizden geldiği kadarıyla yardımcı olduk' diyor Arnavutluk Dış İşleri Bakanı Lulzim Basha bir röportajında. Amerikalı yetkililer Çin'in Almanya'da da aktif olduğunu söylüyor.

Avrupa hükümetlerine Uygurların bazılarını ve diğer Guantanamo tutuklularını kabul etmesi yönünde lobi yapan Human Rights Watch idari direktörü Kenneth Roth 'karşılaştığımız problemlerden biri de 'neden ABD bu insanlardan bazılarını kendisi almıyor?' sorusuydu diyor.

Amerikalı yetkililer bu fikir üzerinde düşünmekte olduklarını söylüyorlar. Fakat iki yetkili bu fikrin 2005 yılında Anavatan Güvenlik departmanınca reddedildiği çünkü bu insanların Göç ve Ulusal Yasa uyarınca ABD'ye girişinin yapılamayacağı çünkü bu insanların bir terörist grupla bağlantısının olmuş olduğu veya terörizmle bağlantılı bir gruptan 'askeri türde eğitim' almış oldukları sebebi öne sürülmüş.

Amerikalı yetkililer mültecileri kabul ettikleri için Arnavutluk hükümetini cömertce tazmin etmelerine rağmen, Tiran'daki Amerikalı diplomatlar 5 Uygur mültecinin ve diğer 3 Guantanamo tutuklusunu olan bir Mısırlı, bir Cezayirli ve bir de Özbek'in kaderi hususuna çok az ilgi göstermişler.

Bu konuda konuşma yetkisi olmaması sebebiyle isminin verilmemesi konusunda ısrarcı olan bir Amerikalı yetkili 'Biz onlarla hiç konuşmadık' diyor. 'Biz onları gözlemlemiyoruz. Onlar bizim vatandaşımız değil ve bu sebeple bunu yapmamız için bir neden yok' diyor ve Arnavutluk'un onları yerleştirme çabalarındaki aksaklıkları 'rutin bürokratik problemlere' bağlıyor.

Arnavutluk'taki mülteci programını organize ve finanse etmeye yardımcı olan Tiran'daki Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu temsilcisi, yerleştirme programının yavaş adımlarla ilerlemesi konusunda daha da hüsrana uğramış görünüyor.

'Arnavutluk hükümeti bu insanlara sığınma hakkı vermeyi kabul etti' diyor Hossein Kheradmand. 'Burada 5000 veya 6000 kişiden bahsetmiyoruz, 8 kişiden bahsediyoruz' diyor.

[...]

'4 buçuk yıldan sonra, Guantanamo'dan kurtulduğumuzu sandık fakat hala o gölgenin altında yaşıyoruz' diyor Kasım. 'bazen gidip ülkemizde ölmenin burada kalmaktan daha iyi olduğunu düşünüyoruz'. ●

Kaynak The New York Times

Doğu Türkistan'daki Uygulamalar Ve İnsan Hakları

Erdoğan ILGAZ
Araştırmacı-Yazar

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra soğuk savaş yıllarının bittiğinin düşünölmeye başlandığı dönemde, tek kutup merkezi olmayı hedefleyen ve bunu bir ölçüde başaran ABD'nin Çin Halk Cumhuriyeti ile olan ilişkileri hayli ilginç.

Ekonomik ilişkiler temel alındığında her iki ülkenin de dayanışma içersinde olduğu düşünölebilir. "Üreten Çin, tüketen ABD" şeklinde ortaya çıkan ilişkilerin böyle algılanması doğal, çünkü Çin ihracatının 1/3'ü ABD'ye yönelik gerçekleşiyor ve neticede ABD'de satışı yapılan hemen hemen tüm malzemelerin etiketi Çin'i gösteriyor.

Ancak siyasi alanda ilişkilerin, ekonomik alanda olduğu gibi yürümediği, insan hakları konusunda her iki ülkenin karşılıklı olarak bir birlerini suçlamalarından anlaşılıyor.

Yazılı beyanatlar şeklinde cereyan eden karşılıklı suçlamalar, ABD Dışışleri Bakanlığının her yıl insan hakları ihlalleri konusunda yaptığı açıklama neticesinde başlıyor.

Amerikada insan hakları konusunda hazırladığı raporlarda, Çin de insan hakları durumunun kaygı verici olduğunu vurguluyor. ABD raporlarında ayrıca Çin'i "tehdit" etmekten de geri kalmıyor ve medeni haklar ve siyasi özgürlükler alanlarında gelişme olmaması halinde Çin'e yönelik *baskıları sürdürüleceğini* söylüyor.

ABD'nin insan hakları konusundaki saldırısına karşılık elbette Çin'de sessiz kalmıyor. Çin hükümeti de enformasyon dairesi vasıtasıyla yayınladığı raporunda, Amerika'nın Afganistan, Irak gibi ülkelere yönelik gerçekleştirdiği saldırılar sırasındaki olaylara değiniyor ve ABD'deki ırkçılık,

kadınlar ve çocukların olumsuz duruma karşı karşıya bulunmalarını eleştirerek, Amerikan halkının siyasi, kültürel, sosyal ve iktisadi hayatında birçok sorunla karşı karşıya bulunduğunu belirtiyor. Çin hükümetine göre, Amerikalılar ülkelerinin terörizmle mücadelesini bahane göstererek dünyada insan haklarına sürekli saldırıda bulunmaktalar.

Amerika insan hakları konusunu Çin aleyhinde bir baskı aracı olarak kullanmak mı istiyor, yoksa gerçekten Çin'de ciddi insan hakları ihlalleri var mı? Bu sorunun cevabını verebilmek için Çin'de meydana gelen her türlü gelişmeyi mercek altına almak gerekiyor.

Çin ve İnsan Hakları konusunu yan yana getirdiğimizde, akla hemen 2 ana konu geliyor. Uygur Özerk Bölgesinde yaşayan Uygur Türkleri ve Tibet meselesi.

Tibetlilerin 1959'da Çin'e karşı isyanının Çin ordusu tarafından bastırılmasının ardından, Hindistan'a sığınan Tibet lideri Dalai Lama'nın, Çin'in Tibet bölgesinde yürüttüğü uygulamalar hakkındaki açıklamaları neticesinde, bölgedeki insan hakları ihlallerinden haberdar olunmuştu. Ancak son dönem itibariyle gerek Çin'in gerekse Hindistan'ın Tibet konusunu gündem dışı bırakmaya çalıştıkları gözlenmekte. Uygur Türkleri konusu ise hala sıcak ve gündemde, zira Çin'in bölgede yürüttüğü uygulamalar hiçte göz ardı edilecek gibi değil.

Çin yönetimi bölgeyi adeta bir Çinileştirme laboratuvarı olarak kullanıyor. Bölgedeki Çin nüfusunu artırmak amacıyla özel teşvikler uyguluyor. "Büyük Kuzey-

Batıyı Açma” sloganı çerçevesinde, Çin'in çeşitli bölge ve vilayetlerinde “Propaganda ve Teşvikat Büroları” kuruyor ve “Batıda Hizmet Etmeye Davet” propagandasıyla Çin'deki milyonlarca işsiz, sefil, evsiz ve çeşitli bulaşıcı hastalıklar taşıyan, hapisten yeni çıkmış Çinli göçmenler, tren vagonlarına balık istifi misali doldurularak Doğu Türkistan'ın en verimli topraklarına yerleştiriliyor. İstihdam olanakları da sürekli Çinliler lehinde kullanırılıyor. Bölgenin otaktan halkı Uygur Türkleri ise çeşitli bahanelerle bölgeden göçe zorlanıyor.

İstihdam konusundaki uygulama daha vahim. Yönetimin tam bir çifte standardı söz konusu. Doğu Türkistan Bölgesi'nin asıl sahibi olan Uygur Türklerinin ekonomik anlamda güçlenmelerine izin verilmemekte. Bu çerçevede, üniversite mezunu Uygur gençleri branşları dışındaki başka konularda çalışmaya zorlanarak, kendilerini ispat etmeleri engellenmekte. Yönetim, Uygur Türklerini daha çok sanatsal etkinliklerde kullanmak amacıyla dans, şarkı ve müzik gibi konulara yönlendirmeyi amaçlamakta.

Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Komisyonu'nun 13 Şubat 2006'da yapılan toplantısında, "İrkçılık, İrk Ayrımcılığı, Yabancı Düşmanlığı ve Ayrımcılığın Her Türü Biçimi" başlıklı oturumunda "Etnik, Dini, Dilsel ve Diğer Azınlıkların Haklarının Korunması İçin Uluslararası Federasyonu (IFPRERLOM)" tarafından sunulan yazılı açıklamada Çin'in Uygur Özerk Bölgesindeki uygulamalarına detaylı olarak dikkat çekiliyor.

Rapor Kamu Temsili, İş Durumu, Sağlık, Eğitim ve Ekonomi şeklinde ana başlıklar altında hazırlanmış.

1) Kamu Temsili

Her ne kadar Doğu Türkistan Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi olarak bilinse de Uygurlar için kendi kendine yönetim konusunda eksiklikler bulunmaktadır.

Doğu Türkistan'daki idari ve ekonomik yapılardaki mevkiiler, %90'ın üzerinde Uygur olmayanlar tarafından işgal edilmektedir. Dikkati çeken bir diğer nokta ise Uygurlular'ın çalıştığı, örneğin savcılık, hakimlik ya da emniyet görevlerinde verdikleri kararlarda, Çinliler tarafından "milliyetçi" olarak damgalanma korkusunun varlığıdır.

2) İş durumu

Xinhua Haber Ajansı'na göre, Ocak 2004 ile Şubat 2004 arasında, iş arayışında olan 600 binden fazla Çinli, Doğu Türkistan'a giriş yapmıştır. Çinli yerleşimcilerin akımıyla, Uygurlar iş olanaklarından yüksek oranda mahrum kalmaktadırlar. Uygur nüfusu içindeki ve Doğu Türkistan'daki yüksek işsizlik oranı, Çinli yerleşimcilerin iş oranı ile karşılaştırıldığında büyük miktarda farklılık göstermektedir. Çinli otoriteler Doğu Türkistan'da ne kadar iş fırsatı yaratsalar da, bu iş olanakları büyük oranda Çinli yerleşimciler için ayrılmış durumdadır.

Çin yönetimi tarafından, Uygur Özerk Bölgesi'nde yönetimin ve güvenliğin iyi bir şekilde organize edilmesi için kilit yerlerdeki kadrolar, Haziran 2006 ayı itibarıyla ya merkezden doğrudan atama yapılması, ya da bölgede görev yapan üst düzey subaylar emekli edilmek suretiyle sivil göreve getirilmesi, şeklinde doldurulmaktadır.

Çin yönetimi bu çerçevede, Uygur Özerk Bölgesi'nde görev yapan iki binden fazla üst düzey subayı 2006 yılı içinde emekli ederek, bölgedeki sivil kuruluşlarda tekrar işbaşına getirmiştir. Üst düzey subayların emekliye sevk edilerek yeniden sivil kuruluşlarda göreve başlamaları konusuna, Bölge Ordu Komutanlığı, Bölge ÇKP üst düzey yöneticileri, Bing Tuan ÇKP Genel Merkezi özel ilgi ve alaka göstermektedir.

Uygur Özerk Bölgesi'nde, 50 milyon dönümden fazla tarıma elverişli arazi ile 860 milyon dönümden fazla yayla bulunmaktadır. Yılda 9 milyon ton tahıl üretiminin yanı sıra 2 milyon tona yakın pamuk üretimi gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, enerji konusunda

ise, 30 milyon ton petrol ve 38 milyon ton kömür üretimi de gerçekleştirilmektedir.

Çin yönetimi, pamukların toplanmasında çalışması için 100 bin Çinliyi Ağustos 2006 ayından itibaren Lan Zhou tren istasyonundan özel tren seferleri ile Uygur Özerk Bölgesi'ne göndermeye başlamıştır.

3) Sağlık

Doğu Türkistan'da çalışan doktorların çoğu Çinlidir. Uygurca konuşamamaları gerçeği, Çince konuşmayan Uygur hastalarla aralarında ciddi iletişim problemlerine neden olmaktadır. Doğu Türkistan'daki çocuk ölüm oranı, her 1000 kişide 200'dür. Hâlihazırdaki uygun medikal tedavinin eksikliği nedeniyle hastalıkların neredeyse %70'i ölümcül boyutlara ulaşmaktadır. Pekin'deki Halk Sağlığı Bakanlığı İstatistik Bürosu'nun 2003 Mart ayında yayımladığı yıllık rapora göre, Doğu Türkistan'daki ölüm vakası oranı Çin eyaletleri içindeki en yüksek orana sahiptir.

4) Eğitim

Resmi eğitim politikası, Doğu Türkistan'daki okulların hemen hemen %70'inde Çince eğitim verilmesini öngörmektedir. Doğu Türkistan'daki yetişkin nüfusun %60'ının ise okuma yazma dahi bilmediği tahmin edilmektedir. Yüksek eğitim kurumlarından mezun olan Uygur öğrencilerinin çok azı iyi özelliklere sahip olmasına rağmen iş bulabilmektedir. Yüksek eğitimde kullanılan kitaplarda ve eğitim araçlarında, teknik okullarda tamamen Çince kullanılmaktadır. Pek çok Uygur anne baba, çocuklarını Uygur dilinin öğretilmediği, daha iyi maddi kaynağa sahip Çince okullara göndermeye karar vermiştir. Bunun sonucu olarak, Çince eğitim veren okullardan mezun olan Uygur öğrenciler yavaş yavaş kendi ana dillerini unutmaya başlamıştır.

Çin Komünist Partisi (ÇKP) Yüksek Okulu araştırmacıları tarafından Şubat 2006 ayı içinde Uygur Özerk Bölgesi'nin de içinde bulunduğu 16 eyalet ve bölgede, eğitim konusunda bir araştırma anketi yapılmıştır.

Söz konusu anket sonucunda, köy ve kasabalardaki birçok ailenin çocuklarının okul masraflarını karşılayamamaları nedeniyle, çocuklarını okuldan geri aldığı ortaya çıkmıştır.

Çin Hükümeti tarafından, devlet okullarına parasız gidilmesi için düzenlemeler yapılmasına rağmen, okul yönetimleri tarafından çeşitli isim ve bahaneler altında eskisinden daha fazla para toplanmasına devam edilmiştir. Bu durum da, velilerin mali yükünü artırdığından çocukların eğitiminin yarıda kalmasına neden olmaktadır. Çocukların okullardan ayrılması durumunun, bazı bölgelerde % 40 iken, çok yoksul bölgelerde % 90'a kadar çıktığı görülmüştür.

ÇKP Hükümeti, birçok köy ve kasabalarda okul harcı ve kitap parası almadığını iddia etse de, bunun sadece geliri olmayan az sayıdaki fakir köyler için geçerli olduğu, hatta Hükümet'in zaman zaman öğretmenlerin maaşlarını bile dağıtamadığı ortaya çıkmıştır.

5) Ekonomi

Doğu Türkistan'ın doğal kaynaklarına rağmen Uygurlar düşük bir hayat standardına sahiptir. "Xinjiang Bölge Hükümeti" tarafından 28 Kasım 2004 tarihinde yayımlanan raporda, Doğu Türkistan'da yaşayan Çinlilerin ortalama gelirlerinin Uygurlardan 3.6 kat fazla olduğu görülmektedir. Doğu Türkistan, Çin'in en düşük milli gelirine sahiptir. Çin'de en yoksul 100 bölgenin 20'si Doğu Türkistan'ın güneyinde yer almaktadır.

Rapor gerçekten detaylı ve bilimsel verilerden hareketle oluşturulmuş değerlendirmelerden meydana gelmiş. Böyle olunca Çin'in gerçekten İnsan Hakları konusunda eleştirilmesi gerektiği ortaya çıkıyor.

Erdoğan ILGAZ

e i l g a z @ g l o b a l y o r u m . c o m /
Globalyorum.com

HABERLER

DOĞU TÜRKİSTAN HABERLERİ

➔ **“AUDÖSÖ” Çini Dini Özgürlükler konusunda “Özel olarak İzlenen” ülkeler listesine ekledi**

03.05.2007 Tarihinde Amerika'daki Uluslararası Dini özgürlükleri savunma örgütü “AUDÖSÖ” Bazı ülkeler hakkında rapor yayınladı. Çin'i Dini özgürlükler konusunda özel olarak izlenecek ülkeler listesine ekledi. Çin Hükümeti “ Dini özgürlükler hakkında sistemli olarak program yürütmekte ve ağır zararlar vermektedir” denilerek kınandı. Örgüt raporunda, Çin hükümetinin Dindar Uygurları “Terörist” diye baskı altına aldığını hatırlattı.

➔ **KARAMAY olayının perde arkası aydınlatıldı**

07.05.2007 Tarihinde Çin Halk Devlet Televizyonu muhabirinin 8 Aralık 1994'te KARAMAY'da gerçekleşen 288 öğrencinin ölümüyle sonuçlanan Tiyatro Salonu yangını hakkında hazırladığı haberin İnternette yayınlaması bu olay hakkındaki 12 yıldan buyana gizlenen gerçeğin ortaya çıkması Çin'de büyük tartışmalara yol açtı.

12 yıl önce meydana gelen olay hakkındaki haber Çin Devlet Televizyonu muhabiri Chen YAWWEN tarafından hazırlanmış fakat Çin Hükümetinin sansürüne uğramıştı. Belgelerle ispatlanan bu haberin içeriğine baktığımızda yangın esnasında Komünist Parti Liderleri ve yetkililerinin çıkışına öncelik verildiğinden öğrencilerin yerlerinden kalkması engellenerek 288 çocuğun yanarak ölmesine sebep olmuştur.

➔ **TOKSUN İlçesinde Esnaf zor durumda**

09.05.2007 İli Bölgesi AKSU Vilayetine Bağlı TOKSUN İlçesindeki “Toptancılar Çarşısı” Bir Çinli tarafından satın alındı. Pazarı yönetmekle görevli hükümet Yetkilileri bu çarşıdan geçimlerini sağlayan 100 kadar Uygur esnafı çarşayı terk etmeye zorladı.

➔ **Almanya parlamentosu Çin hükümetinin “LAWGEY” yarasını kınayan rapor taslağını tartışmaya açtı**

11.05.2007 Federal Almanya Parlamentosu Çin'in tutukluları çalışma kamplarında ıslah etme yarasını kınayan bir rapor taslağını tartışmaya açarak çalışma kamplarındaki kurallar, İnsan haklarına aykırı

baskıya dayanan yasa, diye kınandı.

Rapor taslağı Mart ayında iktidardaki Hıristiyan Demokratlar Koalisyonu, Liberal Demokratlar ve Yeşiller Partisi milletvekilleri tarafından ortaya atıldı. Raporda Çin Hükümetinin istatistik bilgilerine dayanılarak Çin'deki çalışma kamplarında 200 binin üzerinde kişinin bulunduğu, bu kişilerin ücretsiz olarak çalıştırıldığı hatırlatıldı.

Rapor Çin'in çalışma kamplarında Üretilen ürünlerin Almanya ve Avrupa Pazarına girmesinin engellenmesi için yetkili makamlara çağrı yapıldı. Raporun 10.05.2007 günkü oylanmasından önce, Çin'in Almanya'daki elçisi yazılı nota vererek “Bu rapor Çinin İç İşlerine kaba bir şekilde karışmaktır” diye itiraz etti.

➔ **Uygur Bölgesinde bulaşıcı hastalıklar hızla yayılıyor**

15.05.2007: Uygur özerk bölge sağlık müdürlüğünün açıklamasına göre, bu yıl Nisan ayında Uygur bölgesinde Verem, Hepatit B, Hepatit C, İshal ve Tipo gibi 5 bulaşıcı hastalığın artış oranı arttı. Nisan ayı içinde URUMÇİ'de Hepatit C gibi hastalıklara yakalananların sayısı 2600 e ulaşmış olup, bunlardan 2 sinin hayatını kaybettiği bildirildi..

Çin haber ajanslarının bu hafta URUMÇİ'den verdiği haberlere göre, Nisan ayında Özerk Bölge içinde Hepatit A, Hepatit B' ye yakalananların sayısı %35 artarak, 14 bine ulaştı. Güvenilir haber kaynaklarının verdiği bilgilere göre önlemleri alınmayan bu hastalıkların artışı bu yıl % 88 le ifade edilmektedir.

➔ **Çin, hükümeti Pakistan'dan Uygur'ların iadesini İstedi**

17.05.2007: Çin Pakistan Hükümetinden Pakistan Afganistan sınırındaki bölgelerde gizlenmekte olduğunu iddia ettiği 20 den fazla Uygur Türk'ünü kendilerine iadesini istedi.

Hindistan'da yayınlanan “Vakit” Gazetesinin, Pakistan Dışişleri Bakanlığında çalışan İsminin açıklanmasını istemeyen bir yetkilinin açıklamasına dayanarak verdiği haberde Çin Hükümeti, “ Pakistan'dan TERÖRİST diye adlandırdıkları Uygurları yakalayıp teslim edilmesi lazım” dedi.

Çin Hükümeti Bağımsız Doğu Türkistan Devleti kurmak için Mücadele Eden, Doğu Türkistan İslam hareketi'nin 20 den fazla üyesinin Pakistan sınırındaki Kabileler bölgesinde faaliyette olduğunu iddia etmektedir.

Pakistan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Tesrin **ESLAM**, Çin'in talebini yalanlamasına rağmen daha önce İsmail **SAMET** ve Muhammed **TOHTI** gibi Doğu Türkistan'lıları Çin'e iade eden Pakistan hükümetinin konu hakkındaki tavrı kaygıyla izlenmektedir. Bilindiği gibi, iade edilen İsmail **SAMET** idam edilmiş, Muhammed **TOHTI** müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

KARAMAY'da kaliteli Doğalgaz yatağı bulundu

18.05.2007: Çin resmi haber ajansı **XINHUA**'nın verdiği haberlere göre, Uygur Özerk Bölgesinde bir Petrol arama şirketi 30 Milyar metreküp rezerve sahip büyük doğalgaz yatağı katmanı buldu. Bulunan bu doğalgaz yatağından günlük 47,1 milyon metreküp gaz çıkarılabileceği bildirildi. Bu doğalgaz yatağından çıkan gazlarla Uygur özerk bölgesinin güneyindeki yerleşim alanlarının doğalgaza dönüşümünün kolaylaşacağı bildirildi.

Haberde gaz yatağını bulan şirket hakkında bilgi verilmezken, gaz yatağının **CUNGARYA** havzasında bulunduğu açıklandı. Çinli yetkililerin açıklamasına göre, **CUNGARYA** havzasındaki toplam doğalgaz rezervi 6,8 Milyar Metreküptür. Çin'in doğalgaz ihtiyacı her yıl artarak devam etmekte. Çin 2006'da 6,55 milyar metreküp doğalgaz kullandı. Bu rakam 2005'e göre %19 daha fazla. Çinli yetkililerin Uygur Özerk bölgesindeki Petrol ve doğalgaz kaynaklarını Uygur halkının yaşam kalitesini artırıcı etken olduğunu iddia etse de, doğayı kirletmesi, Su sıkıntısına ve Çinli göçmenlerin çoğalmasına katkı sağlaması dışında Uygur halkına bir faydası olmamaktadır.

Şanghay Beşlisi Örgütüne üye ülkelerin ÜRÜMÇİ'deki toplantısı sona erdi

19.05.2007: Şanghay Beşlisi Örgütüne üye ülkelerin askeri yetkililerinin Bu yıl Ağustos ayında Rusya'da Yapılacak Terörizme karşı ortak hareket ve askeri tatbikat için yapılan hazırlıkların ele alındığı **ÜRÜMÇİ**'de yapılan toplantı sona erdi. Dört gün süren toplantı gündeminde örgüte üye 6 ülkenin askeri yetkililerinin tatbikatın nasıl yapılacağı, tatbikatta kullanılacak silah araç ve mühimmat belirlendi. Önümüzdeki Ağustos ayında Rusya'nın Ural Dağı eteklerindeki **CİLYABİNSK** bölgesinde yapılacak Terörizme karşı ortak askeri Tatbikata Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Tacikistan askerleri katılacak.

Çin Hükümeti Doğu Türkistan bölgesinde

korsan yayınlara karşı kampanya başlattı

23.05.2007: Çin Komünist Partisi her seferinde büyük toplantılar öncesi topluma karşı siyasi temizlik hareketi yapmayı adet haline getirmiştir. **SİNKİANG** haberleri İnternet sitesinde yayınına göre, 22 Mayıs tarihinde Uygur Özerk Bölge Parti Meclisi propaganda bölümünün müdürü **LİYİ** Komünist Partinin 17. Kurultayının açılışını kutlamak için, bu yaz " Korsan yayınlara karşı, dış bağlantıları yok etmek" hareketine başlanacağını, bu hareketin önemli kısmının siyasi, dini ve başka korsan yayınları yasaklamak, onları engellemek ve devlet politikasına karşı fikirleri önlemek olduğunu söyledi.

CHMT Batılı Gazetecilerin Uygur Bölgesini ve Tibet'i ziyaret edip edemeyeceğine açıklık getirmesini İstedi

25.05.2007: Çin Dışleri Bakanlığı Tibet'i ziyaret eden batılı İki gazeteciyi uyardı. Bunun üzerine Sınır tanımayan gazeteciler Örgütü Cuma günü bildiri yayınlarak, 2008 **Pekin Olimpiyat Düzenleme Komitesi Başkanı Liyu CHİ**'den yabancı basın mensuplarının Olimpiyat esnasında Çin'in tüm bölgelerine gidip, kiminle röportaj yaparsa yapabilir, denen kararnameye Uygur Bölgesi ve Tibet'in dahil olup olmadığına açıklık getirmesini İstedi.

Bildiride, "İyü **CHİ**'den yabancı basın mensupları Tibet ve Uygur bölgesini hiçbir zorluk ve engellemeyle karşılaşmadan ziyaret edebilir" diye açıklama yapmasını bekliyoruz. Çinli yetkililer, yabancı basın mensuplarının Olimpiyat esnasında Çin'in bütün bölgelerine gidip, İstedığı kişilerle söyleşi yapabileceğini açıklamıştı.

Çin Olimpiyat Dolayısıyla Rabia Kadir'inde İçinde Bulunduğu Bir Kaç Kişiye Dikkat Edilmesini İstedi

27.05.2007: 2008 Pekin Olimpiyatları münasebetiyle Çin Emniyet Müdürlüğü teşkilatı bildiri yayınlarak, Çin'in içindeki ve dışındaki olimpiyat münasebeti bazı kişilerin araştırılmasını emretti.

Çin'ce yayın yapan "**BOSHUN**" web. sitesinin yayınladığı habere göre Nisan ayında Çin İçişleri Bakanlığı bütün eyalet, özerk bölge ve direk **Pekin'e** bağlı şehirlere gizli genelge göndererek, olimpiyatla ilgili kişilerin araştırılmasını İstedi. Çin Hükümetine faydasız diye bakılanların tümüyle temizlenmesini, 11 Çeşit Kategorideki İnsanların İçinden 43 türdeki kişileri Olimpiyatın dışında tutulması gerektiğini kararlaştırdı.

Bu türdeki kişiler İçine Çin'in İçindeki ve Dışındaki "**Düşman Güçler**" diye adlandırılan Örgüt üyeleri ve İdeolojik arenadaki önemli kişiler eklenmiş. **Dalay LAMA**'ın Sürgündeki hükümet mensupları da O Kategori İçine dâhil edildi.

“BOSHUN” Sitesinin yayınına göre Çin İç İşleri Bakanlığı yayınladığı Genelgede yurt dışında mücadelesini sürdürmekte olan Rabia **KADİR**, Erkin **AİPTEKİN**'in başını çektiği dokuz kişinin gözetlenmesi ve kontrol altına alınması talep edildi.

Dünya Uygur Kurultayı Başkanı Rabia **KADİR** Hanım Demokrasiyi destekleyen ülkelerden Pekin Olimpiyatını boykot etmesini İstemişti.

► 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e anlamlı ödül

28.05.2007: 9.cu Cumhurbaşkanı Süleyman **DEMİREL**, Azerbaycan Devlet Üniversitesi Öğretim Üyesi Ramiz **ASKAR** Bey, ve Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Şükrü Haluk **AKALIN**'a Kaşgarlı **MAHMUT** yılı münasebeti ile katkılarından dolayı birer plaket verildi.

24 Mayıs Tarihinde Türk Dil Kurumu Toplantı Salonunda,.9. Cumhurbaşkanı Süleyman **DEMİREL**'in Divanı Lügatit Türk'ün yayınlanmasına yaptığı katkıdan dolayı ödülü takdim edildi.

Törende Divanı Lügatit Türk eserini Azeri Türkçesine Çeviren Azerbaycan Devlet Üniversitesi Öğretim Üyesi Ramiz **ASKAR** Bey Divanı Lügatit Türk ve Kaşgarlı **MAHMUT** hakkında konuşma yaptı.

► Pekinde 100 e yakın mağdur Uygur davacı gözaltına alındı

30.05.2007 “ 4 Haziran Sitesi” nin haberine göre **PEKİN** yüksek mahkemesi davaları kabul etme bölümüne bir kaç gün önce **PEKİN**'e dava açmaya gelen davacılardan 100 e yakın Uygur gözaltına alındı. olaydan haberi olan kişilerin anlattıklarına göre, davacılar Çin'ce bilmediği için, onlar dertlerini anlatamadığı gibi paralarını kendilerini ticari pazarlama şirketi olarak tanıtan Çin'lilere 60 milyon (**YUAN**) parasını kaptıran ve dava ettikleri içinse suçlu duruma düşen ve buda yetmezmiş gibi gözaltına alınan Uygurların bu durumlarını saklamış ve halkın duymaması için sansürlemişlerdir .Olayın tanıkları tarafından mağdurlardan para toplayan **JİYANGSİNİN GUYGANG** şehrindeki bu şirkete yasa dışı yollardan sermaye edindirmek suçlaması ile Uygurların hem paralarına el konulmuş itiraz edenlere ise silahlı kolluk kuvvetleri darp etmiş, olaydan kaçamayanların ise **MAJYALU**'daki hapishanede tutuldukları söylenmektedir.

► İli'de bulunan petrol rezervleri arttı

04.06.2007: 31 Mayıs Çin petro kimya sanayii holding'in kuzeybatı şube şirketinin açıklamasında, onların kontrolündeki **TARIM** havzası Petrol sahasındaki kuyulardan kalitesi yüksek Petrol

sondajlanmaya başlandı.Tarım Nehri Petrol sahasındaki 600 kilometre kare alan içinde 200 milyon varil petrol rezervi olduğu tahmin edilmektedir. **TANRIDAĞ** Sitesinde 31 Mayıs Çin petrol kimya sanayii Holding'in kuzeybatı şube şirketi yetkilisinin açıklamasından aktarılanlara göre, 11 Nisan **TARIM** havzası petrol sahasında 12 kuyuda rezervi yüksek katmanlara rastlandı. Ad4 kuyusunun o günkü araştırmada 1018 varile ulaşarak **TARIM** havzası Petrol sahasındaki en büyük sondaj kuyusuna ulaştı. ona paralel olarak Ad5, Ad7, kuyularından arka arkaya petrol fişkırmaya başladı.

► Çin hükümeti Doğu Türkistan topraklarındaki Çarşı pazar cadde sokak ismini Değiştirmekte

12.06.2007: Türkiye tarihten beri Avrupayı Asyaya bağlayan konumu nedeniyle önemli ticaret merkezlerinin başındaydı. Onun için Uygurlar çoğunlukla ticaretlerini Türkiye'ye gelip yapıyordu onun yanında Uygur topraklarındaki halk Türkiye'den gelen ürünleri severek satın aldığı için, ticaret mekanlarına İstanbul Marketleri, Atatürk Kuru Temizleme,Turan Restorant gibi isimler verilmişti. Türkiye'ye ve Türk halkına olan sevgilerini ifade etmeye çalışan Uygur halkına yeni düzenleme ve çarşı Pazar kanununa aykırı hareket adı altında böyle isimlerin yazılamayacağını bildirerek bir bir çarşı Pazar ticari mekanların isimleri değiştirilmektedir. Örneğin Kaşgar'daki Turan Restoran'ın ismi Nuran olarak değiştirildi.

► İnsan Hakları Örgütleri Çin'i “Devlet Sırrı” Anlayışına açıklık getirmeye çağırdı

12.06.2007: Merkezi ABD.'nin Newyork şehrindeki “Çin'de İnsan Hakları Örgütü” 12 Haziranda Bir Bildiri yayınlayarak, Çin Hükümetinden “ Devlet Sırrı” anlayışının neleri kapsadığını açıklamasını talep etti Çin Komünist Partisi uzun süreden beri önemli kişileri tutuklamak için gizli bir yasadan faydalandığını hatırlatan Sharon **HAM**, bununla ilgili yasalar, Çin Komünist Partisine “ Devlet Sırrı” nın ne olduğunu ve onu istediği gibi değiştirme fırsatı yaratıyor dedi.

Röportajında Çin Hükümetinin 1999 yılında Uygur Milli Hareketinin Önderi Rabia **KADİR**'i ve 1998 de Uygur tarihçisi **Tohti TUNİYAZ**'ı tutuklarken “ Devlet Sırrı” anlayışından faydalandığını hatırlatan Sharon **HAM**, Çin Hükümetinin Rabia Hanımı ABD de. yaşayan eşine gazetede yayınlanan haberleri gönderdiği için 8 yıllık hapis cezasına çarptırıldığının üzerinde önemle durdu.

► Merhum İsa Yusuf Alptekin'in “ Esir Doğu Türkistan İçin” adlı kitabı yayımlandı

13.06.2007: Doğu Türkistan davasının yılmaz

savunucusu Merhum İsa Yusuf ALPTEKİN'in "Esir Doğu Türkistan İçin" adlı eserinin 2. cildi olan "İsa Yusuf ALPTEKİN'in mücadele Anıları" adındaki eseri yayımlandı.

Bu eserde Merhum liderin siyasi faaliyetleri, özellikle Türkiye'ye yerleştikten sonra uluslar arası Arenada yürüttüğü faaliyetleri, konferanslarda yaptığı konuşma metinleri ve önemli bazı belgeler yer almakta.

► Çin Hükümeti Türkiye'de Kungza Araştırma Bölümü Kuracak

15.06.2007: Çin Hükümeti Türkiye'nin önemli Üniversitelerinden biri olan Orta Doğu Teknik Üniversitesiyle ortaklaşa KUNGZA araştırma birimi kurma kararı aldı. Türkiye'nin önemli Üniversitelerinden biri olan ODTÜ'nün sitesindeki haberde Çin Halk Cumhuriyetinin Ankara Büyük Elçiliği Kültür atese'si Shi RUYLİNG'nin bu araştırma birimini kurmadaki amaçları hakkında gazetecilere yaptığı açıklamada yer aldı. Çin'in ekonomideki gelişmesi ile diğer ülkeleri etkilemeye başladığını, açıkça söylemek gerekirse Çin Devletinin uluslar arası topluma yöneldiği yazılmakta. Shi RUYLİNG yurtdışında Çin'ce öğretecek ve Çini tanıyacak merkezlere ihtiyaç duyulduğunu açıklamıştır. Shi RUYLİNG bu araştırma enstitüsünün Türkiye'de kurulan ilk merkez olduğunu söyledikten sonra "Biz önümüzdeki yıllarda 50 ülkede daha 120 KOMFİÇYUS Enstitüsü açacağız. Bu merkez yalnızca Çin'ce öğretecek kurs veya okul değil, aynı zamanda bütün halkların faydalanabileceği Kültür Merkezi olacak. Bu enstitüde eğitim verecek öğretim üyeleri Çin'den gelecek ve ayrıca burada Çin kültürü her yanı ile tanıtılacak. Açılacak olan bu merkez hakkında bilgi veren ODTÜ Rektörü Prof. Dr. Vural AKBULUT açıklamasında bu merkezin 2007 yılı sonuna kadar açılacağını söyledi.

► Taklamekan'ın Ömrü Hakkında Yeni Neticeler Ortaya Çıktı

18.06.2007: Çin'li bilim adamları yeni araştırmaların sonucunu açıklayarak dünyadaki ikinci büyük çöl olan TAKLAMAKAN'ın ömrünün onların tahmin ettiğinden daha uzun olduğunu açıkladı. Ycryüzü zamanı İnternet sitesinin 17 Haziran günü verdiği habere göre, Çin Doğal Bilimler Akademisindeki bilim adamları, Uygur Özerk bölgesindeki TAKLAMAKAN çölünün ömrünün 5,3 Milyon yıl olduğunu gösteren bulgulara rastlandığını açıkladı.

► Doğu TÜRKİSTANLI LARA BİR ÇİFTE STANDART DAHA

20.06.2007: Çin Hükümeti kendi eyaletlerinde pasaport almayı kolaylaştırırken, Uygurların pasaport

almasını katı kurallarla kontrol altına alıp zorlaştırdı. Bu amaç doğrultusunda sadece Uygurların ve Müslümanların pasaportlarının toplanması tepkilere neden oldu. Uygurların serbest dolaşımını engellemek, hacca gidişlerini devlet kontrolü altına almak için başlatılan bu hareket endişe verici düzeydedir.

Çin Hükümeti iki yıl önce özel yasa ve kanunlarla Çin vatandaşlarının pasaport almasını kolaylaştırdığından beri, Çin'in kendi eyaletlerinde pasaport verme süresi üç gündür. kimlik ve iki fotoğraftan başka bir şey talep edilmiyor. onlar acil durumlarda 15 dakikada pasaport alabilmektedir. Fakat Uygur Özerk Bölgesi Çin'in bir eyaleti sayılıp aynı yasa ve kanunlarla yönetiliyor olsa bile kanunların uygulanmasında çifte standart uygulanmaktadır. Uygurların pasaport alma süresi içinde Uygulanan prosedür onları zorlayan isteklerde çoktur. Şimdilerde daha zorlaştırıcı engeller konulmakta. süre üç gün değil üç aya kadar uzamaktadır. Çok zorluklar ile daha önceden alınmış pasaportlara da el konmaktadır. Pasaportların toplanmasından sonra Uygur halkının dışarı çıkmak istedikleri zaman önce gideceği ülkelere davetiye getirtip kendi oturduğu mahalledeki muhtarlar veya milli işler makamına onaylattıktan sonra pasaportun kısıtlı bir süre için verileceği yurt dışından döndükten sonra pasaport tekrar ilgili makama teslim ediliyor. Bu yapılanlar çifte standart değil de nedir?

► Uluslar arası af Örgütü PAKİSTAN'I UYARDI

25.06.2007: Uluslar arası af Örgütü Pakistan'ın Kabililer Bölgesinde saklanmakta olan 22 Uygur'u Çin'e iade etmemesi için Pakistan hükümetini uyardı

İnsan hakları örgütünün bu isteği PAKİSTAN'lı yetkililer tarafından PEKİN'de toplanan teröre karşı yapılan toplantıdan önce ortaya atıldı. Bu 22 Uygur'u Çinliler Sözde "Doğu Türkistan İslami Hareketi"nin üyesi olarak kabul ediyor. Ama Uluslar arası af örgütü, onların Çin'e iade edilmesi durumunda haklarının çiğneneceği, taraflı yargıçlar tarafından yargılanacağı, bağımsızlık yanlısı suçuyla idam bile edilebileceklerini söyledi.

Çin İnsan hakları ihlalleri araştırmacısı Karina Barbara FRANCİS " Çin Hükümeti Uygurlara çeşitli suçlar isnat etse de Uygurları Terör ve ayrılıkçı örgütlerle ilişkilendirerek suçlasa da, hiçbir zaman onlarla ilgili delilleri çıkarıp ortaya koyamadı dedi Ayrıca yargının adil olmadığını, cezaların ağırlaştırılmasının devamlı gündemde olduğuna işaret ederek, " Onun için yukarıda zikrettiğimiz 22 Uygur eğer Çin'e iade edilirse başlarına geleceklerden endişe ediyoruz" dedi.

Amerikan Başkanı Bush'tan Rabiye Kadir Hanıma Övgü

05.06.2007 Amerikan Başkanı Bush, Rabiye Kadir Hanımı bir insan hakları savunucusu olarak gösterdiği hizmetlerden dolayı övdü.

Almanya'daki G8 zirvesine katılmadan önce Çek Cumhuriyetini ziyaret eden ABD başkanı Bush, Çek Cumhuriyeti'nin başkenti Prag'da DUK (Dünya Uygur Kurultayı) lideri Rabiye Kadir hanımla görüştü ve Rabiye Kadir hanımın insan hakları ve demokrasi mücadelesini takdirle karşıladığını belirtti.

Başkan Bush, Prag'da düzenlenen "Uluslar arası Güvenlik ve Demokrasi" toplantısında Rabiye Kadir hanımı özellikle dile getirerek, "benim burada yine görüşmem gereken önemli bir muhalif diler vardır, O da Rabiye Kadir hanımdır. Biz, Rabiye Kadir hanımın oğullarının hapse atıldığını ve bunu insan hakları faaliyetlerinden dolayı Çin'in Rabiye Kadir'den intikam almak için yaptığını inanıyoruz" dedi.

Bush yine, Rabiye Kadir hanım gibi kişiler (bay ve bayanlar)in kendi ülkeleri için bitmez tükenmez zenginlik teşkil ettiğini, bunun da ötesinde silahlı kuvvetler, yer altı zenginlikler ve

petrol rezervlerinden daha önem taşıdığını belirtti.

Bush konuşmasının ardından, eşi Laura Bushla birlikte Rabiye Kadir hanımla bir araya gelerek, Rabiye Kadir hanımdan hal hatır sordu ve Uygurların insan hakları için yürüttüğü mücadelesini takdirle karşıladıklarını belirtti ve bunun önemini vurguladı.

DERNEKTEN HABERLER

6-11 05 2007 Hollanda: Dünya Uygur Kurultayı (DUK) ve Temsil Edilmeyen Milletler ve Halklar Örgütü (UNPO) tarafından düzenlenen "Demokrasi ve İnsan Hakları konusunda Uygurlar için Liderlik Eğitim Semineri" 6-11 Mayıs 2007 tarihleri arasında Hollanda'nın Den Haag şehrinde düzenlendi.

Seminerin açılışında Doğu Türkistan'ın özgürlüğü için şehit düşmüş, hapisanelerde yatan ve dünyada insan hakları konusunda mücadele verenler için bir dakikalık saygı duruşu yapıldı. UNPO genel sekreteri Mario Busdachein açılış konuşması yaptı ve seminerin başarı ile sonuçlanması dileklerini sundu. Ardından

kürsüye gelen DUK başkanı Sayın Kadir, Uygurların geçmişteki faaliyetleri ve gelecekte Doğu Türkistan davasında karşılaşılabilecek sorunlar hakkında bildiri sundu.

Sayın Kadir'in konuşmasından sonra kürsüye Hollanda parlamentosu üyesi orta asya fonu başkanı sayın Fatma Aktaş bir konuşma yaptı.

Ardından sıra ile UNPO başkanı Ulrich Delius ve Hawaii Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Joshua Cooper söz alarak konuşma yaptılar.

Toplantının ikinci gününde hazırlanan program doğrultusunda eğitim faaliyetleri devam etti. Uygur İnsan Hakları Projesi direktörü Alim Setoff, Dr. Ulrich Delius, Prof. Dr. Joshou

Cooper, Ala Mamtimin bildirimlerini sundu.

Düzenlenen bu seminer esnasından DUK'un genişletilmiş 1. İcra komitesi toplantısı da Hollanda da gerçekleştirildi. Seminer için Den Haag da hazır bulunan DUK icra komitesi

üyeleri ile diğer icra komitesi üyeleri yoğun geçen eğitim seminerlerinden sonra gece yarısına kadar icra komitesi toplantılarını gerçekleştirdiler.

Katılımcılar Avrupa parlamentosu binasını ziyaret etti. Seminerin bir bölümü Avrupa Parlamentosu toplantı salonlarının birinde yapıldı.

Toplantı süresi içerisinde katılımcılar LAHEY adalet divanını ziyaret etti.

6 gün süren seminer ve komite çalışmalarında önemli açılımlar sağlanmıştır. Dünya çapında böyle büyük bir organizasyonun düzenlenmesi, diğer sivil toplum örgütleri ile birlikte hareket edilmesi çok olumlu bir gelişmedir. Toplantının düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkürlerimizi bildirmek istiyoruz. Doğu Türkistan davasının geleceği için hayırlara vesile olmasını temenni ediyoruz.

Annelerimizi Unutmadık

13.05.2007 Kayseri: Her Mayıs ayının ikinci haftasında kutlanılan anneler günü Kayseri Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Merkez Sosyal tesislerinde derneğimizin Kadın Kollarının düzenlediği etkinliklerle kutlandı.

Birlik Vakfı'nda Doğu Türkistan Konferansı

14.05.2007 Ankara: Birlik Vakfı Ankara şubesi tarafından organize edilen "Günümüzde Doğu Türkistan ve Sorunları" konulu konferansa DUK başkan yardımcısı Seyit Tümtürk konuşmacı olarak katıldı. Konferans öncesi Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'ı tanıtıcı 25 dakikalık slayt gösterimi katılımcılara sunuldu.

Derneğimizin Kadın Kollarının organize ettiği bu güne başta mahallemizde bulunan bütün bayanlar, şehrimizin siyasi parti kadın kolları iştirak etmişlerdir.

Güne Doğu Türkistan'da şehit olan annelerimiz ve bacılarımız için bir dakikalık saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlanmıştır çocukların okudukları birbirinden güzel Doğu Türkistan ve özlem şiirlerle bu güzel etkinliğe ayrı bir anlam katmıştır.

Derneğimizin sosyal tesislerinde gerçekleştirilen bu etkinliğimize iştirak eden annelerimize ve gençlerimize günün anlamını ifade eden kırmızı karanfiller hediye edilmiştir, ayrıca iştirak edemeyen büyüklerimiz evlerinde ziyaret edilerek hal ve hatırları sorularak hediyeler takdim edilmiştir.

Aziz vatanımızın güzel nağmeleriyle etkinlik sona ermiştir.

Konferansın açılış konuşmasını yapan Birlik Vakfı Ankara şubesi başkanı sayın Selehattin Özdemir vakıf hakkında bilgi verdi. Vakfın 1985 yılında içinde başbakan Sayın Erdoğan, Adalet bakanı Sayın Cemil Çiçek ve İç işleri bakanı Sayın Aksu'nunda bulunduğu 40 kişi tarafından kurulduğunu ve şu anda Türkiye'nin en büyük vakıflarından bir olduğunu söyledi. Vakfın Türk dünyası ile yakından ilgilendiğini ve vakıf bünyesinde düzenli olarak Türk dünyasının sıkıntılarının ve sorunlarının anlatılması için

konferanslar düzenlendiğini kaydetti. En büyük Türk topraklarından olan Doğu Türkistan'ın anlatılması amacı ile de sayın Tümtürk'ü davet ettik dedi.

Sayın Tümtürk konferansında Doğu Türkistan hakkında kısaca bilgi verdikten sonra, son 60 yılda Çin'in Doğu Türkistan halkına uyguladığı zulüm ve asimle faaliyetlerini anlattı. Bu durum karşısında Doğu Türkistanlıların çalışmaları hakkında bilgi verdi.

DUK Heyetinin Ankara Ziyaretleri

03.06.2007 Ankara: DUK başkan yardımcısı ve dernek genel başkanımız Sayın Seyit Tümtürk başta olmak üzere, İstanbul Maarife ve Dayanışma derneğinden bir grup ve Ankara Şube başkanımız Sayın Hayrullah Efendigil'den oluşan heyet Ankara'da ziyaretlerde bulundu.

Kısa süre önce 96 Doğu Türkistan'lı hemşerilerimizin ikamet sorunlarının çözümünde yardımcı olan yetkililer

makamlarında ziyaret edildi. Yetkililere göstermiş oldukları yakınlık ve yardımları için teşekkür edilerek Türkiye de bulunan Doğu Türkistanlıların yaşadıkları sorunlar hakkında bilgi verildi.

Yaklaşan genel seçimler öncesinde çeşitli siyasi parti yetkilileri ile görüşülerek, Doğu Türkistan davasının geleceği hakkında fikir alışverişinde bulunuldu.

Alman Heyeti Derneğimizi Ziyaret Etti

04.06.2007 Kayseri: Alman bilim adamları, bürokratları ve DUK başkan yardımcısı, Münih Yabancılar Meclisi başkan yardımcısı sayın Asgar Can'dan oluşan bir heyet 10 günlük bir ziyaret için Türkiye'ye geldi. Ziyaretleri esnasında İstanbul, Konya ve Kayseri'yi ziyaret ettiler.

Kayseri'de iki gün kalan ve çeşitli ziyaretlerde bulunan heyet Kayseri'de

yaşayan Doğu Türkistan'lılar hakkında bilgi aldı. Kayseri'nin turistik yerlerini ziyaret etti.

DUK başkan yardımcısı ve dernek genel başkanımız Sayın Seyit Tümtürk ile birlikte Alman heyeti başta Kayseri Vali Vekili İbrahim

Yurdakul, büyükşehir belediye başkanı Mehmet Özhaseki, Erciyes Üniversitesi Rektör yardımcısı Prof. Dr. Asuman Gölgeli, İlahiyat fakültesi dekanı Prof. Dr. Şerafettin Severcan ziyaret etti.

Radio Free Asia Yetkililerinden Teşekkür

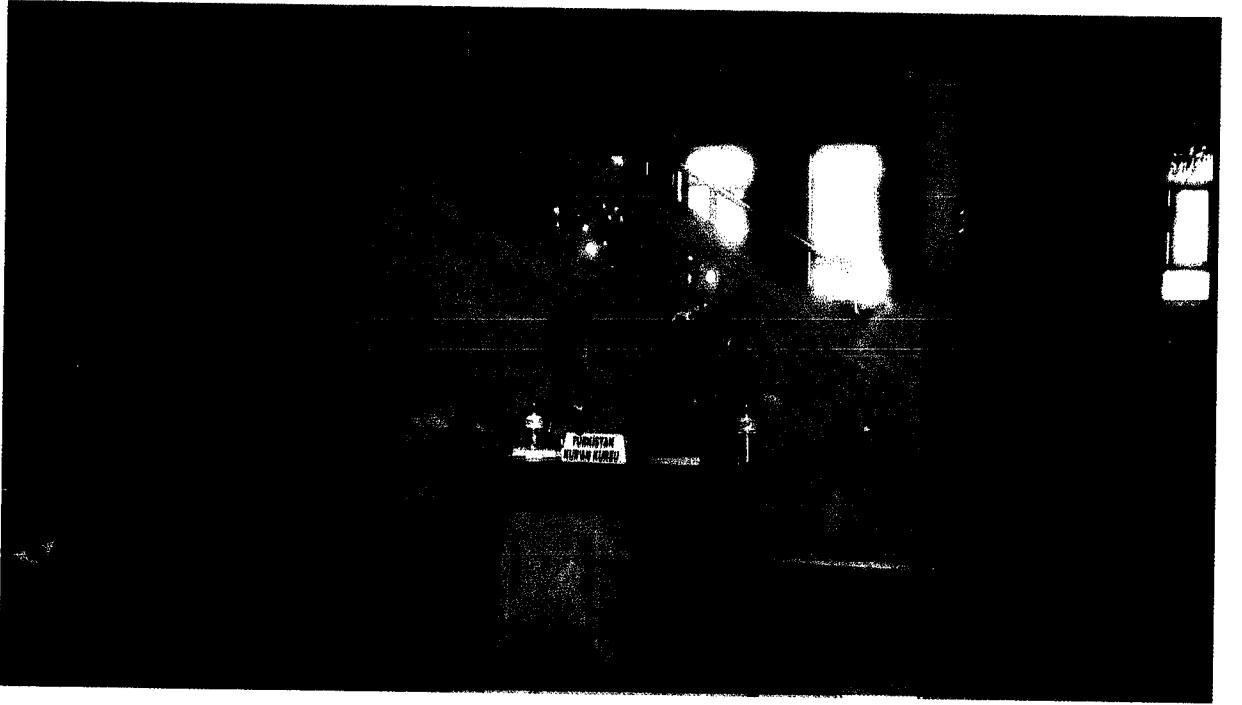
14.05.2007 Kayseri:Amerika Birleşik Devletlerinin başkenti Washington da yayın yapan Radio Free Asia (Özgür Asya Radyosu-RFA) Genel Müdürü Blanquita Cullum ve başkanı Libby Liu Genel Başkanımız Sayın Seyit Tümtürk'e hitaben gönderdikleri mektupta, çalışmalarından ötürü derneğimize ve Türkiye'de ki Doğu Türkistan'lılara teşekkür etti.

RFA, bütün Asya kıtasına, kıtada kullanılan tüm dillerde yayın yapmaktadır. özellikle demokrasi yerleşmemiş ülkelere yönelik yayınları ağırlıkta bulunmaktadır. RFA'da günde 30 dakikalık 2 program Uygurca olarak yayınlanmaktadır.

Sayın Cullum ve Liu Ankara ziyaretlerinde

RFA Uygurca Bölüm başkanı Dr. Dolkun Kamberi ve Türkiye muhabiri Dr. Erkin Emet ve dernek başkanımız Seyit Tümtürk ile Mayıs ayı içerisinde bir araya geldiler. Doğu Türkistan içinde ve dışında olan gelişmelerin Doğu Türkistan halkına iletiminde, yurt dışındaki Doğu Türkistan'luların mücadelelerinin ve faaliyetlerinin Doğu Türkistan halkına aktarılmasında önemli bir rol üstlenen RFA ya teşekkürlerimiz aktarılmıştır. Yerine getirdiği önemli görevin yanında özellikle Doğu Türkistan halkının milli ve dini kimliklerinin muhafazası için yayınlar yapılmasının ve günde 1 saat olan yayın süresinin artırılması konusunda önerilerimiz sunulmuştur.

Türkistan Kuran Kursumuz, Kuran Kursu Yarışmasındakendi gurubunda birinci oldu

09.05.2007 Kayseri'de Doğu Türkistan mahallesinde bulunan Doğu Türkistan Camii Kuran kursundaki kursu bitiren iki hanım kardeşimiz kurs sonunda eleme sınavları ile bölgeler arası güzel kuranı kerim okuma yarışmasında kendi gurubunda birinciliği kazanarak il bazındaki büyük yarışmada iyi bir

dereceye girerek Doğu Türkistanlı kardeşlerimize sevinç ve gurur kaynağı olmuştur.Bu kardeşlerimize bundan sonraki yaşantılarında başarılar temenni ederiz.Bu kurslar hala devam etmektedir,bundan sonrada bu gibi yarışmalarda yine kurs sonunda birincilikler görmeyi temenni ederiz.

DOĞU TÜRKİSTAN'IN

SESSİZ ÇIĞLIĞI

Melike Ülker-Nazmiye Yüce

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Türklerin ata yurdu Doğu Türkistan 1.823.418 km²'lik yüzölçümüyle Asya'nın ortasında yer alır. Tarihinde başkalarını imrendirecek kadar medeniyetlere ev sahipliği yapmış (Eski Uygur ve Karahanlı medeniyeti), üzerinde devletler, imparatorluklar kurulmuştur. Ancak şu an Çin mezalimi altında adeta inlemektedir. Bu yazıyı yazmaktaki amacımız, bir zamanlar dünyaya damgasını vuran medeniyetlere ev sahipliği yapmış Doğu Türkistan'ın bugünkü halini bir nebze olsun anlatmaya çalışmaktır.

Türk yurdu Doğu Türkistan uzun tarihi boyunca Orta Asya'da kurulmuş Türk İmparatorluklarının ve Hanlıklarının asli unsurunu teşkil eden "Feodal Krallıklar" a ev sahipliği yapmıştır. Örneğin; M.Ö. 8-3. asırlarda İskitlere, M.Ö. 300 - M.S. 93 yıllarında Hunlar'a , 522/744 yılları arasında Göktürk İmparatorluğuna , 751-870 yılları arasında Karluk Devleti'ne, 840-1212 yılları arasında Karahanlı İmparatorluğuna ve 1507-1679 yılları arasında Saidiye Hanlığına merkezlik yapmış ve önemli vazifeler ifa etmiştir.

M.Ö. 8.yy'dan M.S. 1700'lü yıllara kadar Çinlilerle kültürel ve siyasi işbirliği neticesinde bir barış dönemi hâkim olmuştur. Ancak bu dönem 1759 Çin-Mançu istilasıyla sona ermiştir . 1759'daki ilk Çin-Mançu istilasından sonra işgal kuvvetleri büyük kısmı İli vilâyetinde olmak üzere genç-yaşlı kadın-erkek ayırt etmeksizin 1.000.000'dan fazla insan öldürmüş, yüz binlerce kişiyi sürgüne göndermiş; bunun yanında halkın mallarını müsadere edip şehirleri tahrip etmişlerdir

1864 yılında bağımsızlıklarına kavuşan Doğu Türkistan halkı Yakup Han Bedevlet yönetiminde Şarkî Türkistan İslâm Devleti (Bedevlet veya Kaşgariya devleti-T) ni kurmuşlardır. Yakup Han ülkede istikrarı sağladıktan sonra Osmanlı Devleti'ne elçi gönderip yardım ve himaye talebinde bulunup biat etmiştir. Yakup Bey'in 1877'de ani ölümü üzerine çıkan taht kavgaları

sonucu ülke parçalanmış, Çin'in kurnaz siyaseti ve yıkıcı propagandası nedeniyle ülke 1878'de yeniden işgal edilmiştir. Doğu Türkistan toprakları 18 Kasım 1884 yılında , Çin İmparatorunun bir emri ile Çin'in 19. vilayeti olarak "Shin Cihang"a çevrilmiştir. Bu kelime "Yeni Hudut", "Yeni Kazanılan Yer", "Yeni Dominyon" anlamındadır.

Bu "İkinci Mançu İstilâsı" 1911 yılına kadar devam etmiştir. Aynı yıl Çin-Mançu İmparatorluğunun yıkılmasıyla, Doğu Türkistan'da zulüm ve işkence işi, imparatorluğun yıkılıp yerine Cumhuriyet'in ilân edilişi sırasındaki kargaşalıklardan istifade edip ülke idaresini ele geçiren bazı umumî valiler tarafından devralınmıştır. Bu umumî valilerden Chin-Shu-Jen'in (1928-1933) zulüm ve işkencelerine dayanamayan halk 1931 yılı Şubat ayında Kumul vilâyetinde Hoca Niyaz Hacı ve Salih Dorga gibi kahramanlar önderliğinde ayaklanmıştır. Kumul ayaklanmasının muvaffakiyetle neticelenmesi üzerine ayaklanma bütün Doğu Türkistan'a yayılmıştır. 1932'den 1933'ün Kasım ayına kadar halk bağımsızlık adına çeşitli ayaklanmalar gerçekleştirmiş ve sonunda Çin esaretinden kurtulmayı başarıp 12 Kasım 1933'de Kaşgar'da "Doğu Türkistan İslâm Cumhuriyeti"ni ilân etmişlerdir. Bu yeni Türk Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı Kasım Can Hacı Ankara'ya çektiği telgrafla Doğu Türkistan'da Türk Devleti kurulduğunu müjdeleyip "GÖKBAYRAKTAN ALBAYRAĞA SELÂM" mesajı ile bağlılığını bildirmiştir.

1934-1944 yılları arasında Doğu Türkistan'da Rus istilası başlamış, Doğu Türkistanlıların canlarını feda ederek kurduğu devlet Rus-Çin siyasi ve askeri ittifakı sonucu 1937'de sona ermiştir. Bu tarihten sonra Doğu Türkistan'daki Çin baskısı artmış bunun sonucunda Doğu Türkistan'da çeşitli ayaklanmalar vuku bulmuştur. 1938 yılının sonunda bu ayaklanmalar şiddetle bastırılmıştır. Bir Sovyet vatandaşı olan Kaşgar Emniyet Müdürü Mavlanov sadece bir günde 6.000 kişiyi kurşuna dizdirmiş,

300.000'den fazla Doğu Türkistanlı hapsedilmiş ve 10.000'den fazla ailenin malları müsadere edilmiştir.

Çin'in bu imha ve Çinlileştirme siyasetinin sonucu olarak bütün Doğu Türkistan halkı Temmuz 1944'de İli Bölgesinde Gulca'da Ali Han Töre önderliğinde Çinlilere karşı yeniden ayaklanıp 07.08.1944'de "Doğu Türkistan Cumhuriyeti"ni kurmuş ve Cumhurbaşkanlığına da Ali Han Töre getirilmiştir.

Fakat daha önce de olduğu gibi Çin-Rus politikası tekrar Türklüğe karşı birleşmiş, Ali Han Töre ve arkadaşları Çin istilacıları ve Rus emperyalistleri arasında kalmış; neticede Rusların ön ayak olduğu sulh görüşmeleri için Çin murahhas heyeti 22.10.1945'de Urumçi'ye gelmiştir. Çin ve Türk heyetlerinin görüşmelerinden sonra karma bir hükümet kurulmasına karar verilmiş ve Doğu Türkistan halkına tanınacak hak ve yetkiler görüşülmüştür. Doğu Türkistan halkına ticaret, din inancı, basın ve söz hakkı gibi haklar tanınmış, memuriyetlerde Türkçe ve Çince'nin beraber kullanılması kararlaştırılmıştır. Görüşmeler sonucunda 1946'da kurulan karma hükümetin başına Chang Chih-Chung getirilmiştir.

Daha sonra Çinli askerler Türklere karşı zulme başladıkları için halk isyan etmiştir. Sonuçta Chang görevinden alınarak devletin başına Dr. Mesut Sabri Baykuzu getirilmiş ve Genel Sekreterliğe de İsa Yusuf Alptekin tayin edilmiştir. 17.07.1948'de Dr. Baykuzu görevinden alınarak yerine Burhan Şehidi tayin edilmiştir. Burhan Şehidi ve milliyetçi Çin Kuvvetlerinin Başkomutanı Tao 26.09.1949 tarihinde Mao Tse-Tung'a bir telgraf çekerek bundan böyle Pekin Hükümeti'nin emri altında olduklarını bildirmişlerdir. Tao bu telgrafla da kalmamış, 01.10.1949 günü kızıl Çin birliklerini Doğu Türkistan'a davet etmiştir. Bunun üzerine Çin komünist kuvvetleri, 13.10.1949 günü Kumul'u işgal etmiştir. 1949 Kasımında ise Rus uçakları ile Doğu Türkistan'ın diğer şehirlerine sevk edilmişlerdir. Neticede 1944'den beri devam eden Milliyetçi Çin istilasının yerini 1949 başlayan Komünist Çin istilası almıştır. Doğu Türkistan halkı Kızıl Çin istilasından sonra da bağımsızlıkları uğruna milli kurtuluş hareketleri çerçevesinde direniş hareketlerinde bulunmuşlardır.

a) 1949-1951 Arası: Çin istilalarına karşı Osman Batur, Canım Han, Vasil Kadı, Oraz Beğ, Mesut Sabri ve Davut Kadı gibi kahramanlar çok sınırlı imkânlara rağmen istilacı Çinlilere karşı direnmişlerdir

b) 1954-1958 Arası: Bazı yüksek okullarda ve konferanslarda Uygur lehçesi yerine Çince'nin kullanılması nedeniyle çeşitli ayaklanmalar vuku bulmuştur.

c) 1959-1963 Arası: Ayaklanmaların sebepleri; İslâm Dini'nin ve ibadetlerinin kanunî takibata uğraması, komünlerde gayri insani bir yaşayışın bulunması ve halkın yiyecek sıkıntısı çekmesi gibi nedenlerdir. Bu direnişler sonucu Çin, olanlardan ötürü Sovyet Rusya ile birbirlerini suçlamaya başlamışlardır. Ancak diğer taraftan da ülkede kanlı bir terör hareketine girişmiş binlerce insanı imha etmiştir. Böylece ülkede tam bir zulüm kasırgası estirmiştir.

d) 1965-1968 Arası: Doğu Türkistan'daki hareketler ya Türk Dili'ne yapılan tecavüzler ya da İslâm Dinine yapılan hareketler sonucunda meydana gelmiştir. 1966 yılında Doğu Türkistan'daki direnişler esnasında binlerce Türk'ün katledildiğini haber veren Sunday Express gazetesi, Rusların "Sulh ve Terakki Radyosu" tarafından Mao'nun ne kadar insan öldürttüğünün açıklandığını yazmakta ve aşağıdaki listeyi vermektedir:

"1949/1952 arası: 2.800.000; 1952/1957 arası: 3.509.000; 1958/1960 arası: 6.700.000; 1961/1965 arası: 13.300.000".

Toplam 26 milyon 300 bin insan katledilmiştir. 1965'ten 1972 yılına kadar olan zaman da ilave edilirse yaklaşık 35 milyona yakın insan katledilmiştir. Bu 35 milyon rakamı İsa Yusuf Alptekin'in tespiti olup 1972 yılından 2007 yılına kadar olan süre hesaba dâhil edilmemiştir.

Doğu Türkistan'da, işgale uğradığı yıldan bu güne kadar geçen süre içerisinde 500'e yakın ciddi anlamda Millî Kurtuluş Hareketi meydana gelmiştir. İşte bunlardan biri de "5 Nisan 1990 Barın Milli Kurtuluş Hareketi"dir.

BARINAYAKLANMASI

Stratejik öneme sahip olduğu için özel bölge ilân edilen Kaşgar'a bağlı Aktuğ nahiyesinin Barın kazasında 1990 yılı Ramazan ayının 17. günü bir caminin Uygur halk tarafından onarılmaya çalışılması esnasında buna izin vermeyen Çinli memurlar ile yerli halkı arasında çıkan tartışmalar sonucunda Çin işgal yönetimine karşı silahlı bir ayaklanma patlak vermiştir. Doğu Türkistan İslam Partisi'nin mücahitleri cihat ilan ederek Çin askerlerine karşı savaşmaya başlamıştır. Mücahitlerle baş edemeyeceğini anlayan Çin işgal güçleri Lençu'daki Çin Hava İndirme Tugayından 7.000 civarında paraşütçü birliğini Barın'a sevk etmiştir. Kaşgar'daki bir mekanize birliğini de Barın mücahitlerinin üzerine göndermiştir. Çinli işgalcilerin bu yoğun askerî saldırıları havadan ve karadan sürdürmesi sonucunda 9 köy haritadan silinmiş, 5.000 civarında kişi şehit edilmiş, 7.000 kişi de tutuklanmıştır. İşgal kuvvetleri bu acımasız ve insanlık dışı saldırıları esnasında kimyasal silâhlar da kullanmışlardır. Çinli işgalciler Barın'daki bu katliam esnasında beşikte yatan 7 aylık bir bebeğe 77 adet

mermi sıkıştır. Çin televizyonları ve hükümeti İstanbul'daki İsa Yusuf Alptekin'i ayaklanmanın sorumlusu ilân etmiştir. Barın Ayaklanması Çin hükümetinin sarsılmasına neden olmuştur.

16 Mart 1992'de mücahitler, Kargalık ilçesinin Hindistan sınırında Çin işgal ordusu ile silahlı çatışmaya girişmiş ve şehit edilmişlerdir. Aynı yıl, Kuçar ve Kumul bölgelerinde köprüler ve demiryolları havaya uçurulmuş ve akabinde 1993'de Kaşgar, Hoten ve Kumul gibi bölgelerde patlama ve sabotaj olayları meydana gelmiştir.

27 Eylül 1995'te Kaşgar şehrinde binlerce insan, haksız yere açık Halk Mahkemesi'nce idama mahkûm edilen Müslüman Türk gençlerinin cezalarının indirilmesi isteği ile gösteriler yapmış ve Çin işgal güçleri ile çatışmaya girmişlerdir. Doğu Türkistan direniş tarihinin en son ve belki de en çarpıcı olayı, Gulca Ayaklanması'dır.

GULCA OLAYI

Deyin anneme ağlamasın, akıtsın gönlüne gözyaşlarını

Çatmasın o güzelim kaşlarını, mahzun koymasın mezar taşlarını

Ölür yiğitler, yükselir başları; Kulca şimdi yüreklerde bir destan

Kadir gecesinde yazılan...

4 Şubat 1997 Kadir Gecesinde Gulca'da kenar mahallelerinden birinde bir mescidde 30 kadar hanım Kur'an okumak için toplanmış, Çin polisi toplantıyı basıp hanımları karakola götürmüştür. Olayı öğrenen halk karakolun önüne toplanır ve hanımları ister. Cevap korkunçtur: Hanımlardan üçünün cesedi dışarıya toplanan halkın önüne atılır. Bunun üzerine olaylar Gulca'dan Doğu Türkistan'ın bütün yerleşim yerlerine yayılmıştır. Çatışmalar sonucunda Çin işgal ordusuna mensup 200'den fazla asker öldürülürken tutuklanan 300'den fazla Müslüman Türk genci de, üzerlerine soğuk su sıkılarak -30°C soğukta bekletilmiş ve dondurularak vahşi bir şekilde öldürülmüştür. Alınan bilgilere göre, 4-7 Şubat arasında Gulca'da 196 soydaşımız öldürülmüştür, 3500 kişi tutuklanmış 1000'den fazla kişi yaralanmıştır. Tutuklanan yaklaşık 1600 kişiden de haber alınamamıştır. Olaylar, bayram sabahı da devam etmiştir. Çinli polisler, başkent Urumçi dışında hiçbir yerde bayram namazına izin vermemiş, bunun üzerine cami önlerinde toplanan halkla polis ve askerler arasında çatışmalar çıkmıştır. Aslında Doğu Türkistan dramı Gulca ile başlamadı; evveli vardı, ahiri de olacaktır.

Çin Halk Cumhuriyeti anayasası'nın 36. maddesi; "her bir Çin vatandaşı dini inanç ve özgürlüğüne sahiptir, devlet, vatandaşın normal dini

faaliyetlerini korur, kimse dini bahane ederek sosyal düzeni bozamaz..." diyor. Ancak 1997 Şubat ayından bu yana Müslümanlar için farz olan normal Cuma hutbelerinin yapılmasına bile yasak getirilmiştir. Yüzlerce din adamı ve Kur'an okumak, öğrenmek isteyen halk tutuklanmıştır. Doğu Türkistan'da yapılan bu haksız uygulamalara son verilip dinsizlik propagandasına engel olunmalı, halkın dini inançlarını rencide edici yayınlardan kaçınılmalı, halkın inançları gereği kutsal kitaplarını okuyup öğrenmelerine izin verilmelidir. İsteyenlerin hacca gitmeleri için bürokratik engeller kaldırılmalıdır.

Mecburi Kürtaj ve Doğum Kontrolü

Çin'de zorunlu olarak uygulanan doğum kontrolü Doğu Türkistan halkı için önemli bir sorundur. Çünkü Uygulamada "kontrol" değil, "doğum yasağı" vardır. Bu planlamanın uygulanmasında insan hakları çiğnenmekte birden fazla çocuk sahibi olanlar cezalandırılmakta, cezalarını ödemeyenlerin evleri tahrip edilmekte, işyerlerinden atılmaktadır. Kırsal kesimdeki hamile kadınlar zorla evlerinden alınıp gayri sihi şartlar altında kürtaj ameliyatları yapılmaktadır ve bu bölgelerdeki insanlar zorla kısırlaştırılmaktadır. Çin'in hızla artan nüfusunun ihtiyaçlarının daha iyi karşılanabilmesi için doğum kontrolü haklı bir nedendir. Ancak bu Çinliler için geçerli bir yasa olmalıdır. Hızla artan nüfusun önüne geçilmesi için uygulamaya konulan bu yasanın haklı olan yönleri olmakla birlikte, Çinli olmayan ve zaten nüfusları oldukça az olan Doğu Türkistan halkının da bu yasa kapsamı içinde ele alınmasının haklı hiçbir yanı yoktur. Ayrıca Doğu Türkistan, Çin'de nüfus yoğunluğunun en düşük olduğu bir bölgedir. Bu bakımlardan Doğu Türkistanlılar "Nüfus Planlama Programı" kapsamında çıkarılmalıdır.

1984 yılında Çin'de yürürlüğe giren mevcut Kürtaj yasası, daha ağır yaptırımlar ile 1988 yılında Doğu Türkistan'da uygulanmaya başlanmıştır. Yasaya göre, Çinli'lere bir çocuk sahibi olma hakkı tanınırken, azınlıklara iki çocuk sahibi olabileme hakkı verilmiştir. 1990 yılından sonra ise iki çocuk hakkı bir ile sınırlandırılırken, ikinci çocuk sahibi olmak isteyenlere ağır cezai yaptırımlar uygulanmaya başlanmıştır. 1991 yılında Hoten vilayetinin Karakaş ilçesinde zorunlu kürtaja tabi tutulan annelerin sayısı 18.765'tir. Bu rakam ilçede anne adaylarının % 49'unu teşkil eder.

İlgili birimlerce, ikinci çocuğa hamile olan kadınların tespiti halinde, hamilelik safhası 8 ya da 9.uncu ayında bile olsa kadınlar, polis zoruyla evlerinden alınarak, sağlıksız ve teknik donanımdan yoksun mahalle aralarındaki, sözde sağlık merkezlerinde kürtaj edilmektedirler. Bunun neticesinde de birçok Uygur kadını hayatını

kaybetmektedir.

Doğu Türkistan'da uygulanmakta olan insanlık dışı bu uygulamalar neticesinde her gün, çocuk sahibi olmak dışında herhangi bir suçları bulunmayan yüzlerce Uygur kadını hayatını kaybetmektedir. Kürtaj bahanesiyle yapılan soykırıma şunları örnek verebiliriz:

Ağustos 1997 tarihinde, Doğu Türkistan'ın Toksu ilçesinde yaşayan Çolpanhan isimli bir hanım hamile olduğu için kürtaj olmaya zorlanmış, kocası da 3.000 yuan para cezasına çarptırılmıştır. Parayı ödemeye maddi gücü olmayan hanımın kocası evden kaçarak bölgeyi terk etmiş ve kadını tek başına bırakmıştır. Bilahare, zorla evinden alınan kadın kürtaja zorlanmıştır. Bir fırsatını bularak sağlık merkezinden kaçan kadın bir mezarlığa sığınarak kendi başına doğum yapmış ve bebeğinin göbeğini dişleriyle kesmiştir. Daha sonra başka bir şahıs tarafından mezarlıktan alınarak evine götürülen Çolpanhan isimli bayan bir ihbar üzerine yeniden yakalanmış ve götürüldüğü polis merkezinde bebeği sıcak suya batırılmak suretiyle katledilmiş bu acıya dayanamayan anne de ölmüştür.

EGİTİM VE DİL BASKISI

İsa Yusuf Alptekin'in deyişiyle; "Dil ve kültür düşmanlığının alabildiğine ilerlediği bir yerde eğitim faaliyetleri ne dereceye kadar yükselebilir ki?...". Bir zamanlar Türk Dünyasının kültür ve eğitim merkezi olan Doğu Türkistan'da, okuma yazma seviyesi oldukça yüksekti. Ancak günümüzde Doğu Türkistan'da çoğu köy ve kasabada okul bile olmadığı bilinmektedir ve mevcut okulların da, Çinlilerin eğitim gördüğü okulların aksine, oldukça sınırlı imkanlara sahip olduğu gözlemlenmektedir. Eğitim imkânlarındaki bu eşitsizlik, öğrencilerin yüksekokul ve dolayısıyla meslek hayatlarını da olumsuz etkilemektedir. Örneğin, Doğu Türkistan'ın tek üniversitesi olan Sincan Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin % 80'i Çinli ve ancak % 20'si Müslüman'dır. Aynı zamanda işgalden sonra 1958 yılına kadar Çince, okullarda yabancı dil olarak okutulduysa da, Çince eğitim daha sonra zorunlu kılınmıştır. 2000 yılından itibaren Doğu Türkistanlı yazarlar tarafından hazırlanan üniversite kitapları öğretim programından kaldırılıp yerlerine Çinli yazarlar tarafından hazırlanan kitaplar konmuştur. On binlerce Uygur kitabı yasaklanmış ve yakılmıştır. Eylül 2002'den itibaren de Sincan Üniversitesi'nde birçok derste Uygurca eğitim dili olarak yasaklanmıştır. Eylül 2003'ten sonra bölgede Uygur Türk lehçesinde eğitim veren bütün anaokulu, ortaokul ve liseler kapatılmış; bu okullar Çince eğitim veren okullarla birleştirilmiş; Türk öğretmenlere Çince ders verme mecburiyeti getirilmiş; Çince bilmeyen öğretmenler işten atılmış ve bugüne kadar Doğu Türkistan'da Uygur Türk lehçesinde

yayımlanan bütün kitaplar imha edilmiştir. Önceden Doğu Türkistan'daki yüksek okullarda Çince eğitim oranı % 70 iken şu anda eğitim tamamen Çince olmuştur.

Resmi dilin Çince kabul edildiği bölgede son 30 yıl içerisinde üç defa alfabe değiştirilmiştir. Mao, kültür devrimine rağmen Çin alfabesine dokunmazken Uygur alfabesini Arap Harfleri'nden Kirilce'ye çevirmiştir. Bir müddet bu alfabe kullanıldıktan sonra Rus korkusu ile Latin Harfleri'ne geçilmiş, ancak bu defa da Türkiye ile kültür köprüleri kurulmasın diye tekrar Arap Alfabesine dönülmüştür. Alfabe ile bu kadar sık oynamanın nesiller arası anlaşmayı ne kadar zor bir hale getireceği ise açıktır. Ayrıca ilim adamlarının Türk tarihi, kültürü konularında bağımsız çalışmalarına, eser vermelerine izin verilmemektedir. Günümüzde Doğu Türkistan'daki bütün yayınların sadece % 16'sı Uygurcadır. Doğu Türkistan'daki okullarda eğitim görme şansı Doğu Türkistan gençleri arasında Çinli göçmenlerin gençlerine nispeten oldukça düşüktür.

Çin Hükümeti BM'ye sunmuş olduğu raporlarda hükümetin eğitim hakkına dair yasal garantilere yer verdiğini, azınlıkların yazı dilinin sistemleşmesi ve kamu okullarını idare etme hakkının sağlanması konusunda çaba gösterdiğini bildirmiştir. Azınlık dillerinin, ülkenin azınlık bölgelerinde kullanıldığı doğru olmakla birlikte, öğretilen ders programının, azınlık bölgesinin tarih ve kültürünün resmi yorumdan farklı bir yorumla izin vermediği gerçeği göz ardı edilmiştir... Öğretim görevlilerinin Uygurca hazırlanmış oldukları tarih kitaplarının da toplatıldığı hepimizin malumudur. Gerçekten de bilimsel yazı ve analizlere kadar uzanan sansür kaldırılmalı, Doğu Türkistan bölgesinin tarihi, kültürel, siyasi geçmişinin objektif biçimde anlatıldığı kitapların yazılıp, basılmasına izin verilmelidir. Bölgedeki resmi konuşma ve yazı dili, o yörenin dili olmalıdır. "Çince", özerk bölgelerde "yabancı dil" olarak okutulmalıdır.

Ayrıca; Doğu Türkistan'da basın içinde düşünce ve ifade özgürlüğünden bahsetmek mümkün değildir.

NÜFUS VE GÖÇLER

Doğu Türkistan'ın demografik yapısı hakkında tam sağlıklı bilgi edinmek oldukça güçtür. Bunun en büyük sebebi, Çin idaresinin etnik grupların sayısını veren açık ve inandırıcı bir nüfus sayımı yapmamasıdır. Resmi kaynaklara göre ülkenin işgal edildiği 1949 yılında Doğu Türkistan'ın nüfusu 4.333.400'dür. 1984 yılındaki resmi Çin makamlarına göre bölgenin nüfusu 13.440.800'e ulaşmıştır. 1949 yılından bu yana bölgede gerçek manada bir nüfus sayımı yapılmadığı için bölge nüfusuyla ilgili verilen rakamlar gerçek dışıdır. Bugün belirtilen ve masa üstünde belirlenen rakamlar ise bölgenin asıl sahibi olan Türk unsurunun yok sayılmasını

amaçlamaktadır.

Uygur nüfusunu az göstermek için Çinliler 1953'de bölgenin nüfusu 4.218.000 olarak ilan etmiş, 1967 yılında ise bu rakamı 5.726.000 çıkarmıştır. Yani 14 yıl içinde sadece 1,5 milyon civarında nüfus artışı olduğunu beyan etmişlerdir. Mesela Mao'nun rakamını ele aldığımızda 1949'da 9 milyon olan bölge nüfusu Çin resmi kayıtlarına göre 1967'ye geldiğinde 3 milyon azaldığı görülecektir. Yani 20 yıl içinde Doğu Türkistan'da hiç nüfus artışı olmamıştır. 1982 yılına geldiğimizde bölgenin nüfusu 13.081.438 kişi olarak ilan edilmiştir. Ama bu rakam içindeki Türk nüfus oranı 5.376.918 olarak gösterilmiştir. Bu son rakamları karşılaştırdığımızda ise 1949 yılındaki 4 milyon (Çinliler hariç) olarak gösterilen Türk nüfusunun 1982 yılına geldiğinde 33 yıl içinde 1.377.000 kişilik oldukça düşük bir artışla 5.300.000'e kişiye yükseldiği görülecektir. 1984'te bölgeye hızla Çinli göçmenler yerleştirilmeye başlanmış ve 1949'da % 4 olan Çinli nüfus oranı 1975'te % 41,4'e çıkmıştır. Çin'in Doğu Türkistan'a resmi olarak göçmen yerleştirmeye başladığı 1949 yılından önce Çinli göçmenlerin sayısı, askerler de dâhil olmak üzere, 400.000 civarında idi. Bugün 7.000.000'a ulaşmıştır.

Asimilasyon amacıyla bölgeye yerleştirilen Çinli göçmenler toplumun huzurunu bozmakta, yerel ekonomiyi ve geleneksel sanayiye yok etmektedir. Bugün Doğu Türkistan'da yaşamakta olan Çinli göçmenlerin büyük çoğunluğunun Çin'in iç kısımlarından getirilen suçlular ve onların ailelerinden oluştuğu bilinmektedir. Aynı zamanda burası Çin'in değişik bölgelerinde büyük çaplı suçlar işleyen kişilerin kaçarak gelip saklandıkları ve yeni suçlar işlemekte oldukları bir alana dönüşmüştür. Bu nedenle Doğu Türkistan günden güne suçluların yerleşim alanına dönüşmektedir.

Günümüzde yasadışı faaliyetlerde bulunan Çinli göçmenler arasında suç oranı artmıştır. Çinliler de bundan yararlanma yoluna gidip Doğu Türkistan'da suç oranı fazla huzursuzluk yaratılıyor, terör faaliyetleri hat safhada sürekli kargaşalıklarla uğraşyoruz diye veryansın edip suçu Türklerin üzerine yıkmaya çalışıyor.

İşin diğer boyutuna bakıldığında bu suçları Çinlilerin işlediği görülmekte ancak yerel resmi organların onlara ceza verme yetkileri olmadığı için bu suçlulara sembolik ve hafif cezalar verilmekte ve bu nedenle adeta suçlular suça teşvik edilmektedir. Ayrıca Çinli göçmenlerin burada kendilerini sıradan Çin vatandaşı olarak değil de, Çin otoritesinin temsilcisi olarak görüp Çin'in bölge halkına uyguladığı zulme bilfiil iştirak etmesi de büyük sorun yaratmaktadır.

Doğu Türkistan'da yerli halk, göçmenlerin sayısının artmasına paralel olarak iktisadi ve sosyal

açından giderek daha zor durumlara düşmektedir. Günümüzde Uygurlar, köylerde oturmaya zorlanırken Çinliler şehirlere yerleştirilmektedir. Bu sebeple bazı şehirlerde Çinli nüfus % 80'lere çıkmıştır. Ayrıca sosyo ekonomik konularda ve diğer maddi açılardan Çinli göçmenlerin ağır müdahale ve yaptırımlarıyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunların dışında işsizlik, iş güvenliği, sosyal güvenlik gibi konularda da yerli halk ile göçmenler arasında uygulanan çifte standart bölgedeki gerginliği tırmandırmaktadır.

Kısacası Çinli göçmenler Doğu Türkistan'daki bütün itilafların yegâne sebebidir. Doğu Türkistan'daki Çinli göçmenlerin sayısının artmasına paralel olarak Çin hâkimiyetinin yerli halkı asimile etme çalışmaları hızlanmaktadır. Hatta bu Çinli göçmenler. Bütün Orta Asya'nın geleceği için çok ciddi bir tehlike arz etmektedir.

EKONOMİK SÖMÜRÜ

Doğu Türkistan, yeraltı ve yerüstü kaynaklarıyla dünyanın en zengin ülkelerinden biri olsa da, halkı şu anda dünyada en çok sefalet çeken halklar arasındadır.

Bütün Çin'de mevcut olan 148 çeşit madenin 118 çeşidinin Doğu Türkistan'dan çıkarılıyor olması, bölgenin zenginlik derecesini ortaya koymaktadır. Rus araştırmacılarının tetkikleri sonunda; 5 yerde uranyum, 5 yerde volfram, 13 yerde kalay, 32 yerde kurşun, 50 yerde altın, 46 yerde demir, 70 yerde kömür, 2 yerde cıva, 6 yerde amonyak bulunduğu bildirilmiştir. Ayrıca Doğu Türkistan'da krom, demir, taş pamuğu, mangan, bakır, silisyum, pırlanta, gümüş gibi stratejik öneme sahip madenler de üretilmektedir. Enerji kaynaklarından ise kömür, petrol, doğalgaz, linyit, asfaltit, bitümlü sist, hidrolik jeotermal, elektrik, jeotermal ısı bulunmaktadır. Çin'de çıkarılan mineral miktarının tamamının % 78'i Doğu Türkistan topraklarından çıkartılmaktadır.

Doğu Türkistan'da şu anda üretilen yıllık ham petrol miktarı 21 milyon ton civarındadır. Doğu Türkistan'da 3 bölgede petrol rafinerisi olup ham petrolün bir kısmı bu rafinerilerde işlenerek (benzin, gazyağı, motor yağı vs. haline getirilerek) tüketime sunulmaktadır. Bu petrol ürünlerinin büyük bir kısmı trenle Çin eyaletlerine taşınmaktadır. 910.000 km²'lik alanda yeraltında 10.000 metreye kadar olan katmanlarda petrol rezervi İsveç AG firmasına göre 50 milyar tondur. Rezervlerin büyük çoğunluğu kullanılmamaktadır. Bölgedeki doğalgaz rezervi ise 8 milyon metreküp'tür. Ne var ki bölgede Türklere ait yerleşim birimlerinin % 70'inde hala ilkel gaz lambası kullanılmaktadır. Adeta Uygur Türkleri petrol, altın, uranyum ve kömür yatakları üzerinde oturmanın bedelini ödüyorlar ve varlık içinde yokluk çekiyorlar.

NÜKLEER DENEMELER VE DOĞU

TÜRKİSTAN'DAKİ KANSER VAKALARINDAKİ ARTIŞ

Çin'in "Nükleer Uzay Araştırma Merkezi" ve "Atom Deneme Alanı" Doğu Türkistan'ın Lop Nor bölgesindedir. Ayrıca Çin'in Nükleer Füze Üssünün de bu bölgede olduğunu Quck Dergisi 1988 yılında açıklamıştır. 17 Ağustos 1995'te Doğu Türkistan'ın Lop Nor bölgesinde yaptığı nükleer denemede kullandığı bombanın, ABD'nin Hiroşima'ya attığı atom bombasından 10 kat daha güçlü olduğu söyleniyor.

16 Ekim 1964'te hiçbir koruyucu tedbir alınmadan ilk atom bombası burada patlatılmıştır. 1964'den bu yana 11'i yeraltı olmak üzere toplam 46 nükleer deneme yapılmıştır. Uluslararası insan hakları örgütlerine göre bu denemeler sırasında 210.000 insan ölmüştür. On binlerce insan sakat kalmış, kör olmuş veya kansere yakalanmıştır. Her yıl binlerce sakat doğum gerçekleşmektedir. 1988'de deri kanserine yakalanan 122 bin kişinin % 54'ünün öldüğü resmen açıklanmıştır.

Radyoaktif yayılma sonucu; çevre kirlenmekte, tabiat ve ürünler tahrip olmakta, halk başta kanser olmak üzere çeşitli hastalıklara yakalanmakta, çocuklar ise sakat doğmakta veya ölmektedir. Radyoaktif etkilerin görülmesi üzerine Batılı ülkelerin Çin'den ithal ettikleri Doğu Türkistan menşeli ürünleri satın alınmasını durdurmuş olmaları, radyasyon oranının yayılma derecesini gösterir önemli bir kanıttır. Her yıl yüzlerce Türk kobay olarak laboratuvarlarda denenmekte hastanelerde denemeye tâbi tutulmaktadır.

Nükleer Denemelerin devam etmesi halinde bundan sadece Doğu Türkistan halkı değil tüm bölge halkı olumsuz etkilenecektir. Doğa ve insanları yok eden "nükleer denemelerin" durdurulması için Çin Hükümeti ikaz edilmeli, insanlar yok olmaktan kurtarılmalı ve buradaki insanların kobay olarak kullanılmasının önüne geçilmelidir.

ŞANGAYBEŞLİSİ:

Çin 1998 yılında Rusya ile birlikte Kırgızistan, Kazakistan ve Tacikistan'la 'Şangay Beşlisi İttifakı'nı kurmuştur. Şangay Anlaşması ile Doğu Türkistan'ın toprak bütünlüğünü garanti altına almış ve bölgede meydana gelebilecek ayaklanma, direniş hareketleri karşısında Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan gibi Müslüman Türk Cumhuriyetlerini kendi yanına çekerek onları pasifize etmiştir. Bu anlaşma neticesinde komşu Türk Cumhuriyetlerine sığınan özgürlük yanlısı Doğu Türkistanlıların Çin'e iadesi sağlanmakta ve akabinde bu masum insanlar idam edilmektedir.

TÜRKİYE-ÇİN İLİŞKİLERİ

Tarihte binlerce yıllık geçmişe dayanan Türk-Çin ilişkileri, 1982 yılında Cumhurbaşkanlığı düzeyinde, Kenan Evren tarafından yapılan ilk resmi ziyaretten

sonra gelişme göstermiştir.

Türkiye-Çin ilişkilerinin dostluk çizgisinde geliştirilmesi düşüncesiyle Başbakanlıkça, 23.12.1998 tarih 36/1998 sayılı ile Türkiye'deki Doğu Türkistanlıların faaliyetlerine kısıtlama getiren tarihi tahrif ve inkâr niteliği içeren, Türklüğü çok üzen ve rencide eden bir genelge yayımlanmıştır. Cumhuriyet tarihinde ilk kez; bir Hükümet programında Çin ile iyi ilişkiler kurulmasını öngören bir ibare hükümet protokolüne alınmıştır.

1999 yılının Nisan ayında Türkiye'ye resmi bir ziyarette bulunan Çin Halk Kurultayı Başkanı Le Peng, 9 Nisan 1999'da Bangkok'ta yapmış olduğu bir basın toplantısında Türkiye ziyaretini değerlendirip Türkiye'deki bölücülerin (Doğu Türkistan kurum ve kuruluşlarını kastediyor) faaliyetlerinin durdurulması yönünde Türk Hükümeti ile anlaşmaya vardıklarını, milli bölücülerin bundan böyle faaliyetlerine devam edemeyeceklerini söylemiştir. Komünist Çin'in iki numaralı liderinin bu demeci Doğu Türkistan televizyonlarında onlarca kez tekrarlanmıştır.

19-24 Nisan 2000 tarihinde Türkiye'ye resmi ziyarette bulunan Çin Devlet Başkanı Jiang Ze Min'e Devlet Liyakat Madalyası verilmesi olayını da, Çin hükümeti Doğu Türkistan Türklerine karşı bir koz olarak kullanmıştır. Madalya töreni Çin televizyonlarında defalarca izlettirilmiştir. Ayrıca 15-25 Temmuz 2005 tarihleri arasında Yalova'da düzenlenen 8. Türk Dünyası Şölenine katılmak üzere ABD'den Türkiye gelen Doğu Türkistan Sürgün Hükümetinin Başbakanı Enver Yusuf, Çin Başbakanının isteği üzerine 9 Temmuz gecesi Atatürk Havalimanında gözaltına alınarak Almanya'ya gönderilmiştir. Bu gibi olaylar Doğu Türkistan Türklerinin ümit ve ilham kaynağı olarak bildikleri Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kendilerini yalnız bıraktıkları vehmine kapılmalarına ve manen sarsılmalarına sebep olmuştur.

Doğu Türkistan meselesinin tahrik ve teşvikçisi olarak hep Türkiye'yi gören Çin, Türkiye'nin Doğu Türkistan Türklerine doğal ve insani ilgisini kabul edemeyip, tahammül gösteremiyor. Kardeşler arasındaki tarihten ve soy birliğinden gelen derin ve köklü bağları gevşetmeye ve koparmaya çalışıp Doğu Türkistan halkı arasında varolan 'Işık, Türkiye'den gelir' inancını yok etmek için uğraşmaktadır.

Çinli yöneticiler Türk yetkililerle görüşürken gündemde olsun olmasın bir yolunu bularak Doğu Türkistan sorununu ortaya atıp Türk-Çin ilişkilerinin geliştirilmesi gerektiğini vurgularken buna tek engelin Doğu Türkistan'daki ayrılıkçı hareket olduğunu söylüyorlar. Hatta bizim kanunlarımıza göre kurulan, yasalar çerçevesinde faaliyetlerini sürdüren kurumların kapatılması veya faaliyetlerinin kısıtlanmasını diplomatik kural ve nezaket sınırlarını

da aşarak istemeye yelteniyorlar.

11 EYLÜL İLE ÇİN'İN MEŞRULAŞTIRDIĞI KATLIAMLAR

Uluslararası Af Örgütünün yayınladığı bir rapora göre; Çin Uygur toplumu üzerinde uzun zamandır sürdürdüğü baskıları haklı göstermek için 'terörle savaş'ı kullanmaktadır. Birçok Uygur komşu ülkelere kaçmakta ama artan sayıda Uygur zorla işkence ve infazlara maruz kaldıkları Çin'e dönmek zorunda bırakılmaktadır. Uluslararası Af Örgütü 'terörizmle savaş adı altında Uygurlara yaptığı baskıları arttırmıştır.'dedi ve şöyle devam etti: Amerika'da yapılan 11 Eylül saldırılarından bu yana Çin hükümeti terörle mücadele kavramını bölgedeki siyasi veya dini anlaşmazlıklarda uyguladığı ağır cezalara bahane olarak kullanmaktadır.

Çin Hükümeti 11 Eylül saldırıları sonrasında soydaşlarımızı dünya kamuoyuna terörist olarak lanse edip kendi yapmış olduğu katliamları ve insan hakları ihlallerini meşru göstermeye çalışmıştır. 18 Eylül 2001'de yayınladığı bir bildiri ile de; Doğu Türkistan'daki İslâmcı Teröristlere karşı batı dünyası ile işbirliği yapmak istediğini ilan etmiş ve kendilerinin de terörizm kurbanı olduğunu vurgulamıştır. The Asia Wall Journal Gazetesi editörlerinden Thomas Beal 5 Kasım 2001 tarihli yazısında şu gerçeklerin altını çizmiştir; "ABD'ye karşı yapılan saldırılar karşısında Çin'in sergilediği sahte kızgınlık Xinjiang (Doğu Türkistan)'daki Müslüman Türklerin dini ve milli değerlerine yönelik onlarca yıldır devam eden baskıyı haklı çıkarmak için gösterilen tepkiyi nasıl kötüye kullandığını göstermektedir"

Çin Terör bahanesiyle katliamlarına devam etmektedir. Bunun son örneği 5 Ocak 2007 günü gerçekleşmiştir. Çin polisinin Cuma günü, Sincan Uygur Özerk Bölgesinde "terör kampı" bulunduğu iddiasıyla düzenlediği operasyonda 18 kişinin öldürüldüğü 17 kişinin de tutuklandığı bildirildi."

Sonuç olarak; 1949'da komünist Çin idareyi ele aldıktan sonra ülkenin resmi adını değiştirmiş ve "Sincang" tabirini 1955'den sonra da "Sincang Uygur Özerk Bölgesi" tabirini kullanmaya başlamıştır. Hâlbuki Doğu Türkistan ile aynı statüde bulunan Mançurya'nın İç Moğolistan'ın ve Tibet'in milli adları değiştirilmeyip aynen telaffuz edilmektedir. Bu bağlamda 1982 Çin Anayasası bugünkü Çin yönetimince çiğnenmekte, özerk statü hakkı verilen Doğu Türkistan'a tanınan siyasi, ekonomik, kültürel haklar uygulamada verilmemekte, böylece anayasal bir suç işlenmektedir. Çin işgali altındaki diğer özerk bölgelerin milli tarihi coğrafi adlarının korunduğu gibi Sincang tabirinin kaldırılarak ülke adının Doğu Türkistan olarak kullanılması ve şehir ilçe kasaba, köy isimlerinin değiştirilerek Çince isimlendirilmesi eylemine son verilmesi gerekmektedir.

Ayrıca; Doğu Türkistan Çinlilerce bir özerk bölge haline getirilmesine rağmen özerklik yalnızca görünüşle sınırlı kalmıştır. Çünkü Doğu Türkistan'ın yönetim organlarında görevlendirilen kişiler siyasi askeri ve ekonomik bakımdan Çin Komünist Partisinin elindedir. Bu nedenle bir an önce Anayasa'da, Özerklik yasalarında, Irk Ayrımcılığı Sözleşmesi'nde, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde belirtilen hakların bir an önce Doğu Türkistan'da yaşayan halka verilmesi gerekmektedir. Bu insani ve anayasal hakların verilmesi durumunda Çin Halk Cumhuriyeti yönetimi, uluslararası arenada daha saygın bir statü kazanacaktır. Nitekim kendi anayasalarında han olmayan diğer milletlere her türlü baskı ve zulüm yasaklanmıştır.

Ayrıca; gerçek rakamların hasıraltı edildiği, asimilasyonun açık bir göstergesi olan nüfus meselesinin uluslararası gözlemcilerin, istatistik birimlerinin kontrolünde halledilmesi ve ortalıkta insan hakları özgürlük, demokrasi naraları atanların duruma el koyması gerekmektedir.

Birde bölgeye planlı şekilde asimilasyon amacıyla yerleştirilen Çinli göçmenler meselesi biran önce çözüme kavuşturulmalıdır. Bu, tüm uluslararası anlaşma ve sözleşmelere aykırı bir tutum ve insan hakları ihlalidir. Göç olayı aynı zamanda Çin tehlikesinin ne kadar aşikâr olduğunu da belgelemektedir. Bir Internet sitesinin yayınladığı habere göre yeni Çinli göçmen grubunun bölgeye gönderilmesi dolayısıyla bir resmi Çin gazetesinde şunlar yazılmıştır : "Yeni yurdunuza sağlam yerleşin ve Şincang'da sosyalizm kuruluşu uğrunda mücadeleye başlayın." Pekin Hükümeti göçleri durdurmalıdır. Doğu Türkistan, tutukluların, adi suçluların ıslah ya da sürgün merkezi olmamalıdır.

Birleşmiş Milletler Irk Ayrımcılığının Kaldırılması Komitesi Sözleşmesi'nin 5. maddesindeki garantilere rağmen, Çin Hükümetinin, Doğu Türkistan'da, seyahat ve taşınma hürriyetlerine getirdiği kısıtlama halen devam etmektedir. Doğu Türkistanlıların bir köyden başka bir köye, ilçeye, şehre göç etmeleri bile izne tabidir. Bilhassa kırsal kesimden şehre göç kesinlikle yasaklanmıştır. Çinin de imzalamış olduğu, Birleşmiş Milletler Irk Ayrımcılığının Kaldırma Komitesi Sözleşmesi'nin 5. maddesi ile garanti altına alınan "bir yerden ayrılma" ve "taşınma" hakkının uygulanması gerekmektedir. Nüfusun yaklaşık % 90'ını oluşturan kırsal kesimde yaşayanlardan isteyenlerin ilçe ve şehirlere göç etmesine engel teşkil eden yasalar yürürlükten kaldırılmalı, Çinli göçmen yerleştirilmesi işine son verilmeli ve bu nedenle devletçe yapılan teşvik ve propaganda yasaklanmalıdır. Yurtiçi ve yurt dışına yapılacak seyahatlere getirilen kısıtlamalar kaldırılmalıdır. ●

M.Emin BUĞRA

Çeviri : Gökbayrak

Batı ve Doğu Türkistan'da Karahıtay Devleti

(Hicri 528 608, Miladi 1134 1211)

Mançurya'nın güney bölgesinde yaşayan "Kıtay" adlı güçlü bir Türk kabilesi vardı. Bunlara Türkistanlılar "Hitay" derlerdi. Çin tarih kaynaklarında bunlara "Liao" denmesinin sebebi bunlar devlet kurup hanedanlığına "Liao Hanedanlığı" adını vermeleridir. Bunların asıl topraklarına şuanda da "Liaoning" denmektedir. Kıtay kabilesi eskiden beri tarım ve ticaret ile meşgul olup barış içinde yaşayan bir kavim idi.

Göktürk Kağanlığı döneminde Göktürlere tabi olmuştur. Sonraki Kutluk Göktürkler döneminde Kıtaylar barışı bozarak isyan çıkarmışlardır. Kapağan Kağan bunların isyanını zorlukla bastırmıştır. Göktürk devleti 2. kez yıkıldıktan sonra Kıtaylar yavaş yavaş güçlenerek fırsat buldukça topraklarını genişletmeye çalışmışlardır. Doğu Uygurlarını yenip Moğolistan'ı hakimiyeti altında tutan Kırgızlar ile sürekli savaş halindeydiler. Sonunda Kıtaylar Yulli Han adlı liderinin önderliğinde Kırgızları mağlup ederek onların Orhon kenarındaki başkentini işgal edip onları asıl toprakları olan Yensey'e kovmuşlardır. Böylelikle Kıtaylar Orhon kenarındaki bir şehri başkent yaparak tüm Moğolistan ve Mançurya'nın güney kısmını kendi egemenliği altına aldılar. Hicri 258 (Miladi 871)'de Yulli Han 3000 süvarisiyle Kuzey Çin'e hücum ederek Piçili vilayetini aldı ve Pekin'i başkent yaptı. Yulli Han kendi devletini, o dönemde Çin'in hükümdarı olan Sung İmparatorluğu'ndan başarıyla korumuştur. Yulli Han öldükten sonra onun oğlu tahta çıktı ve kendini Kuzey Çin ve Doğu Türklerinin imparatoru ilan etti.

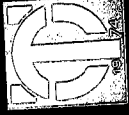
Hicri 381 (Miladi 991)'de Kıtaylar Mançurya'nın orta bölgesinde yaşayan Tungus Türklerinin Curcin kabilesini egemenliği altına aldılar. (İslam tarihlerinde Curcinler Curcit olarak yazılmıştır.) Hicri 383 (Miladi 993)'te Kıtay imparatoru Kore'yi işgal etti. Bu dönem Kıtay devletinin en büyüdüğü dönemdir. Hicri 395 (Miladi 1004)'te Kıtaylar Çin'e savaş açtı ve o zamanki başkenti olan Keyfeng'i kuşattı. Çin

imparatoru Kıtay Hanedanına her yıl belli miktarda vergi ödemek şartıyla kendini ve devletini yok olmaktan kurtardı. Böylece Çin devleti de Kıtay devletinin etkisi altına girmiş oldu.

Bundan sonra Kıtay'ı kendi rivayetlerimize göre Hitay olarak yazacağız. Hitay devletinin toprakları batıda Karahanlılar'ın sınırına kadar uzanmıştır. Bundan dolayı Hicri 408 (Miladi 1018)'de Hitaylar 100 000 civarında askeriyile Doğu Türkistan'a girdi ve Altay'a doğru ilerleyerek İki Ögüz (şimdiki Altay) ve İmil (Çöçek)'i daha sonra Minglak'ı aldı. Bu duruma karşı Kuzey İlkhanı 1. Tuğanhan Hitayları büyük yenilgiye uğrattı ve sınırlarına kadar kovalayıp çoğunu öldürdü, 10 000'den fazlasını esir aldı. Bu yenilgi sonucunda Hitay hanedanı Karahanlılar'a vergi vermek zorunda kaldı ve uzun süre Karahanlılar'ın nüfuzu altında kaldı. Ondan sonra Hitay devleti bir daha eski gücüne sahip olmadı.

Hitay devletine tabi olan Curcinler Hicri 515 (Miladi 1120)'de isyan çıkardı ve 5 yıl süren bu iç savaş sonucunda Miladi 1125'te Curcinler Hitayların başkenti Pekin'i işgal ettiler. Böylece Hitay devleti yıkıldı. Hitayların bir kısmı Curcinlerin egemenliğine girdi, bir kısmı kaçarak Yensey nehri kenarına (Kırgızların yurdu) yerleşti. Ancak Kırgızlar Hitaylara esenlik vermediler ve onları başka yerlere göç etmeye zorladılar. Hitaylar güney tarafa giderek Karahanlılar'dan toprak istediler. Kuzey İlkhanı onlara İmil bölgesinde yer verdi. Hitayların İmil bölgesine yerleşmeleri Karahanlıların zayıflama dönemine denk geldi. Bu durumu fırsat bilen Hitaylar İmil bölgesinde bir hanedanlık kurup İmil şehrini başkent yaptılar. Aslında küçük bir şehir olan bu yer kısa bir süre sonra 40 000 nüfusa sahip büyük bir şehre dönüştü. Bu şehrin harabeleri şuanda da mevcut. Doğu Türkistan'a göç ederek İmil bölgesine yerleşen bu Hitaylara Türkler "Karahıtay" demektedirler. Çin tarihlerinde "şi liao" olarak geçen bu kelime aynı şekilde Batı Hitay anlamına gelmektedir. ●

ÖZ-KAR
İNŞAAT - TİCARET VE SAN. A.Ş.

GÜÇ ve TECRÜBE KALİTE İLE BİRLEŞİNCE

Kooperatifimiz Kayseri Erciyes Kooperatifler Birliği Üyesidir.

METROPOL
metropolis
evleri

1.
ETAP
1000
KONUT

**ÜYE KAYITLARIMIZ
BAŞLAMIŞTIR.**

130 m² İçin Ödeme Planı
Peşin :5.000 YTL
Ayda 360 YTL Taksitle

160 m² İçin Ödeme Planı
Peşin :7.000 YTL
Ayda 450 YTL Taksitle

.... Yıldırım Beyazıt'ta Bambaşka Bir Kent....

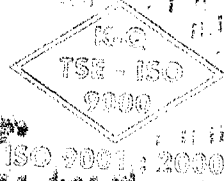

BANKA HESAP NUMARALARIMIZ	
FINANSPANK	KREDİ KOLAY SB. 15730537
KUVEYT TÜRK	MERKEZ ŞUBESİ 700873-1
TÜRKİYE FİNANS	MERKEZ ŞUBESİ 474953-1
İŞ BANKASI	SAHABİYE ŞUBESİ 514116
POSTA ÇEKİ	HESAP NO. 5408352

TEL : 0.352. 222 04 19
İSTASYON CAD. ÖZTÜRK İŞMERKEZİ KAT:3 NO:301-302
(SAHABİYE İŞ BANKASI YANI)

TEL&FAX : 0.352. 222 04 20
KAYSERİ

ERAS HOLDING A.Ş.

Giük Mah. İnönü Bulv. Karaköy Sok. Eras İş Mrk. Kat:3/302 Melikgazi/KAYSERİ
Tel: +90 352 330 21 10 (5 Hat) Fax: 330 21 15
www.eras.com.tr eras@eras.com.tr

ERAS
İNŞAAT TURİZM SAN. VE TİC. A.Ş.

ERAS
TİCARET MENKUL DEĞERLER A.Ş.

ERASANIL
SİGORTA ARACILIK HİZMETLERİ A.Ş.

ERAS
GEMİLERİ

ERCIYES TV • ERCIYES RAYO • AKIN GÜNLÜK GAZETESİ • GRAND ERAS OTEL
GRAND ERAS ERCIYES OTEL • GRAND ERAS AKSARAY OTEL • ERAS BETON SANTRALI

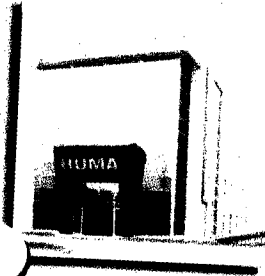

Özel

HÜMA

KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM HASTANESİ

Anadolu'nun İLK VE TEK
Türkiye'nin sayılı
ÖZEL KADIN HASTALIKLARI VE
DOĞUM HASTANESİ

- > Kadın hastalıkları ve gebe izleme ünitesi
- > Yenidoğan yoğun bakım ünitesi
- > Jinekolojik ameliyathane ve doğum ünitesi
- > Menopoz ve kanser tarama ünitesi
- > Psikolojik danışmanlık ünitesi
- > Diyetisyen ziyafet ünitesi
- > Radyoloji ünitesi
- > Laboratuvar ünitesi
- > Acil Servis

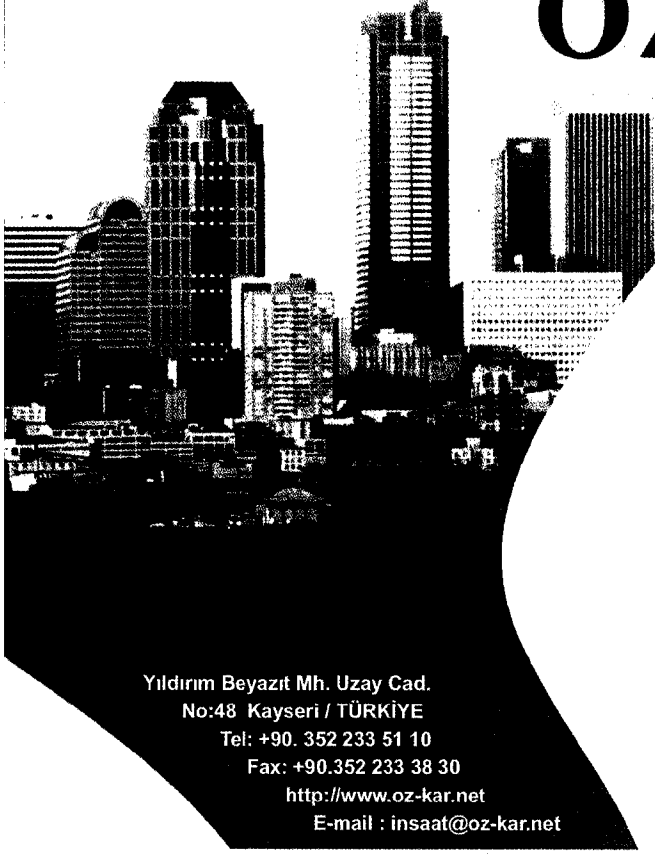
SSK, BAĞ-KUR, EMEKLİ SANDIĞI
MENSUPLARI ve ÖZEL SİGORTA
ŞİRKETLERİYLE ANLAŞMALIYIZ

Tacettinveli Mah. Seyyid Burhanettin Bulvarı No: 58 (Kartal Kavşağı)
Tel : 0.352. 222 61 61 (pbx) - 221 08 84 Fax : 0.352. 222 22 52 KAYSERİ

www.humahastanesi.com.tr

bilgi@humahastanesi.com.tr

ÖZKAR Grup

Yıldırım Beyazıt Mh. Uzay Cad.
No:48 Kayseri / TÜRKİYE
Tel: +90. 352 233 51 10
Fax: +90.352 233 38 30
<http://www.oz-kar.net>
E-mail : insaat@oz-kar.net

ÖZKAR İnşaat

ÖZKAR Enerji

ÖZKAR Metal

ÖZKAR Ahşap

ÖZKAR Dıştic

KILAVUZLAR

SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

KÖMÜR & DOĞALGAZ

www.kilavuzlar.com.tr

[e-mail:kilavuzlar@kilavuzlar.com.tr](mailto:kilavuzlar@kilavuzlar.com.tr)

- ✓ TOPTAN ve PERAKENDE KÖMÜR ✓ İŞYERİ SAHİPLERİ
- ✓ BİNA ve SİTE YÖNETİCİLERİ ✓ KALORİFER ve SOBALIK KÖMÜR

TOPLU SİPARİŞLERDE UYGUN FİYAT

**EMEKLİLERE MAAŞLARINDAN KESİLEREK YAZILIMLI
VE DAĞITIMINI YAPAN TEK FİRMA**

GÜVEN KALİTE

HİZMET

Merkez

Gavremoğlu Mah. Tavlusun Cad. No:21 KAYSERİ
(Hunat Camii Minibüs Durakları Karşısı)
Tel: 0.352 222 36 89 (Pbx) 4 Hat Faks: 0. 352 232 73 52

Düvenönü Şubesi

Gevhermesibe Mh. Park Bulvarı Şenyurt Apt. No:18/3
(Düvenönü İldem Durakları Karşısı) KAYSERİ
Tel.:0.352 221 47 77 Fax:0.352 221 48 44

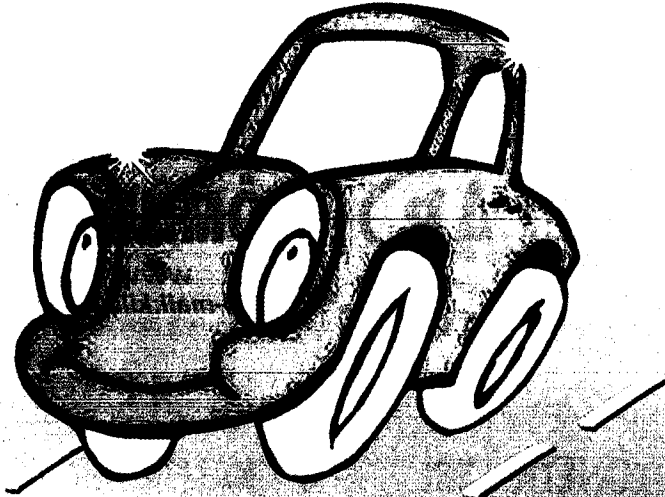
OLGUN®

LPG

BİR

OLGUN®

ŞİRKETLER GRUBU KURULUŞUDUR

10 Yıllık
İş Tecrübesi

ORJİNAL İTALYAN SİSTEM
2 Yıl Garantili

0-3 Yaş
Araçlarınıza

%50
Yakıt Tasarrufu

» www.olgungrup.com «

OLGUN
OTO

TEDEK PAZAR. SAN. VE TİC. A.Ş.

OLGUN
YAKIT

OSMANLI İNŞAAT, PERAKELER VE SATIŞ A.Ş.

OLGUN
BALATA

PIRİNÇ ARMAK TİC. A.Ş.

OLGUN
KRIKO

SARIL VE TİC. LTD. ŞTİ.

OLGUN
MAKİNA

SARIL VE TİC. A.Ş.

Osman Kavuncu Cad. Ardıçlı Sk. No.3/A-B-C 38060 (D.S.İ. Nizamiye Karşısı) Kayseri /TÜRKİYE
Tel: +90.352 330 22 00 Fax: +90.352 336 22 02

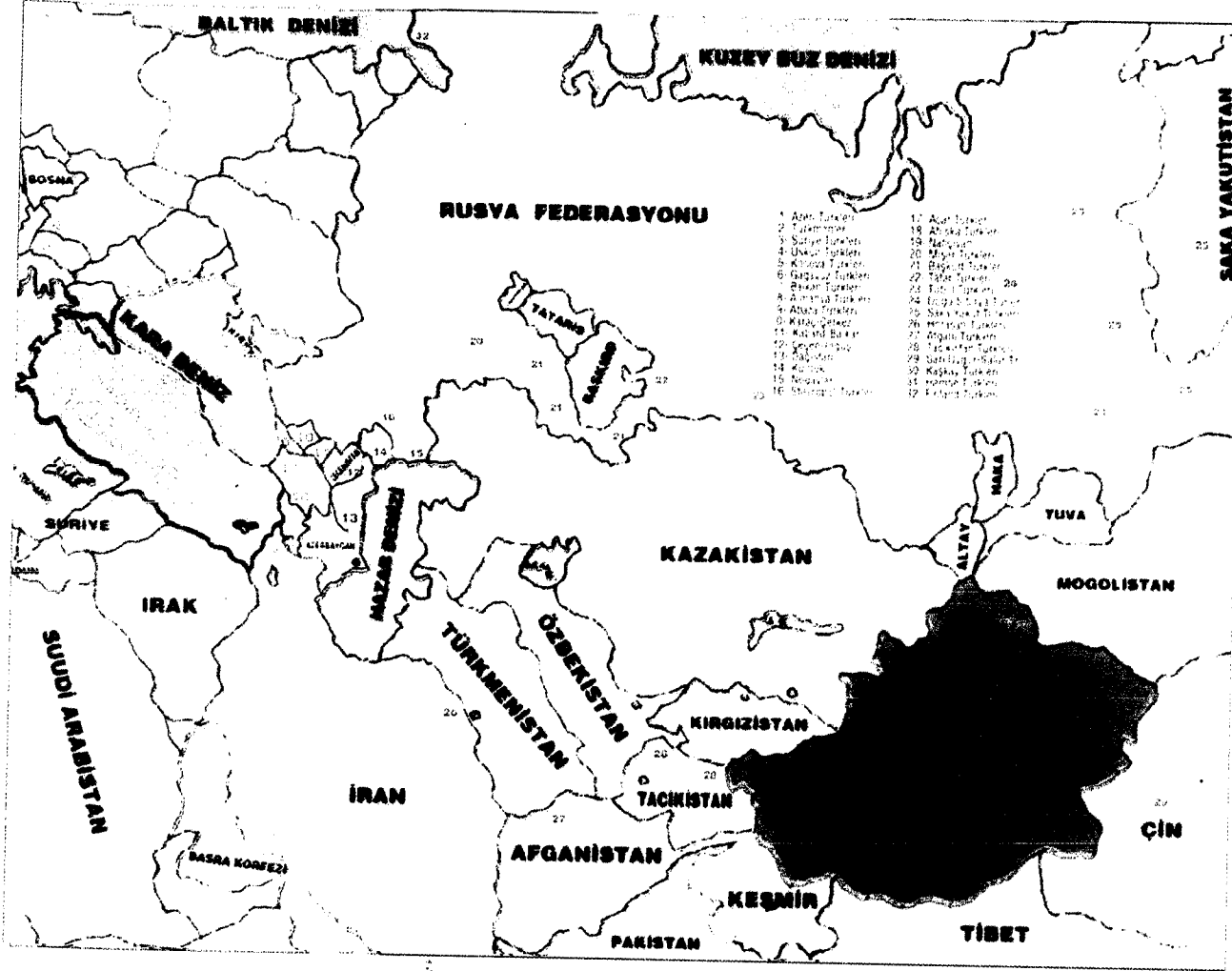
"Türkiye'nin
tadını çıkarıyoruz"

Gold
panküp

Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. kuruluşudur.
Osman Kavuncu Cad. 7. Km. KAYSERİ Tel: 0.352 331 24 00 Fax: 0.352 331 24 06
www.kayseriseker.com.tr

Doğu Türkistan GİN İSGALİNDE

Doğu TÜRKİSTAN
1.828.418 Km² yüzölçümü ile
85 milyon müslümanın yaşadığı
bir Türk yurdudur

GENEL MERKEZ
Hoca Ahmet Yesevi Mah. Türkistan Evleri 44. Sok. No: 28
Tel: 352.339 39 65 Fax: 337 35 04 38090 Kocasinan/KAYSERİ

ŞUBE
Sakarya Mah. Talat Paşa Bulvarı Kılıç Apt. No: 141/3
Dört Yol / Cebeçi / ANKARA
Tel & Fax : 312.319 54 72

www.gokbayrak.com gokbayrak@gokbayrak.com

